

θαλασσινοί Απόηχοι

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
ΕΤΟΣ 33ο • ΤΕΥΧΟΣ 182 • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2024

Το βράδυ της 18ης Οκτωβρίου 1912 το τορπιλλοβόλλο «Τ-11», με κυβερνήτη τον υποπλοίαρχο Νικόλαο Βότση, εισήλθε στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης και βύθισε το τουρκικό θωρηκτό «Φετίχ Μπουλέντ»

ΕΛΛΗΝΟ - ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ 1912. Το ύπ' αρ. 11 Τορπιλλοβόλον τὸ ἀνάτινον ἐν Θεσσαλονίκῃ τὸ Τουρκικὸν θωρηκτὸν «Φετίχ—Μπουλέντ.»

**ΕΚΛΟΓΕΣ
ΔΣ ΕΑΑΝ
30/3/2025**
Το περιοδικό περι-
έχει πληροφορίες
για τις εκλογές

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΠΝ ΚΑΙ ΛΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΕΥΧΟΣ 182 • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2024

ISSN 1105-6779

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ένωση Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού

Ι. Παπαρηγοπούλου & Π.Π. Γερμανού,
Πλατεία Κλαυθμώνος 105 61 Αθήνα

www.eaan.gr

Τηλ: 210 33.10.430 - 210 33.10.431

e-mail: info@eaan.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Αντιναύαρχος ε.α. **ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΕΡΟΥΚΗΣ ΠΝ**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΝΠΔΔ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Πλοίαρχος (Ε) ε.α. **Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ**

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ναύαρχος ε.α. Θεόδωρος Φουστάνος ΛΣ

Υποναύαρχος ε.α. Συμεών Κωνσταντινίδης ΠΝ

Υποπλοίαρχος (Ε) ε.α. Αναστάσιος Βυτινίδης ΠΝ

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΕΑΑΝ

Τιμή τεύχους: 4 €

Ετήσια συνδρομή: 24 €

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Κ. Πλέτσας Ζ. Κάρδαρη Ο.Ε.

Χαρ. Τρικούπη 107, 114 73 Αθήνα

τηλ: 210 36 07 132, 210 38 20 148

e-mail: info@typografio.gr

Copyright: © ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΙ ΑΠΟΗΧΟΙ

Το τεύχος αυτό περιέχει
πληροφορίες, σχόλια και ειδήσεις
μέχρι 30_09_2024

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις
προσωπικές απόψεις των συντακτών τους
και σε καμμία περίπτωση δεν δεσμεύουν
την ΕΑΑΝ

Περιεχόμενα

ΔΕΛΤΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Επίκαιρα Θέματα

• Ανασκόπηση των γεγονότων 3

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Ιστορικά

• 28η Οκτωβρίου 1940, Το Θαύμα των Ελλήνων
στην Αλβανία το 1940-1941 5

Του Αντιναυάρχου Κωνσταντίνου Βαρβαρέσσου ε.α. ΠΝ

• ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΔΡΑ, Τι έχουσε πει! 7

Του Αντιναυάρχου Δημητρίου Λισμάνη ε.α. ΠΝ

• Το διαχρονικό φαινόμενο της Πειρατείας: η εξέλιξη από
την Αρχαιότητα μέχρι το 1856 11

Του Παναγιώτη Γέροντα, Πλωτάρχη, Ιστορικού, Επιτελή ΥΙΝ

• Οι μάχες του Χασάν πασά (9-18 Ιουλίου 1913) 14

Του † Σαράντου Ι. Καργάκου, Ιστορικού - Συγγραφέως

• Κατάπλους Α/Τ «ΚΟΥΝΤΟΥΡΩΤΗΣ» (Η-07) στη ν.
Καστελλόριζο την 13 Σεπτεμβρίου 1943 18

της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού, Τμήμα

Ναυτικής Ιστορίας και Περιοδικών

• Εμφύλιος Πόλεμος (1823-1825) κατά τη
διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 22

Του Βλάσιου Οικονόμου, Ιστορικού στην ΥΙΝ

• Η Ναυμαχία του Γέροντα και ο ιδιοφυής
Ανδρέας Μιαούλης 24

Του Υποπλοίαρχου (Ε) Αναστάσιου Βυτινίδη ε.α. ΠΝ

• Σιωπή, ελευθεροστομία 26

Του Ναυάρχου Χρήστου Λυμπέρη ε.α. ΠΝ

• Θαλάσσιες μεταφορές του Πολεμικού Ναυτικού
στους Βαλκανικούς πολέμους 1912-1913 27

Του Αν. Αξ/κού ε.α. Πέτρου Ηρ. Σκλέπου ΣΞ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Κοινωνικά

• **Θρησκευτικά θέματα**

• Ό Άγιος Κυπριανός (2 Όκτωβρίου) και ή μαγεία. 30

Του Άρχιμανδρίτη π. Ίερωνύμου Φράγκου

• Η πηγή Δέρκυνα 31

Του Γεωργίου Καλλιώρα, Ανθυποπλοίαρχου (Ε) ε.α. ΠΝ

• Ολίγα Ευρωπαϊκά 32

Του Σταύρου Δωρικού, Πυρηνικού και Μηχ. Μηχανικού, Dr Ing.

• Ο Κανόνας της Καινής Διαθήκης και η αυθεντικότητα
των κειμένων της 34

Του Υποπλοίαρχου (Ε) Ευάγγελου Κωστή ε.α. ΠΝ

• REQUIEM ΗΛΙΟΥ και ΓΗΣ (Μέρος Β΄) 37

Του Υποναυάρχου ώαννη Παν. Οικονομόπουλου ε.α. ΙΠΝ

• Μπενεντέττο Κρότσε: Κάθε Ιστορία είναι
μία Σύγχρονη Ιστορία 40

Του Υποναυάρχου (Ο) Δημητρίου Γεωργαντά ε.α. ΠΝ

• Τα Γλυπτά του Παρθενώνα 41

Του Αντιναυάρχου Κωνσταντίνου Βαρβαρέσσου ε.α. ΠΝ

Ιατρικά Θέματα

• Στηθάγχη 43

Του Επεμβατικού Καρδιολόγου Γ. Κατσιμαγκλή, Πλοίαρχου (ΥΙ) ΠΝ

• **ΕΠΙΚΑΙΡΟ ΚΕΝΤΡΙ** 45

• **ΕΚΚΛΟΠΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΕΩΣ ΔΣ/ΕΑΑΝ ΕΤΟΥΣ 2025** 46

• **ΔΙΑΦΟΡΑ** 56

• **ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΣ** 57

• **ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ** 60

• **ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ** 62

φωτό εξωφύλλου: «Ο τορπιλισμός του “Φετχι Μπουλέντ”» από τον Ν. Βότση στη
Θεσσαλονίκη, εισημμένη στις 14_09_2024 από το: <https://flight.com.gr/fbulent-vr-thessaloniki/>

Ανασκόπηση γεγονότων

- 22-08-2024** Παραλαβή καθηκόντων Διοικητή Διοίκησης Ταχέων Σκαφών και Σχολής Ταχέων Σκαφών. Παρευρέθηκε ο Πρόεδρος της ΕΑΑΝ, Αντιναύαρχος Θεόδωρος Γερούκης ΠΝ ε.α.
- 04-09-2024** Πρόσκληση Προέδρου ΔΣ του Πολεμικού Μουσείου, στην τελετή τοποθέτησης αναμνηστικού στο Πολεμικό Μουσείο (Με την ευκαιρία κοινής Πολεμικής δράσης της 3ης Αμερικάνικης Μεραρχίας Πεζικού με το εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος στην Κορέα). Την ΕΑΑΝ, εκπροσώπησε ο Υποναύαρχος Γεώργιος Σιδεράς ΠΝ ε.α.
- 15-09-2024** Πρόσκληση Περιφέρειας Αττικής και Προέδρου Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος στην Επιμνημόσυνη Δέηση ημέρας Εθνικής Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Μ. Ασίας από το Τουρκικό κράτος στον καθεδρικό Ι.Ν. Αθηνών. Παρευρέθηκε και κατέθεσε στεφάνι, ο Πρόεδρος της ΕΑΑΝ, Αντιναύαρχος Θεόδωρος Γερούκης ΠΝ ε.α.
- 16-09-2024** Πρόσκληση Δήμου Σαλαμίνας - Περιφέρεια Αττικής «ΣΑΛΑΜΙΝΙΑ 2024». Παγκόσμια Επέτειος στο Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη. Παρευρέθηκε και κατέθεσε στεφάνι, ο Πρόεδρος της ΕΑΑΝ, Αντιναύαρχος Θεόδωρος Γερούκης ΠΝ ε.α.
- 17-09-2024** Πρόσκληση Διευθυντή ΝΝΑ στην τελετή του ετήσιου Μνημόσυνου στη μνήμη της Υποναύαρχου (ΥΝ) Γλυκερίας Μεμεκίδου. Παρευρέθηκαν ο Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ, Πλοίαρχος (Ε) Εμμ. Αναγνωστάκης ΠΝ ε.α., και ο Υποναύαρχος Γεώργιος Σιδεράς ΠΝ ε.α.
- 21-09-2024** Πρόσκληση ΕΑΑΝ Β.Δ. Ελλάδος στο Ετήσιο Μνημόσυνο μνήμης των νεκρών-μελών του πληρώματος «Υ/Β Πρωτεύς». Παρευρέθηκε ο Πρόεδρος της ΕΑΑΝ, Αντιναύαρχος Θεόδωρος Γερούκης ΠΝ ε.α. και ο Αντιπρόεδρος της ΕΑΑΝ, Αντιναύαρχος Σπυρίδων Περβαινάς ΠΝ ε.α.
- 25-09-2024** Συνάντηση με Υφυπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Στέφανο Γκίκα για θέματα που αφορούν τους απόστρατους ΕΑΑΝ. Παρευρέθηκε ο Πρόεδρος της ΕΑΑΝ, Αντιναύαρχος Θεόδωρος Γερούκης ΠΝ ε.α., το μέλος του ΔΣ/ΕΑΑΝ, Ναύαρχος ΛΣ Θεόδωρος Φουστάνος ε.α. και ο Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ, Πλοίαρχος (Ε) Εμμ. Αναγνωστάκης ΠΝ ε.α.
- 26-09-2024** Πρόσκληση Αρχηγού ΓΕΝ, στην τελετή Ορκωμοσίας των πρωτοετών μαθητών 45ης σειράς Σχολής Μονίμων Υπαξιωματικών Ναυτικού. Παρευρέθηκε ο Πρόεδρος της ΕΑΑΝ, Αντιναύαρχος Θεόδωρος Γερούκης ΠΝ ε.α. και ο Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ, Πλοίαρχος (Ε) Εμμ. Αναγνωστάκης ΠΝ ε.α.

Στιγμιότυπο από την Παραλαβή καθηκόντων Διοικητή Διοίκησης Ταχέων Σκαφών και Σχολής Ταχέων Σκαφών.

Επιμνημόσυνη δέηση για την ημέρα εθνικής μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Μ. Ασίας από το Τουρκικό κράτος.

Παγκόσμια Επέτειος στο Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη.

Από την συμμετοχή μας στο μνημόσυνο της Υποναύαρχου (ΥΝ) Γλυκερίας Μεμεκίδου ΠΝ, που έλαβε χώρα στις 17/09/2024 στον Ι.Ν. Αγίου Σπυριδώνα στο ΝΝΑ.

Ετήσιο Μνημόσυνο μνήμης των νεκρών-μελών του πληρώματος «Υ/Β Πρωτεύς».

Συνάντηση με Υφυπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Τελετή ορκωμοσίας των πρωτοετών μαθητών της 45ης σειράς Σχολής Μονίμων Υπαξιωματικών.

28η Οκτωβρίου 1940

Το Θαύμα των Ελλήνων στην Αλβανία το 1940-1941

Του Αντιναυάρχου Κωνσταντίνου Βαρβαρέσου ΠΝ ε.α.

Συμπληρώνονται φέτος 84 χρόνια από την 28^η Οκτωβρίου 1940, την στιγμή που το ελληνικό έθνος σύσσωμο βγήκε στην ιστορία και πέτυχε το Ακατόρθωτο στα Αλβανικά βουνά. Μία μικρή, φτωχή, με πενιχρά μέσα χώρα, αλλά με καρδιά λιονταριού ενεπλάκη στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και σταμάτησε μια σύγχρονη και μεγάλη δύναμη με πληθώρα όπλων και απέραντες δυνατότητες. Η υπεροψία των Ιταλών που θεωρούσαν ότι θα κάνουν περίπατο στο ελληνικό έδαφος και μέσα σε τρεις μέρες θα πίνουν τον καφέ τους στην Αθήνα, τους στέρησε δικαίως την νίκη στα όπλα τους.

Οι Ιταλοί δεν έλαβαν υπόψιν τους την Ελληνική Ψυχή, που όταν αγωνίζεται υπέρ βωμών και εστιών κάνει θαύματα. Ο Ελληνικός Στρατός ενωμένος με τον Λαό, στηριζόμενοι στη φιλοπατρία και με οδηγό την πανταχού παρούσα Παναγιά σε όλους του αγώνες του έθνους, κατάφεραν το Θαύμα του Έπους του 1940.

Οι Παππούδες και οι Πατεράδες μας το 1940, που κλήθηκαν να υπερασπιστούν τα πάτρια εδάφη, έναντι

του Ιταλικού επεκτατισμού, έτρεξαν, αγόγγυστα, θαρραλέα και με υψηλό ηθικό να καταταγούν και να πολεμήσουν τον επερχόμενο εχθρό. Στην προσπάθεια του στρατού, αρωγός στάθηκε και ο λαός της Ηπείρου και της Μακεδονίας, που παρείχαν βοηθητικές υπηρεσίες: μεταφοράς πυρομαχικών και εφοδίων, περιθαλψης, σίτισης και φιλοξενίας των στρατιωτών. Ολόκληρος ο Ελληνικός λαός όπου και αν βρισκόταν στα μετόπισθεν, συνέδραμε με ό,τι διέθετε από το υστέρημά του στον ιερό αγώνα της χώρας.

Η συστράτευση του Ελληνικού λαού υπήρξε καθολική και πρωτοφανής, ο καθένας από το δικό του μετερίζι προσέφερε με όλες του τις δυνάμεις, ό,τι μπορούσε να προσφέρει στον κοινό αγώνα του γένους. Ο πνευματικός κόσμος, οι δημοσιογράφοι και οι θεατρικοί συγγραφείς με την πένα τους, οι στιχουργοί με τους στίχους, οι ηθοποιοί με την υποκριτική, οι τραγουδοποιοί με το τραγούδι, οι τραγουδιστές με την φωνή τους και οι απλοί άνθρωποι με ρουχισμό, κουβέρτες, γλυκά, τρόφιμα και προπάντων με εμψυχωτικά γράμ-

ματα στους ανθρώπους τους, που πολεμούσαν στο μέτωπο.

Η Ελλάδα από την κατάληψη της Αλβανίας από τα Ιταλικά στρατεύματα, είχε καταλάβει, ότι σύντομα θα εμπλακεί σε πολεμικές περιπέτειες και άρχισε τις μυστικές προετοιμασίες με οχυρωματικά έργα στην Ήπειρο και Μακεδονία, με κρυφές επιστρατεύσεις σε τοπικό επίπεδο και προωθήσεις στρατιωτικού υλικού προς την Ελληνοαλβανική μεθόριο. Έτσι όταν οι Ιταλικές δυνάμεις επετέθησαν την 28^η Οκτωβρίου και ώρα 05.30, οι Ελληνικές δυνάμεις προκάλυψης εφάρμοσαν τα προβλεπόμενα από την ειρήνη αμυντικά σχέδια.

Ο ενθουσιασμός του λαού ήταν έκδηλος και επικρατούσε από άκρη σε άκρη της χώρας. Οι Έλληνες καλούνταν να αποδείξουν ότι είναι άξιοι των προγόνων τους και της Ελευθερίας που τους χάρισαν... Ενδεικτικό του κλίματος αποτυπώνεται στον έντυπο τύπο, στην Εφημερίδα «Καθημερινή» της 29^{ης} Οκτωβρίου 1940: «...**Η Ελλάς ευρίσκεται από χθες εις πόλεμον με την Ιταλίαν. Το έθνος μνήμον των Παραδόσεών του, εις τας Επάλληξεις...**».

Ο ελληνικός στρατός με ηρωικές προσπάθειες και κατάλληλα αμυντικά σχέδια κατόρθωσε, από την 28^η Οκτωβρίου μέχρι την 14^η Νοεμβρίου να αποκρούσει την Ιταλική διείσδυση στο ελληνικό έδαφος και στη συνέχεια να εξαπολύσει επίθεση και να εκδιώξει τους Ιταλούς εκτός των ελληνικών συνόρων. Μέχρι την 23^η Νοεμβρίου αποκατέστησε την εδαφική ακεραιότητα της χώρας και στη συνέχεια κατέλαβε την πόλη της **Κορυτσάς**.

Η ορμή του ελληνικού στρατού με όπλο το υψηλό ηθικό του από την αλληλουχία των νικών, τον οδηγεί μέχρι την 6^η Ιανουαρίου 1941 στην κατάληψη των **Αγίων Σαράντα**, του **Αργυρόκαστρου**, της **Πρεμετής**, της **Μοσχόπολης** και του **Πόγραδετς**. Ο θρίαμβος στεφάνωσε τα ελληνικά όπλα και συγχρόνως έγινε και απελευθερωτικός, γιατί οι πόλεις της βορείου Ηπείρου που καταλαμβάνονταν ανήκαν στις χαμένες πατρίδες, με κυρίως ελληνικούς πληθυσμούς. Παρά τις αντίξοες καιρικές

συνθήκες του φοβερού εκείνου χειμώνα, την ανεπαρκή διοικητική μέριμνα και την υπεροπλία των Ιταλών σε σύγχρονα μέσα και εφόδια, οι ελληνικές δυνάμεις απώθησαν τον εχθρό σε βάθος 30 έως 50 χιλιομέτρων μέσα στο Αλβανικό έδαφος. Από την 6^η Ιανουαρίου 1941 έως την 8^η Μαρτίου 1941 καταλαμβάνεται η **Κλεισούρα**, η **Τρεμπεσίνα** και το **Μπούμπεσι**.

Σε μια ύστατη προσπάθεια οι Ιταλοί στις 9 Μαρτίου 1941 εξαπολύουν παρουσία του Μουσολίνι, την μεγάλη εαρινή επίθεσή τους την «**Πριμαβέρα**», σε ένα μέτωπο πλάτους 32 χιλιομέτρων. Δυστυχώς για τους Ιταλούς μέχρι την 26^η Μαρτίου που διήρκεσαν οι επιθετικές τους επιχειρήσεις, παρ' όλες τις μεγάλες απώλειές τους δεν προχώρησαν ούτε ένα βήμα. Ο Έλληνας πολεμιστής ήταν ασυναγώνιστος τόσο στην επίθεση, όσο και στην άμυνα.

Η ανθρωπότητα παρακολουθεί έκπληκτη την μικρή σε μέγεθος και δυνάμεις Ελλάδα, αλλά τεράστια σε ηρωισμό και ανδρεία, ουσιαστικά αβοήθητη να επιτυγχάνει την πρώτη νίκη απέναντι στις δυνάμεις του αντίκτου μέχρι τότε άξονα. Ο λαός της ενωμένος, με ομοψυχία και ηρωισμό έγραψε λαμπρές σελίδες ένδοξης ιστορίας, δίνοντας με το παράδειγμά του θάρρος και κουράγιο στους λαούς σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της υφηλίου.

Στη μνήμη μας παραμένει ανεξίτηλο το γεγονός ότι οι πρόγονοί μας, πήραν με θάρρος τα όπλα και έγραψαν την ηρωική ιστορία του Έπους του '40. Τιμούμε διαχρονικά τους νεκρούς ήρωές μας, που δεν δίστασαν να θυσιάσουν την ζωή τους, στο βωμό της Ελευθερίας του έθνους.

Σήμερα που η χώρα μας αντιμετωπίζει προβλήματα και κινδύνους, που επιβουλεύονται της εδαφική της ακεραιότητα, ας παραδειγματιστούμε από τους πρόγονους μας, που πέτυχαν το **Ακατόρθωτο** και ας πετύχουμε τουλάχιστον το **Κατορθωτό...**

φωτό ειλημμένη στις 17_09_2024 από το: <https://www.candiadoc.gr/2020/10/28/ta-istorika-protoselida-tis-28is-oktovr/>

φωτό ειλημμένη στις 17_09_2024 από το: <https://www.onalert.gr/san-shmera/28h-oktwbriou-1940-ellhno-italikos-polemos-mesa-apo-fwtografies/140497/>

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΔΡΑ

Τι έχουνε πει!

Όταν κάποιος θέλει να μιλήσει για έναν τόπο, όσο πετυχημένα και να το κάνει, αυτό δεν παύει να αποτελέσει έκφραση ιδεών, πεποιθήσεων και ύφους ενός συγγραφέως. Αντιθέτως, εάν ακούσουμε περισσότερους να μιλούν για τον ίδιο τόπο, αμέσως αποκτούμε ευρύτερη γνώση για το αντικείμενο, ενώ συγχρόνως απολαμβάνουμε το ιδιαίτερο ύφος του λόγου κάθε ομιλητή.

Ας σκεφτούμε τώρα πόσο ξεχωριστό θα ήταν αν ακούγαμε ανθρώπους του χώρου των γραμμάτων και των τεχνών να μιλούν για την Ύδρα.

«Στο μάκρος της ιστορημένης του ζωής, το ιδιότυπο νησί του Αργοσαρωνικού έχει εμπνεύσει πλήθος από μεγάλους δημιουργούς, που το έχουν δοξάσει με το πέρασμα και τη, συχνά, μακρά παραμονή τους», γράφει ο Θανάσης Θ. Νιάρχος, στο συγκλονιστικό τόμο «Λόγος για την Ύδρα» (εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 2008), του οποίου έχει την επιμέλεια. Πρόκειται για επιλογή πεζών και ποιητικών κειμένων που συγκροτούν μια συλλογή για την Ύδρα.

Έχοντας, χρόνια τώρα, την αναγνωστική εμπειρία πολλών κειμένων για το νησί αυτό, καθώς και τις γνώσεις από προσωπική συγγραφή αρκετών άρθρων και μελετών, ο γράφων ξεχώρισε τον τόμο αυτόν, ως τον καταλληλότερο, που πληροί τους λόγους όπως εκτέθηκαν στην αρχή. Οπότε χωρίς δισταγμό και ενοχές «λαφυραγωγεί», κατ' επιλογήν, μικρά αποσπάσματα, προς χάριν των αναγνωστών των «Θαλασσινών Απόηχων».

«Πώς εξηγείται, ένας τόπος τόσο μικρός, αν και συναρπαστικός, να έχει κινήσει σε τέτοιο βαθμό την έμπνευση ποιητών και πεζογράφων;», αναρωτιέται ο Νιάρχος. Και απαντάει: «Ακριβώς γιατί ο άνθρωπος θέλει να ζει την ομορφιά μ' ένα αίσθημα οικειότητας, ότι προορίζεται, δηλαδή, η ομορφιά μόνο γι' αυτόν, ότι απλώνεται η ομορφιά σε βάθος χρόνου και όχι σε βάθος χώρου».

Ο δε Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος αναφέρει: «Η Ύδρα, ο βράχος που είχε αποκαρδιώσει τον Ιμπραήμ, κατεβαίνοντας από τις γυμνές της πλαγιές προς το περικλειστο ιστορικό της λιμάνι, ανασαίνει λεύτερα μέσα στον αέρα του θρύλου της. Βράχος τραχύς, σκληρός κι ανυπόταχτος,

Του Αντιναυάρχου **Δημητρίου Λισμάνη ΠΝ ε.α.**

καμωμένος για τους μονολιθικούς ανθρώπους (sic). Οι καπεταναίοι κι οι πολέμαρχοι του παρελθόντος ξαναζούν στο σκυθρωπό πρόσωπό του. Τα μεγάλα αρχοντικά, χτισμένα στην κατηφοριά με άσπρη και με γκρίζα πέτρα, σιδερόφραχτα, προορισμένα ν' αντικρύζουν ατάραχα τους αιώνες, υποβάλλουν σήμερα με την παγερή τους σιωπή τη δύναμη και τη δόξα. Η Ύδρα δεν έχει παρά λιγοστή αρχαιότητα. Όλη η δόξα της Ύδρας είναι επείσακτη. Άνθρωποι καταδιωγμένοι, θύματα σκληρών πολέμων, αποτυχημένοι, αλλά όχι για τούτο λιγότεροι δοξασμένοι, επαναστάτες, πέρασαν τη θάλασσα, συχνά με αναρίθμητους κινδύνους, και ήρθαν να πλάσουν μια καινούργια ζωή στο νησί που, μολονότι το είχε κάμει δικό της η Τουρκία, να το καταδυναστεύσει δεν το τολμούσε».

Κάπου αλλού διαβάζουμε: «...Ένας Σμυρνιός καρaboκύρης, λοιπόν, όταν έφτασε στην Ύδρα και είδε τους βράχους και την ξεραΐλα, ρώτησε πονηρά: Όταν πεθαίνει κάποιος πού τον θάβετε;

Και στη γνωστή απορία: Τι παράγει ο τόπος; Ιδού η απάντηση: ναυάρχους, πρωθυπουργούς και αστακούς!» (Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας).

«Η Ύδρα είναι μια φραγκοσουκιά / γεμάτη πυρετό όνειρα κι αγκάθια / κι όπου γυρίσω βλέπω όλα κίτρινα / και δεν μπορώ να κοιτάξω τα παράθυρα / γιατί μέσα περνούνε / βάρκες φαντάσματα / φαντάσματα καΐκια / κι όλο γυρίζουν / κι όλο με κοιτάζουνε / μάτια αναστροφα και τρομαγμένα». («Η Ύδρα», Μίλτος Σαχτούρης).

«Στα είκοσι οκτώ μου χρόνια, έχοντας τελειώσει να σπουδάσω, πήγα στην Ύδρα για να ζήσω εκεί και να ζωγραφίσω. Μόλις έφτασα, ξαφνικά, βρέθηκα μ' ένα μολύβι κι ένα χαρτί στο χέρι, χωρίς να μπορώ να κάνω τίποτα άλλο από το να γράφω. Έγραφα συνέχεια, όπου κι αν βρισκόμουν. Στην αρχή θέλησα να το εμποδίσω καθώς δεν πιστεύω ότι μια ζωή φτάνει για δυο τέχνες. Τελικά, ωστόσο, υποτάχτηκα σ' αυτό. Όσο έγραφα, τόσο πιο πολύ ό,τι έγραφα πλησίαζε την ποίηση, ώσπου ένα ωραίο πρωί κατάλαβα – γύρω στα τριάντα τρία μου

χρόνια – ότι ορισμένα που έγγραφα ήταν ήδη έτοιμα ποιήματα. Από την ζωή μου αυτή στην Ύδρα έχει, φυσικά, επηρεαστεί για πάντα όλη η ποίησή μου». («Η ζωή μου στην Ύδρα», Νανά Ησαΐα).

«Γνώρισα το ένδοξο νησί και στη σύγχρονη καλοκαιρινή του ρέμπελη κοσμοπολίτικη ζωή, όμως πρόσφατα και στην χειμερινή περισυλλογή του, στην επάνοδό του, θα έλεγα, στην πραγματική του μορφή, στη λιτή και αυστηρή αρρενωπότητά του, στην κάποια σκυθρωπότητά του, που μεταφέρει, τον Έλληνα τουλάχιστον επισκέπτη, στα φημισμένα χρόνια της ναυτικής του δυνάμεως. Το χειμώνα η Ύδρα ζωντανεύει στον επισκέπτη, που έχει κάποια φαντασία, στην παλιά αίγλη της, την αρχοντική μορφή της. Γίνεται πάλι ο θαυμάσιος ξερός σκούρος βράχος, η Ύδρα, που η καρτερική δύναμη και το σφιχτό δέσιμο μαζί της των παιδιών της την ανέδειξε κέντρο περιλαμπρο της ελληνικής ναυτοσύνης. Η χειμωνιάτικη Ύδρα καλύπτει με την αληθινή της, νομίζω, όψη, εκείνη την άλλη Ύδρα, την –ας μου επιτραπεί η έκφραση – μασκαρεμένη, τη νοθευμένη, την παραδομένη στο πολύ και άγνωστο πλήθος». («Χειμωνιάτικη Ύδρα», Πέτρος Γλέζος).

«Δελφίνια, φλάμπουρα και κανονιές. / Το πέλαγος τόσο πικρό για την ψυχή σου κάποτε / σήκωνε τα πολύχρωμα κι αστραφτερά καράβια, / λύγιζε, τα κλυδώνιζε κι όλο μαβί μ' άσπρα φτερά, / τόσο γεμάτο χρώματα στον ήλιο...

Θα ήταν ωραία τα μάτια σου να κοιτάζαν / θα ήταν λαμπρά τα χέρια σου ν' απλώνονταν / θα ήταν σαν άλλοτε ζωηρά τα χείλια σου / μπρος σ' ένα τέτοιο θάμα...». («Ύδρα», Γιώργος Σεφέρης).

«Κυρά της Ύδρας είπανε, ένα φεγγάρι, την 'κυρούλα' μας, τη γιαγιά της γιαγιάς μου. Υδραίισα γέννημα και θρέμμα, κόρη του Λάζαρου του Κοκκίνη, που αρμάτωσε το πρώτο μεγάλο υδραϊκό καράβι, εκατόν δεκάξι τόνους, είχε στεφανωθεί το γιο ενός από τους πρώτους καπεταναίους του νησιού, που πρόκοψε κι αυτός και γίνηκε νοικοκύρης. Έτσι τους λέγανε στην Ύδρα σ' εκείνα τα παλιά τα χρόνια. Νοικοκυραίοι, δηλαδή τ' αρχοντολόι, ήταν όσοι δεν είχαν πια την ανάγκη να ταξιδέψουνε, μόνο στέλνανε τα καράβια τους μ' άλλους καπεταναίους να θαλασσοδαρθούν απ' τα λιμάνια της Μαυροθάλασσας ως τα πόρτα της Μαρσίλιας και της Μπαρτσελόνας. Το κάθε καράβι είχε στ' αμπάρι του κι ένα σιδερένιο σεντούκι, που στο κάθε ταξίδι ερχόταν πίσω γεμάτο κολονάτα ή τάλιρα. Τ' αδειάζανε στο γυρισμό τα σεντούκια μέσα στις κρυφές τις στέρνες των υδραϊκών σπιτιών. Και μ' αυτά τα χρήματα πρωτοκινήθηκε αργότερα ο Αγώνας...

Τώρα, αν ρωτάτε το πώς εγίνηκε, να 'ρθει ο πατέρας

Ύδρα, Παναγιώτης Τέτσης.

Πηγή: <https://www.iefimerida.gr/news/254801/efyge-o-panagiotis-tetsis-o-ydraios-alhimists-ton-hromaton>

μου από της Ήπειρος τα βουνά, και το πώς έλαχε ν' αγαπηθεί με τη μάνα μου την Υδραίισα, τη δισεγγόνα της κυρά-Χρυσούλας, τούτο είναι άλλη ιστορία.

Μα μπορώ να σας πω, πως είναι η ιστορία ολονώνε μας. Γιατί εμείς οι Ρωμιοί, ποιος λίγο, ποιος πολύ, όλοι μας πατάμε με το 'να πόδι στο βουνό και με τ' άλλο στη θάλασσα». («Η κυρά της Ύδρας», Θανάσης Πετσάλης-Διομήδης).

Ο Χένρυ Μίλλερ (από τους κορυφαίους Αμερικανούς θεατρικούς συγγραφείς, τελευταίος σύζυγος της Μέριλιν Μονρόε) επισκέπτεται την Ελλάδα στο δεύτερο μισό του 1939 και, κρατάει σημειώσεις που αποτέλεσαν τις «Πρώτες εντυπώσεις από την Ελλάδα». Το έργο αυτό αποτελεί το βασικό υλικό για τον «Κολοσσό του Μαρουσιού» που, κατά ομολογία του Μίλλερ, είναι το σπουδαιότερο δημιουργήμα του και που οι κριτικοί επίσης αναγνώρισαν ως το σημαντικότερο έργο του.

Ο Μίλλερ επισκέφθηκε και την Ύδρα, ως φιλοξενούμενος στο σπίτι του Χατζηκυριάκου- Γκίκα. Εκεί πλαισιώνεται από την ολιγομελή, σταθερή συντροφιά της Ελλάδας, τη γνώριμη από: τον ίδιο τον Κολοσσό Γιώργο Κατσιμπαλη, τον Γιώργο Σεφέρη και τον Γκίκα, που μαζί με τον Δ. Ι. Αντωνίου, τον Θ. Στεφανίδη, τον Κ. Σάτσο, απαρτίζουν τη βασική συντροφιά της ελληνικής περιπέτειας του Μίλλερ...

«Ο δρόμος προς τη θάλασσα, ανάμεσα σε κοιμητήρια με γκριζες ταφόπλακες, γκριζες εκτάσεις από ρείκια, βράχους πράσινους απ' τη λεβάντα, χύμα κόκκινο του αιμάτου, μ' άσπρο παντού και θαλασσί και την ώχρα να στάζει από τους τοίχους...

Ο Γκίκας είναι ένας γυρευτής του φωτός και της αλήθειας. Η ζωγραφική του ξεπερνά το πλαίσιο του ελληνικού κόσμου.

Το έργο του Χατζηκυριάκου μ' έβγαλε από όλο θάμπος έκπληξη. Μια ή δυο βδομάδες αργότερα, παίρναμε όλοι το βαπόρι από τον Πειραιά για την Ύδρα, όπου ο Γκίκας

είχε το προγονικό του αρχοντικό σπίτι.

Έμεινα στην Υδρα μερικές μέρες και ανεβοκατέβηκα χιλιάδες σκαλοπάτια, επισκέφτηκα σπίτια ναυάρχων, έκανα τάματα στους άγιους που προστατεύουν το νησί, προσευχήθηκα για τους νεκρούς, τους κουτσούς και τους τυφλούς, στο εκκλησάκι που ήταν δίπλα στο σπίτι του Γκίκα... Η κυρία Χατζηκυριάκου, η γυναίκα του Γκίκα, μας περιποιόταν θαυμάσια. Από την ταρατσα χαζεύαμε τη θάλασσα αποχαυνωμένοι. Το σπίτι είχε σαράντα δωμάτια... Τα μεγάλα έμοιαζαν με σαλόνια υπερωκεανίου, τα μικρά με υγρές φυλακές, χτισμένες από θερμόαιμους πειρατές. Οι υπηρέτριες είχαν θεική καταγωγή και η μία, τουλάχιστον, απ' αυτές ερχόταν απευθείας από το Ερέχθειο, αν και το όνομά της ήταν Δήμητρα. ('Κολοσσός', σελ. 54-55, 59-60)». (Χένρυ Μίλλερ).

«Έχω σχηματίσει την εντύπωση ότι από παλιά εμφώλευε στο απώτατο και βαθύτατο υποσυνείδητο του Υδραίου, η πεποίθηση πως ο τόπος μας μένει καθυστερημένος στην εξέλιξη του πολιτισμού.

Είναι καταβολές συσσωρευμένες που μεταδίδονται στις γενιές. Το ότι κάποτε δεν πατούσε επισκέπτης το πόδι του, κι ήταν φαινόμενο αν περνούσε και παρέμενε λίγες στιγμές, προς Σπέτσες, κάποια κομψή θαλαμηγός που την υποδεχόταν το ξεσηκωμένο παιδομάνι με φωνές 'ένα λόρδικο', δίχως να αποβιβάζεται κανείς στον καταραμένο τόπο της πέτρας, τούτο δεν περνάει χωρίς να αφήσει κατάλοιπα.

Τούτος ο τότε δύστυχος τόπος, είναι ένα σημερινό υπόδειγμα του ιδανικότερου τρόπου ζωής. Έχει όλα τα καλά του πολιτισμού και δεν έχει ένα και το μεγαλύτερο που θα 'ταν ατύχημά του: τη μηχανή και τον τροχό. Ένας από τους λόγους να είναι επιθυμητή.

Έχει οικιστική ιδιομορφία με ξεχωριστή αρχιτεκτονική που δεν μοιάζει με την άλλοτε αιγαιοπελαγίτικη, αλλοιωμένη πια και νόθη (έντεχνη ψευτολαϊκίζουσα των συγκροτημάτων και των rooms to let). Είναι σπάνιο, αν όχι μοναδικό φαινόμενο. Ζει από τον ολιγοήμερο και τον ημερήσιο τουρισμό.

Κρατήθηκε με τα δόντια και κυρίως με τα δικά της, ως ένα μέρος, γιατί προστατεύθηκε από την ίδια της την εδαφική σύσταση και διαμόρφωση, αλλά και με τη συμβολή φωτισμένων προσώπων, ώστε να καταλήξει σε κατοχυρωμένη με νομοθετήματα που ήταν θέληση των Υδραίων και των φίλων της. Δημιουργήθηκαν δυσσάρσκειες και έχθρες οι οποίες αμβλύνησαν τώρα πια, αφού έχει γίνει παραδεκτό πως ο τόπος δικαιούται να έχει έναν τρόπο ζωής αποκλειστικό και ζηλευτό...». ('Η αισθητική της Υδρας', Παναγιώτης Τέτσης).

«Νομίζω ότι το πρώτο νησί των ονείρων και της περπέτειας ήταν η Υδρα. Αυτό το νησί των βράχων για

τους Έλληνες και ιδίως για τους Έλληνες καλλιτέχνες, ήταν το πρώτο ανακαλυφθέν, κάτι σαν το νησί του Ροβινσώνα Κρούσου. Το 1954 ήταν ο χρόνος που το ανακάλυψα κι εγώ. Στην Υδρα υπήρχε το παράρτημα της Σχολής Καλών Τεχνών, παλιό αρχοντικό του Τομπάζη, όπου υπήρχαν ευρύχωρα δωμάτια ατελιέ για τους ζωγράφους. Έτσι μπορούσες να μείνεις και να ζωγραφίζεις συγχρόνως.

Τότε η Υδρα δεν είχε γίνει διάσημη. Περιφερόσουν στα δρομάκια της τα πλακόστρωτα (Σ.Σ. για την ακρίβεια, τα σοκάκια της είναι λιθόστρωτα) και ανέβαινες τα σκαλιά ψηλά, στις ανηφόρες, και νόμιζες ότι επιτελούσες άθλο, είχε πολλά ξέσκεπα σπίτια εγκαταλελειμμένα, γιατί οι νέοι είχαν φύγει από το νησί και είχαν μείνει ηλικιωμένοι. Αλλά όλα αυτά μάς ενέπνεαν γιατί είχαν μια αυθεντικότητα. Έβλεπες πραγματικές πέτρες μεταμορφωμένες σε σπίτια. Αυτό το αδρό υλικό σε τραβούσε με μια πνευματική έλξη.

Πολλές φορές σκέφτομαι ότι οι απλοί άνθρωποι έχουν την ίδια ευχαρίστηση, ενώ κάθονται σ' ένα μικρό ταβερνάκι της εποχής και τρώνε ένα κολιό ψημένο, με τους πλούσιους που κάθονται στην πρύμνη του σκάφους και τρώνε την αστακομακαρονάδα τους. Ο Νιάρχος και ο Ωνάσης με την Κάλλας συνήθιζαν να έρχονται στην Υδρα, όπως έρχονταν και άλλοι πολλοί. Μετά τα σκάφη εκλαϊκεύτηκαν, άρχισαν να παράγονται και μικρά και τα απέκτησαν πολλοί μιμητές των πλουσίων. Έτσι η αίγλη της Υδρας έπεσε σιγά-σιγά ως τόπος υψηλής αναψυχής.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΔΗΜ. ΛΙΓΝΟΣ
8 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1871 - 24 ΙΟΥΝΙΟΥ 1956
Ιατρός - Δήμαρχος
Ιδρυτής Ιστορικού Αρχείου
και Μουσείου Υδρας.

Και άρχισε η αναζήτηση άλλων νησιών ξερών και φαλακρών». (Ύδρα', Αλέκος Φασιανός).

«Το πυρπολικό υπήρξε το σημαντικότερο όπλο του ελληνικού στόλου στα 1821... και, χωρίς δισταγμό, το όπλο αυτό έδωσε την πιο σημαντική δύναμη στα καράβια μας. Δεν ήταν μονάχα πως έκαψαν μεγάλα καράβια, όσο ήτανε η τρομάρα που έσπερνε αυτό στον τουρκικό στόλο, που μόλις αγνάντευε ελληνικά πολεμικά το έβαζε στα πανιά. Μπουρλότα είχαν κατασκευάσει και οι εχθροί. Οι Αιγύπτιοι, που είχαν Γάλλους αξιωματικούς. Αλλά το μπουρλότο στους Έλληνες ναυτικούς βρήκε τους μαστόρους του. Το δούλευαν παλληκαρίσια.

Όλοι οι ιστορικοί, ίσαμε το 1930, παραδεχόντουσαν για δάσκαλο και οδηγό του πρώτου πυρπολικού τον Γιάννη Δημουλίτσα, από την Πάργα της Ηπείρου. Ο Δημουλίτσας ζούσε από χρόνια στα Ψαρά. Έκανε το δάσκαλο σαν πρακτικός караβομαραγκός, τον φωνάζανε με το παρατσούκλι 'Πατατούκος', όλοι οι ιστορικοί αυτόν δείξαν ως πρωτεργάτη του πυρπολικού.

Στα 1930 ο Υδραίος ιστοριοδίφης Αντώνης Λιγνός (Σ.Σ. γιατρός, επί πολλά χρόνια, δήμαρχος της Ύδρας, ιδρυτής και διευθυντής του 'Αρχείου Ύδρας') βρήκε και δημοσίευσε ένα γράμμα που βρίσκεται στο 'Αρχείον Ύδρας'. Αυτό το γράμμα είναι αυθεντικό, αλλάζει το δάσκαλο του μπουρλότου και όσα έγραψαν οι ιστορικοί, αλλά και όσα πιστεύαμε όλοι ίσαμε τότε... Να πως έχει η ιστορία:

Το 1822 οι Σπετσιώτες είχανε μετοικήσει στην Ύδρα με τις οικογένειές τους. Ο λόγος ήτανε ο φόβος του τουρκικού στόλου, που θα περνούσε μπροστά από τις Σπέτσες, για να έμπαινε στο Ναύπλιο, να λύσει την πολιορκία και να τροφοδοτήσει τη στρατιά του Δράμαλη. Είχε μαθευτεί πως είχε σκοπό στο πέρασμά του να καταστρέψει τις Σπέτσες. Οι Σπέτσες δεν είναι νησί οχυρό. Δεν είναι βράχος, όπως η Ύδρα.

Όταν οι Σπετσιώτες συνεδρίαζαν μαζί με τους Υδραίους στην Ύδρα, ο Ρώσος Ivan Afanaschief, που βρισκόταν ο ίδιος στην Ύδρα, τους έστειλε γράμμα με τον κλητήρα, όπου τους έγραφε:

«...Σας είναι γνωστόν ότι εγώ πρώτος επρόβαλα των πυρπολικών την κατασκευή, ότι μ'επροστάξατε αμέσως να κατασκευάσω – ο ναύαρχος Τομπάζης – τινά εξ αυτών και παρευρέθην εις την Μυτιλήνην, όταν το ελληνικόν πυρ απετέφρωσε το υπερήφανον δελίνι των βαρβάρων. Μετά ταύτα οι κύριοι πρόκριτοι των Σπετσών με επρόσταξαν να κατασκευάσω διά την πατρίδα των (Σ.Σ. προ-

σέξτε, τότε θεωρείτο ότι πατρίδα των Σπετσιωτών – όπως και των Υδραίων – ήταν το νησί τους !) πέντε άλλα πυρπολικά, υποσχόμενοι να με ευχαριστήσωσι διά τους κόπους μου. Τα εκατασκεύασα κατά την επιταγήν των και δεν έλειψα να συνεκστρατεύσω με αυτά εις όλας τας μέχρι του νυν γενομένης εκστρατείας. Τέλος πάντων εξήτησα τους μισθούς των κόπων μου και οι κ. πρόκριτοι των Σπετσών, δεν ηξεύρω πώς, ελησμόνησαν τρόπον τινά τας υποχρεώσεις των, αναβάλλοντες ημέραν εξ ημέρας το να με πληρώσωσι...

Τη 19^η Σεπτεμβρίου 1822, Ύδρα
Ivan Afanaschief

Το χειρόγραφο αυτό βρίσκεται στο 'Αρχείον Ύδρας'. Εδώ φαίνεται καθαρά πως αυτός ο Ρώσος ήτανε ο πρώτος που επρότεινε, κατασκεύασε και μπήκε και ο ίδιος μέσα στο πυρπολικό του 'Παπανικολή', που έκαψε στη Μυτιλήνη, στον κόλπο της Ερεσσού, το τουρκικό δίκροτο των ογδόντα πέντε κανονιών. Ήτανε το πρώτο κτύπημα του ελληνικού στόλου που τρομοκράτησε τον τουρκικό στόλο. Αλλά και έκανε κρότο παντού. Και οι

«...Ένας Σμυρνιός караβοκύρης, λοιπόν, όταν έφτασε στην Ύδρα και είδε τους βράχους και την ξεραίλα, ρώτησε πονηρά: Όταν πεθαίνει κάποιος πού τον θάβετε;

Και στη γνωστή απορία: Τι παράγει ο τόπος; Ιδού η απάντηση: ναυάρχους, πρωθυπουργούς και αστακούς»! (Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας).

θαλασσινοί μας πήρανε αέρα και οι στεριανοί στο άκουσμα αυτό ψυχωθήκανε. Το ότι μπήκε και ο Ιβαν μέσα στο μπουρλότο του 'Παπανικολή' δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία. Υπάρχει ο κατάλογος των ονομάτων του πληρώματος που έχει συντάξει ο ίδιος ο Παπανικολής. Τους ονοματίζει όλους, π.χ. ανάμεσα στο πλήρωμα γράφει και τον Ανδρέα Πιπίνο ως 15^{ον} και 19^{ον} γράφει 'Ιωάννης Αθανασίου Μοσχοβίτης'...

Έτσι φαίνεται πως μάθανε οι νησιώτες μας να φτιάχνουν μόνοι τους πια τα πυρπολικά τους και πώς να τα δουλεύουν. Πώς τα μεταχειρίστηκαν και σε τι σημείο έφτασαν ύστερα μόνοι τους...». ('Μπουρλότα και μπουρλοτιέρηδες', Γιάννης Καραμήτσος).

Υδραίος θρέμμα από τους δύο γονείς, ο γράφων έχει γνωρίσει την Ύδρα από μικρός, πολύ μικρός - όταν με την οικογένεια βρισκόταν εκεί, κατά καιρούς, πριν από τον Β' Π. Πόλεμο. Κουβαλάει, λοιπόν, αρκετές προσωπικές παραστάσεις και εικόνες του νησιού της παλιάς εποχής, που του επιτρέπουν να έχει γνώμη και να συμφωνήσει με όσα μας είπε ο καλλιπής λόγος των συγγραφέων.

Και εξακολουθεί να επισκέπτεται το νησί και να απαγκιάζει στο προγονικό σπίτι. Γιατί πρέπει να ξέρετε πως η Ύδρα μαγνητίζει, σαγηνεύει. Σαν την Κίρκη. Σε κρατάει κοντά της. Και σαν τύχει και της ξεφύγεις, ξαναέρχεται. Δοκιμάστε το. ■

Το διαχρονικό φαινόμενο της Πειρατείας: η εξέλιξη από την Αρχαιότητα μέχρι το 1856

Του Πλωτάρχη (Ο) Παναγιώτη Γέροντα ΠΝ, Ιστορικού, Επιτελή ΥΙΝ

«Μίνως γάρ παλαιατος ὤν ἀκοῆ ἴσμεν ναυτικὸν ἐκτί-
σατο καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπὶ πλεῖστον
ἐκράτησε καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἤρξέ τε καὶ οἰκιστὴς
πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, Κάρας ἐξελάσας καὶ
τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας· τό τε
ληστικόν, ὡς εἰκός, καθήρει ἐκ τῆς θαλάσσης ἐφ’ ὅσον
ἐδύνατο, τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ (Θου-
κυδίδης, 1.4.1).

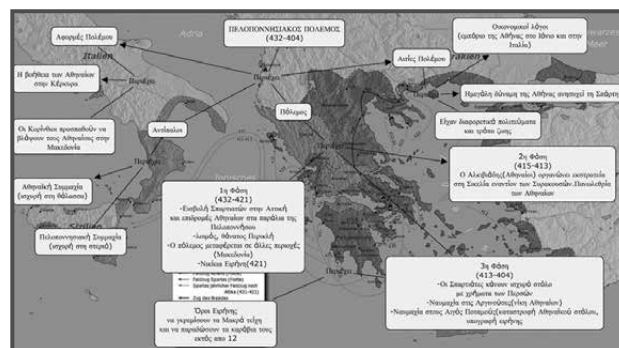
[Ο πρώτος που, καθώς ξέρομε απ’ την προφορική παράδοση, απόκτησε ναυτικό ήταν ο Μίνως, που κυριαρχούσε στο μεγαλύτερο μέρος της σημερινής ελληνικής θάλασσας. Κυρίεψε τις Κυκλάδες και ίδρυσε αποικίες στα περισσότερα νησιά, από όπου έδιωξε τους Κάρες και εγκατέστησε άρχοντες τους γιους του. Φυσικό ήταν να καταδιώξει την πειρατεία όσο μπορούσε, ώστε να του περιέρχονται ασφαλέστερα τα εισοδήματα των νησιών].

Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη η πειρατεία ήταν μια πρωτόγονη κατάσταση που αντιμετωπίστηκε με την εμφάνιση ισχυρών ναυτικών κρατών με πρώτο αυτό του Μίνωα. Στην ομηρική εποχή ο πειρατής έχει αίγλη. Η πειρατεία δεν είναι ηθικά επιλήψιμη και θεωρείται μέρος της πολεμικής δραστηριότητας. Η αίγλη που απολαμβάνει ο πειρατής φαίνεται από τα λόγια του Οδυσσέα, όταν παρουσιάζεται ως πειρατής στον χοιροβοσκό Ευμαίο εξιστορώντας τα κατορθώματά του.

«Καμάρι τόχῳ πως κρατῶ απ' το νησί της Κρήτης και εἶμαι γιος του Κάστορα με τα πολλά τα πλοῦτη που ὄλοι τον τιμοῦσανε στην παινεμένη Κρήτη. Δειλός και φυγοπόλεμος ποτέ μου δεν υπήρξα και βλέποντας την καλαμιὰ βρίζεις θαρρῶ το στάχυ, γιατί μεγάλα βάσανα με βρήκαν στη ζωή μου. Χωράφια και νοικοκυριά εγὼ δεν συμπαθοῦσα, ο νους μου και ο λογισμὸς ἦτανε στα καράβια, στα ὄπλα και στον πόλεμο που διαφεντεύει ὁ Ἄρης. Στις θάλασσες ταξίδευα με το πειρατικὸ μου και καπετάνιος ἤμουνα στους ναῦτες πειρατές μου. Με γοργοτάξιδα σκαριά πατοῦσα ξένες χώρες και ἀρπαζα τα πλοῦτη τους μ' ἀχορτασιά περίσσια. Ἀπέκτησα ἀμέτρητα πλοῦτη, χρυσὸ κι ἀσήμι και στο νησί μου δυνατό και σεβαστὸ με εἶχαν. Ὄταν στην Τροία πήγα-ναν απ' ὄλη την Ελλάδα πήγα και εγὼ με ἀρχηγὸ τον

θεῖο Ἰδομενέα που ἀρχηγὸς λογιζόνταν στην Κρήτη την ωραία» (Οδύσσεια, ραψ ξ, 228 -234, μτφρ: Κωστής Καζαμάκης).

Με την ανάδυση της Αθηναϊκής Δημοκρατίας περιορίστηκε δραστικά η πειρατεία, αλλά στον Πελοποννησιακό Πόλεμο συνδέθηκε στενά με την καταδρομή. Αυτή η καταδρομή συνδεόταν με εντολές κάποιου κρατικού δρώντα. Η πειρατεία ήταν επιλήψιμη αν ήταν για προσωπικό όφελος, ενώ αν ήταν υπό την καθοδήγηση κάποιας κρατικής δύναμης, ήταν αποδεκτή. Επιπρόσθετα, αν η καταδρομή ήταν αποδεκτή ή επιλήψιμη έπαιζε ρόλο αν οι κρατικοί δρώντες που την υποκινούσαν ήταν ισχυροί ή όχι. Κάποια παραδείγματα από τα πολλά: Αργεῖοι και Μαντινεῖς πραγματοποιούσαν πειρατικές ενέργειες σε διάφορα σημεία της Πελοποννήσου με ορμητήριο την Πύλο (Θουκυδίδης, 6.105, 1-2), ενώ ο Αθηναῖος στρατηγὸς Δημοσθένης οργάνωσε πειρατικές ενέργειες στην Σικελία (Θουκ 7.26). Με απλά λόγια: ο τρόπος που έκριναν οι Αρχαῖοι Ἕλληνες την πειρατική πράξη δεν είχε να κάνει με την πράξη αυτήν καθ’ αυτήν αλλά κυρίως με το ποιὸς την τέλεσε και κάτω ἀπὸ ποιές συνθήκες. Ἀνάλογα ἦταν και τα μέτρα που λαμβάνονταν: τιμωρία ἢ ἀντίποινα.

Πηγή: <https://sites.google.com/site/peleponesiakospolemos/σχεδιαγραμμα>

Στην μεσαιωνική περίοδο, ως πειρατές εμφανίζονται οι Σαρακηνοί που κατέλαβαν την Σικελία και από εκεί διενεργούσαν πειρατεία σε όλη την Ανατολική Μεσόγειο. Την δράση τους τερμάτισαν οι Νορμανδοί, ενώ,

αρκετά χρόνια νωρίτερα ο Νικηφόρος Φωκάς, ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου είχε τερματίσει την ύπαρξη του *Εμιράτου της Κρήτης*.

Η πολιορκία του Χάνδακα από τους Βυζαντινούς
(History of John Skylitzes (Skylitzes Matritensis
(Biblioteca Nacional de España).

Μετά το 1000 μ.Χ. η ναυτική δύναμη του Βυζαντίου φθίνει με γρήγορο ρυθμό καθώς έχει παραδοθεί όλο το εμπόριό του στις ιταλικές πόλεις Βενετία και Γένοβα. Από το 1084 δημιουργούνται κρατίδια γαζήδων που εξαπολύουν πειρατικές ενέργειες στα παράλια του Αιγαίου (Ισχάκ μπέης στη Σμύρνη, πειρατικό κράτος Μεντεσέ στο Αϊδίνιο, εμιράτο του Καρασί που βοηθά τους Οθωμανούς να περάσουν στην ελληνική χερσόνησο κ.α.). Η πειρατεία είχε συνδεθεί με τον ιερό πόλεμο των Γαζήδων. Το οθωμανικό κράτος προσεταιρίστηκε τους πειρατές – γαζήδες και χαρακτηριστικές περιπτώσεις είναι οι Ογuc Reis, Piri Reis και Barbaros Hayreddin Pasha, οι οποίοι ως κουρσάροι προσέφεραν υπηρεσίες και τα πειρατικά τους κράτη στον Σουλτάνο και στην συνέχεια απέκτησαν τον τίτλο του «Καπουδάν Πασά» (Αρχιναύαρχοι) του Οθωμανικού Στόλου.

Ο ελλαδικός χώρος και η Μικρά Ασία το 1300.

Φαίνονται ξεκάθαρα το πειρατικό κράτος του Μεντεσέ και το εμιράτο του Καρασί (Πηγή)

Στην πειρατεία που εκπορεύεται από την Δύση έχουμε την διαφοροποίηση της πειρατείας από τον κούρσο. Κουρσάρος ήταν αυτός που στην κυριολεξία είχε στην

Ο Hayreddin Barbarossa (Fine Art Museum Algiers)

κατοχή «άδεια καταδρομής» (lettre de course) και την διενεργούσε ωφελώντας συγκεκριμένη δύναμη. Η άλωση της Ρόδου από τους Οθωμανούς το 1522 οδήγησε σε έξαρση της πειρατείας για δύο λόγους: πρώτον εξαλείφθηκε ο έλεγχος που ασκούσαν οι Ιωαννίτες Ιππότες και δεύτερον γιατί ξεχύθηκαν Μαλτέζοι πειρατές σε όλο το Αιγαίο. Η δράση τους κορυφώθηκε τον 17ο αιώνα και ιδιαίτερα μετά την άλωση του Χάνδακα το 1669. Πειρατές εγκαταστάθηκαν στη Μήλο, την Πάρο, την Κίμωλο, τους Φούρνους, την Ικαρία και την Τήνο. Το παράδειγμα των ξένων κουρσάρων ακολούθησαν και Έλληνες Σφακιανοί, Μανιάτες, Ρουμελιώτες και Κυκλαδίτες.

Σημαντικό ρόλο έπαιξαν οι μονές και οι εκκλησίες καθώς οι πειρατές έκαναν προσφορές με αντάλλαγμα την εξιλέωση και οι μονές στήριζαν τους πειρατές με παροχή τροφής και στήριξης. Η αντιπαλότητα Δυτικών και Ελλήνων οδήγούσε ακόμη και σε λεηλασίες ορθόδοξων και καθολικών ιερών τόπων αντίστοιχα. Η σύνδεση πειρατείας με τον ιερό πόλεμο ήταν προφανής.

Η κορύφωση της δράσης των κουρσάρων σε παγκό-

Ο Ναύαρχος Sir Henry Morgan του ζωγράφου Sir Peter.

σμιο επίπεδο πραγματοποιήθηκε από τον 16ο ως τον 18ο αιώνα. Μόνο η Ισπανία είχε ισχυρό στόλο, ενώ οι Βρετανοί δημιούργησαν την αυτοκρατορία τους με την δράση των κουρσάρων, η οποία περιγράφεται γλαφυρά στο «Χρυσό Κύπελλο» του Τζων Στάνιμπεκ. Σε αυτό περιγράφεται η ζωή του φημισμένου πειρατή Henry Morgan.

Πριν την Ελληνική Επανάσταση του 1821, οπλαρχηγοί Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας και Μακεδονίας με-

Η αιχμαλωσία του πλοίου της Βρετανικής Εταιρείας των Ανατολικών Ινδιών Kent από τον Γάλλο κουρσάρο Robert Surcouf. (του Ambroise Louis Garneray, Musée de La Roche-sur-Yon).

Ο Γιάννης Σταθάς (Εθνικό και Ιστορικό Μουσείο).

τατρέπονται σε πειρατές στην υπηρεσία του στολίσκου του Λάμπρου Κατσώνη και του Ρωσικού Στόλου του Σπυριδώνη κουρσεύοντας ευρωπαϊκά πλοία που μετέφεραν εμπορεύματα οθωμανικών συμφερόντων.

Το 1807 στη Μονή Ευαγγελίστριας της Σκιάθου, φτιάχτηκε η πρώτη ελληνική σημαία (η οποία αρχικά διέθετε έναν σταυρό στο κέντρο με μπλε βάθος) παρουσία μεγάλων οπλαρχηγών όπως ο Νικοτσάρας, ο Γιάννης Σταθάς και ο όσιος Νήφωνας ο ηγούμενος. Η σημαία ευλογήθηκε το 1807 και παρέστη ο ίδιος ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

Κούρσο έκαναν και τα νησιά Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρά, Κάσος αλλά και Σφακιανοί και Μανιάτες. Οι επαναστατικές ελληνικές κυβερνήσεις προσπάθησαν να θεσπίσουν κανόνες και περιορισμούς στην πρακτική αυτή.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας ως κυβερνήτης της Ελλάδος περιόρισε αρκετά την πειρατεία εξαλείφοντας το κέντρο στις Βόρειες Σποράδες και την Γραμβούσα στην Κρήτη. Με την Διακήρυξη των Παρισίων το 1856 η τακτική κουρσέματος καθίσταται παράνομη. Η διακήρυξη αυτή δέσμευε με τον τρόπο αυτόν τα κράτη που την υπέγραψαν, να μην χρησιμοποιούν ιδιώτες σε ρόλο κουρσάρου, σε μια εποχή μάλιστα που πολλά κράτη τους θεωρούσαν ούτως ή άλλως πειρατές, οι οποίοι απειλούσαν τις διηπειρωτικές επικοινωνίες και διαφορές. ■

Οι μάχες του Χασάν πασά (9-18 Ιουλίου 1913)

Του αιμνήστου **Σαράντου Ι. Καργάκου** Ιστορικού, Συγγραφέως

Οι μάχες αυτές είναι προέκταση των μαχών που δόθηκαν στο Πέτσοβο μεταξύ 3ης και 9ης Ιουλίου 1913. Το Χασάν πασά είναι μιά κορυφή του όρους Βλάχιντζα και φθάνει σε ύψος τα 1.495 μέτρα. Στο χώρο της βουνοκορφής αυτής αποσύρθηκαν οι βουλγαρικές δυνάμεις, για να ανασυγκροτηθούν μετά την ήττα που υπέστησαν στο Πέτσοβο. Τις δυνάμεις αυτές συγκροτούσαν η 6η μεραρχία και μία ταξιαρχία που είχε σχηματισθεί από μονάδες της 2ης και 3ης μεραρχίας. Τοποθετήθηκαν, όπως έχει προλεχθεί, στη δεύτερη αμυντική τοποθεσία για να εμποδίσουν την περαιτέρω προέλαση των Ελλήνων προς την Τζουμαγιά κι ακόμη για να εμποδίσουν τη συνέχιση των προελάσεων των σερβικών δυνάμεων που κατέρχονταν από τον Β. Οι μάχες που δόθηκαν ως συνέχεια των μαχών στο Πέτσοβο έχουν λάβει την ονομασία «*Επιχειρήσεις του Χασάν πασά*» (9-18 Ιουλίου) και συνδέονται με τις διεξαγόμενες στο διάστημα αυτό διπλωματικές «επιχειρήσεις».

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, το τμήμα στρατιάς Δαμιανού¹ το βράδυ της 8ης Ιουλίου είχε τοποθετηθεί στις κατάλληλες προς επίθεση θέσεις κατά του έναντι τοποθετημένου αμυντικά εχθρού. Το Ελληνικό Στρατηγείο είχε σχηματίσει την εσφαλμένη εντύπωση ότι παράλληλα θα εκδηλωθεί από το Β. και σερβική επίθεση, οπότε οι βουλγαρικές δυνάμεις θα βρίσκονταν συσφιγμένες μέσα σε μία μέγερνη. Για το λόγο αυτό, ο στρατηγός Δαμιανός, κατόπιν διαταγής του Γενικού Στρατηγείου, προώθησε την IV και την X μεραρχίες στο χώρο μεταξύ Παντζάρεβο και ποταμού Βρεγαλνίτσα, για να επιτεθούν

συνδυαστικά με σερβικές δυνάμεις κατά του δεξιού πλευρού των Βουλγάρων που άρχιζε από το ύψωμα Τσούκα Γκόλεκ (1.551 μ.). Σύμφωνα με τις διαταγές του Δαμιανού η IV μεραρχία θα κατευθυνόταν προς το Παντζάρεβο και η X προς το Τσέρβνικ. Η πρωτοθιμένη III μεραρχία θα έμενε στις θέσεις της μέχρι που και οι άλλες δύο να φθάσουν στο δικό της ύψος.

Λόγω συγχύσεως και ασαφούς αντιλήψεως που είχε σχηματισθεί στο Γενικό Στρατηγείο για τη διαμορφωθείσα κατάσταση στο συγκεκριμένο πεδίο, δόθηκε διαταγή στον Δαμιανό να καταλάβει με όλες του τις δυνάμεις το ύψωμα Τσούκα Γκόλεκ με την πεποίθηση, από τη μεριά του Γενικού Στρατηγείου, ότι στην επιχείρηση θα μετείχε από το Β. και η 3η σερβική στρατιά. Προϋπόθεση όμως για την επιτυχή έκβαση ενός τέτοιου δυσκολοκατόρθωτου εγχειρήματος ήταν η κατάληψη του υψώματος Ρούγεν (1.257 μ.) και η πλευρική κάλυψη των επιτιθέμενων δυνάμεων από την πιθανώς βουλγαροκρατούμενη κορυφογραμμή του Τρέσκοβο.

Η επίθεση άρχισε στη 1 μ.μ. της 9ης Ιουλίου, και ως τις 3 τα βουλγαρικά τμήματα άρχισαν να υποχωρούν προς το Ρούγεν, ακολουθώντας όχι την κανονική οδό που φέρνει στο Σιμιτλή, αλλά μια βορειοδυτική κατεύθυνση, προς το ύψωμα Λέσκα. Η IV μεραρχία σταμάτησε προ του Ρούγεν, ενώ η X επιτέθηκε στο ύψωμα Ζινόγκα, όπου είχε τοποθετηθεί το βουλγαρικό πυροβολικό, το οποίο έβαλλε μακρινώς κατά της προελαύνουσας μεραρχίας. Στις 7 μ.μ. η μεραρχία είχε ήδη καταλάβει τις ΝΑ υπώρειες του Ζινόγκα. Αυτό θεωρήθηκε ικανή επιτυχία έτσι που για την επομένη ο στρατηγός Δαμιανός έδωσε στις μεραρχίες του την ακόλουθη αποστολή: η III μεραρχία θα κατευθυνθεί προς το ύψωμα Τσούκα Γκόλεκ, η X προς Τσούκα Γκόλεκ και Τσάρεβο Σέλο και η IV αποκλειστικά προς το Τσάρεβο Σέλο. Ο Δαμιανός ενημέρωσε σχετικώς τον Σέρβο διοικητή της 3ης στρατιάς Γιάγκοβιτς, ώστε να υπάρξει ένας επιχειρησιακός συνδυασμός και από τις δύο πλευρές. Προς διευκόλυνση των Σέρβων η IV μεραρχία θα πορευόταν προς το ύψωμα Λέσκα και η X προς το Ίστεβνικ. Προϋπόθεση για την επιτυχή προέλαση ήταν η κατάληψη εκ μέρους των Σέρβων των υψω-

1 Ο στρατηγός Κωνσταντίνος Δαμιανός (1853-1915), αδελφός του Ιωάννη Δαμιανού, αξιωματικού του ναυτικού, γεννήθηκε στην Ύδρα. Απόφοιτος της Σχολής των Ευελπίδων, υπήρξε αρχηγός της ομάδας αξιωματικών που επιτέθηκαν κατά της «Ακροπόλεως» το 1894. Το 1897 μετέσχε στις τότε πολεμικές επιχειρήσεις με τον βαθμό του ταγματάρχη. Στους πολέμους 1912-1913, με τον βαθμό υποστρατήγου, ήταν διοικητής της III μεραρχίας. Στη διάρκεια των επιχειρήσεων, ως διοικητής τμήματος Στρατιάς που το αποτελούσαν τρεις μεραρχίες, κατέλαβε την Κορυτσά. Μετά τον πόλεμο διετέλεσε διοικητής τού για πρώτη φορά συσταθέντος 4ου Σ. Στρατού που είχε έδρα την Καβάλα.

μάτων που υπέρκεινται του Βρεγαλνίτσα².

Στις 10 Ιουλίου άρχισε η προώθηση της IV και X μεραρχιών, προώθηση αρκετά δυσχερής διότι οι Βούλγαροι, κατέχοντας ακόμη το ύψωμα Ζινόγκα έκαναν επιτυχή χρήση του πυροβολικού τους και, παράλληλα, διότι οι δυνάμεις τους, που είχαν υποχωρήσει από το Ρούγεν, ανασυντάχθηκαν, επανήλθαν και το κυρίευσαν. Έτσι οι ελληνικές μεραρχίες κατά την προώθησή τους προς τα ΒΔ βάλλονταν και από τα νώτα. Μοιραία επακολούθησε σύγχυση και περιπλοκή στο θέμα των περαιτέρω διαταγών.

Με πρωτοβουλία των δικών τους διοικητών η X μεραρχία επιτέθηκε κατά του Ζινόγκα και η IV κατά του Ρούγεν, το οποίο έπειτα από σκληρότατο αγώνα, το ξανακυρίευσε. Η επανακατάληψη του Ρούγεν προκάλεσε ανατροπή της ψυχολογικής ισορροπίας των Βουλγάρων, διότι αυτό, μαζί με το Χασάν πασά, αποτελούσαν τα κύρια αμυντικά τους στηρίγματα. Η X μεραρχία, με τη σειρά της, κατέλαβε το ύψωμα Ζινόγκα, αλλά δεχόταν καταγιστικά πυρά από το βουλγαρικό πυροβολικό που ήταν τοποθετημένο στο ύψωμα Λέσκα. Μόνον η III μεραρχία δεν μπόρεσε να πετύχει τον αντικειμενικό της σκοπό, διότι, εισχωρώντας στις διαβάσεις του Βρεγαλνίτσα, αντιμετώπισε ισχυρή βουλγαρική αντίσταση.

Η 11η Ιουλίου ήταν μια ήμερα δύσκολη για τον ελληνικό στρατό. Ο διοικητής της X μεραρχίας, προκειμένου να προχωρήσει πέρα από το ύψωμα Ζινόγκα, ζήτησε προχώρηση και των άλλων μεραρχιών. Αυτό όμως ήταν αδύνατον, διότι η IV ανέμενε σφοδρή βουλγαρική αντεπίθεση, ενώ η IX είχε έλλειψη πυρομαχικών. Έτσι η X μεραρχία, παρά τη σκληρή μάχη που έδωσε, δεν μπόρεσε να απωθήσει την 6η βουλγαρική που κατείχε το ύψωμα Λέσκα. Εν τω μεταξύ το Βουλγαρικό Στρατηγείο είχε ενισχύσει

επαρκώς τα σημεία προς τα όποια κατευθυνόταν η ελληνική αριστερή πτέρυγα. Το Ελληνικό Στρατηγείο, για να ανακουφίσει την σφοδρά βαλλόμενη IX μεραρχία, διέταξε την II, που μετείχε στις μάχες της Κρέσνας, να συμπράξει, μετακινούμενη, με την IV μεραρχία. Κι έτσι έγινε. Η II μεραρχία έδρασε στο αριστερό της ελληνικής παρατάξεως στον επιχειρησιακό τομέα του Χασάν πασά.

Στις 12 Ιουλίου έχουμε την πρώτη διπλωματική παρέμβαση. Η Βουλγαρία δεχόμενη από όλες τις πλευρές πλήγματα, έκανε πρόταση στη Ρουμανία για σύναψη ανακωχής. Η Σερβία που είχε πετύχει -αν όχι όλους- πάντως τους περισσότερους αντικειμενικούς στόχους της, ήταν πρόθυμη να συμφωνήσει· η Ελλάδα, όμως, απέρριψε την πρόταση ανακωχής κατηγορηματικά. Πολλοί ιστορικοί, ως προς το σημείο αυτό, προσάπτουν στον Κωνσταντίνο μεγαλομανία. Ο λιβανωτός τού περιβάλλοντός του είχε παροξύνει τον εγωισμό του σε σημείο που να προβάλλεται -όπως του καταλογίζεται σαν δεύτερος Βουλγαροκτόνος! Οι Βούλγαροι εν τω μεταξύ, βλέποντας πως η Σερβία είχε πρόθεση να συνάψει ανακωχή, απέσυραν τις έναντι των Σέρβων ισχυρές δυνάμεις τους και τις παρέταξαν έναντι των Ελλήνων και μάλιστα σε χώρους όπου και η διαμόρφωση του εδάφους ήταν εχθρική προς τους Έλληνες: συνεχή υψώματα, στενωποί, χαράδρες κ.λπ.

Ο Σέρβος στρατηγός Γιάγκοβιτς βρήκε «πάτημα», για την αδράνεια που έδειξε ο σερβικός στρατός κατά τη διάρκεια των μαχών της 12ης Ιουλίου, το γεγονός ότι κατά τις προηγούμενες δικές του επιχειρήσεις δεν υπήρξε ισχυρή σύμπραξη του ελληνικού στρατού. Έτσι την ημέρα αυτή X μεραρχία, παρότι αγωνίστηκε ηρωικά, δεν πέτυχε κάποιο τακτικό αποτέλεσμα. Η II μεραρχία, παρόλο που κατέλαβε το προ αυτής ύψωμα, δεν έφθασε στο ύψος της IV, με αποτέλεσμα η τελευταία να αναβάλει την προχώρηση που της είχε οριστεί για την επόμενη ημέρα. Οι Βούλγαροι επωφελήθηκαν από την μη εκδήλωση επιθετικών ενεργειών στις 13 Ιουλίου και έτσι ενίσχυσαν καλύτερα τις θέσεις τους. Οι ελληνικές δυνάμεις έκαναν μια αναδιάταξη θέσεων με σκοπό η IV μεραρχία την επομένη να επιτεθεί από το αριστερό και τα νώτα κατά του Χασάν πασά, ενώ η II, μέσω Τρεσκόβου, θα προχωρούσε προς την Μοστάντζα για να καλύψει πλευρικά την επίθεση της IV μεραρχίας.

Η IV μεραρχία δεν μπόρεσε στις 14 Ιουλίου να ολοκληρώσει τον ελιγμό της κι έτσι η X μεραρχία δεν είχε στηρίγμα για να επιτύχει τον αντικειμενικό σκοπό της, δηλαδή να καταλάβει το Χασάν πασά. Απεναντίας, από το ύψωμα αυτό την ίδια ημέρα

2 Βρεγαλνίτσα ή Μπρεγαλνίτσα ονομάζεται ο παραπόταμος του Αξιού, ο οποίος κατά την αρχαιότητα έφερε τον όνομα Άστιβος. Βρίσκεται στην αρχαία Παιονία, δηλαδή στην επικράτεια του κράτους των Σκοπίων. Με τον Αξιό συναντάται νότια των Βελεσσών. Στην κοιλάδα του ποταμού αυτού και κατά το χρονικό διάστημα 17-25 Ιουνίου έγιναν σκληρές συγκρούσεις ανάμεσα στους Βουλγάρους (4η Στρατιά) και τους Σέρβους (1η και 3η Στρατιά). Οι Βούλγαροι αρχικά είχαν υπεροχή αλλά η προς Β. ταχεία προέλαση των Ελλήνων υποχρέωσε την ηρωικά μαχόμενη 4η βουλγαρική στρατιά σε εσπευσμένη υποχώρηση προς Αν. Οι Βούλγαροι φοβήθηκαν μήπως οι Έλληνες αποκόψουν τις γραμμές συγκοινωνιών και τους πλήξουν από τα νώτα (Βίκτ. Δούσμανης «Ο συμμαχικός πόλεμος κατά των Βουλγάρων», σσ. 96-99). Μετά την υποχώρηση αντικαταστάθηκε ο διοικητής της βουλγαρικής στρατιάς στρατηγός Κοβάτσεφ από τον στρατηγό Ντικώφ. Και οι δύο αντίπαλοι είχαν τρομακτικές απώλειες· οι Σέρβοι 15.000 και οι Βούλγαροι 20.000 νεκρούς και τραυματίες.

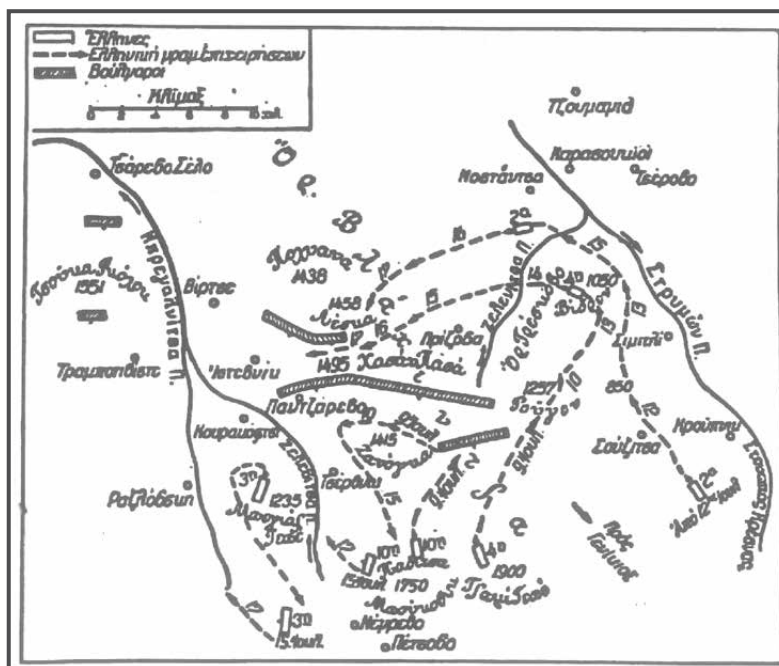
οι Βούλγαροι εξαπέλυσαν σφοδρή επίθεση κατά της IV μεραρχίας αλλά χωρίς καμιά επιτυχία. Την επομένη (15 Ιουλίου) οι Βούλγαροι, αρκετά ενισχυμένοι, ξεκινώντας από το Τσούκα Γκόλεκ, επιτέθηκαν στο πλευρό της III μεραρχίας με σκοπό να την κυκλώσουν. Η μεραρχία, για να αποφύγει την κύκλωση, υποχώρησε τακτικά προς το Νέγρεβο και προς τα υψώματα που βρίσκονται ανατολικά του Πετσόβου. Εδώ έλαβε τον κατάλληλο σχηματισμό για να αποκρούσει ενδεχόμενη επίθεση των Βουλγάρων. Το ίδιο έπραξε και η Χ μεραρχία, που για να μην απομονωθεί και εξοντωθεί, υποχρεώθηκε να συμπυκωθεί στη γραμμή Μπούκοβικ-Καδίτσα. Η IV μεραρχία, βαλλόμενη απ' όλες τις κατευθύνσεις και μη καλυπτόμενη πλευρικά από τη Χ μεραρχία, υποχρεώθηκε να σταματήσει. Το ίδιο έπραξε και η II μεραρχία. Τώρα η επιθετική πρωτοβουλία είχε περιέλθει στους Βουλγάρους που οι επιθετικές τους αιχμές δεν επέτρεπαν συντονισμό και αλληλοκάλυψη των ελληνικών μεραρχιών.

Το Ελληνικό Στρατηγείο, ενημερωμένο για τη δυσχερή θέση στην οποία είχαν περιέλθει οι ελληνικές μεραρχίες, διέταξε το 3ο σύνταγμα πυροβολικού να περάσει τον Στρυμόνα κοντά στο Γενίκοϊ και να σπεύσει πάραυτα προς το Τζαμί τεπέ και να υποστηρίξει τις III και Χ μεραρχίες στη νέα προσπάθειά τους προς ανακατάληψη των θέσεων από τις οποίες είχαν υποχωρήσει. Ακόμη το πυροβολικό, κατέχοντας το ύψωμα στο Τρέσκοβο, να βοηθήσει με τα πυρά του την II μεραρχία να φθάσει στην Μοστάντζα. Οι διαταγές βέβαια ήταν καλές, αλλά οι εδαφικές συνθήκες δεν ευνοούσαν την πραγμάτωσή τους. Δεν υπήρχαν οι κατάλληλες γεφυρώσεις στον Στρυμόνα προς την κατεύθυνση της Μοστάντζας, ενώ το έδαφος προς το οποίο έπρεπε να προχωρήσουν τα ελληνικά τμήματα ήταν ορεινό και δύσβατο. Για μία τέτοια επιχείρηση χρειαζόταν περισσότερος χρόνος και περισσότερες εφεδρικές δυνά-

μεις. Το γεγονός ότι οι Βούλγαροι είχαν παρεμβληθεί μεταξύ ελληνικού και σέρβικου στρατού, χωρίς πολεμική αντίδραση του δεύτερου, περιήγαγε τις ελληνικές μεραρχίες σε απελπιστική κατάσταση. Πάντως, η IV μεραρχία, παρά τις ορμητικές επιθέσεις των Βουλγάρων, κράτησε τις θέσεις της. Κίνδυνο διασπάσεως και διαλύσεως αντιμετώπιζε το αριστερό ελληνικό κέρα, που πλευρικά μέχρι προτινος καλυπτόταν από τον σερβικό στρατό. Τώρα η κάλυψη αυτή έλειψε. Ουσιαστικά η ελληνοσερβική συμμαχία είχε τερματισθεί. Και ο μέγας κίνδυνος ήταν ο εξής: οι βουλγαρικές δυνάμεις να διέλθουν από τις ελεγχόμενες από τους Σέρβους θέσεις, να φθάσουν στα νώτα των Ελλήνων, να κόψουν κάθε δυνατότητα ανεφοδιασμού και να τις εξοντώσουν ή να τις υποχρεώσουν σε παράδοση. Μοιραία θα είχαμε πλήρη ανατροπή των δεδομένων του πολέμου. Η III και η Χ μεραρχίες ήταν ανήμπορες να συγκρατήσουν την βουλγαρική ορμή, ούτε υπήρχαν εφεδρείες για την κάλυψή τους.

Στην κρίσιμη εκείνη κατάσταση, στην οποία είχε περιαγάγει τις ελληνικές μονάδες η αδράνεια του σερβικού στρατού, επιβαλλόταν αλλαγή της όλης διεξαγωγής των μαχών. Προς το σκοπό αυτό το Γενικό Στρατηγείο συνέλαβε το ακόλουθο τολμηρό σχέδιο: όλη σχεδόν η ελληνική δύναμη (I, II, IV και V μεραρχίες) έπρεπε να αλλάξει κατεύθυνση και να στραφεί εναντίον του πλευρού και των νώτων του βουλγαρικού στρατού. Προς το σκοπό αυτό η IV μεραρχία αποσπάστηκε από τη στρατιά Δαμιανού και συνενώθηκε με την II κι έτσι σχηματίστηκε η Στρα-

τιά Μοσχόπουλου, που, καλυπτόμενη πλαγιομετωπικά από την V, όφειλε να επιτεθεί κατά του Χασάν πασά και ακολουθώντας να στραφεί προς το αριστερό και τα νώτα των βουλγαρικών μεραρχιών (3ης και 10ης) που διενεργούσαν την επίθεση κατά των Ελλήνων. Ταυτόχρονα, η ταξιαρχία Ιππικού διατάχθηκε να βαδίσει προς το Τσέροβο, για να καλύψει το

Επιχειρήσεις του Χασάν πασά 9-18 Ιουλίου 1913.

πλευρό της II μεραρχίας. Με άλλα λόγια, έγινε πλήρης αξιοποίηση των υπαρχουσών δυνάμεων βάσει ενός σχεδίου, ώστε η μία μεραρχία να καλύπτει την άλλη. Το Ελληνικό Στρατηγείο δεν παρέλειψε να κάνει έκκληση προς το σερβικό για να χρησιμοποιήσει την 3η Στρατιά του κατά των Βουλγάρων.³ Αυτό θα ήταν μία σημαντική ελάφρυνση προς τους Έλληνες, οι οποίοι σε μέρος απρόσφορο γι' αυτούς δέχονταν όλη την πίεση των Βουλγάρων.

Όταν ξημέρωσε η 16η Ιουλίου, η Στρατιά Δαμιανού παρέμεινε στη θέση της, περιμένοντας να εκδηλωθεί πρώτα η επίθεση της στρατιάς Μοσχόπουλου. Προτού όμως εκδηλωθεί η ελληνική επιθετική ενέργεια, οι προφυλακές παρατήρησαν μία ύποπτη βουλγαρική κίνηση. Σχηματίστηκε έτσι η εντύπωση ότι όγκος βουλγαρικού στρατού κινείται από Δ. προς το Γενίκιοϊ. Κατόπιν αυτού διατάχθηκε όλο το διαθέσιμο πεδινό πυροβολικό, συμποσοούμενο σε 26, πιθανώς και 28 πυροβολαρχίες, να σπεύσει προς το Γενίκιοϊ, να στρέψει τα πυρά προς τα βορειοδυτικά, απ' όπου θα έρχονταν οι βουλγαρικές μονάδες. Η κίνηση αυτή αποκατέστησε την ψυχολογική ισορροπία στα μαχόμενα ελληνικά τμήματα και τους παρέσχε την αναγκαία ευστάθεια, ώστε το τμήμα Στρατιάς Μοσχόπουλου να φθάσει ως τις υπώρειες των υψωμάτων του Χασάν πασά και ειδικά η II μεραρχία, αλλάζοντας μέτωπο, να ελιχθεί και να κινηθεί προς Β.

Παράλληλα εκδηλώθηκε, για να τηρηθούν τα προσήματα συμμαχικής αλληλεγγύης, και η σερβική επίθεση, η οποία ήταν τόσο ασθενής ώστε να λεχθεί από έγκριτο στρατιωτικό ιστορικό, ότι έγινε «προς το θεαθήναι». Οι Σέρβοι προχώρησαν 3 χλμ. νότια από το Τσάρεβο Σέλο και, κουρασμένοι δήθεν, ανέκοψαν την πορεία τους. Την επομένη (17 Ιουλίου) η V μεραρχία κατευθύνθηκε προς τα υψώματα του Τρέσκοβο, από τα οποία μπορούσε να καλύπτει πλευρικά τις κινήσεις της II μεραρχίας. Είχε, όμως, εκδηλωθεί από το πρωί βουλγαρική επίθεση κατά του δεξιού πλευρού της III μεραρχίας που βρι-

σκοταν στο Μπούσκοβικ. Οι Βούλγαροι κατά την επίθεση αυτή είχαν ανακαταλάβει το Νέγρεβο και το Πέτσοβο και προς στιγμήν φάνηκαν κύριοι του πεδίου της μάχης. Τότε, όμως, εκδηλώθηκε ισχυρή ελληνική αντεπίθεση: οι Βούλγαροι απωθήθηκαν και αναγκάστηκαν να αποτραβήξουν τη δεξιά τους πτέρυγα με την οποία επεδίωκαν κύκλωση της III μεραρχίας. Έτσι τα ελληνικά τμήματα μπόρεσαν να ανακαταλάβουν το Νέγρεβο και το Πέτσοβο. Ακόμη και η X μεραρχία, παρά τη δυσμενή θέση της, μπόρεσε και απώθησε τις ερχόμενες εναντίον της βουλγαρικές δυνάμεις. Συνεπώς, το αριστερό πλευρό των Ελλήνων πέτυχε στην αποστολή του. Οι βουλγαρικές επιθέσεις αποκρούστηκαν.

Αλλά ούτε και το τμήμα της Στρατιάς Μοσχόπουλου, που είχε αναλάβει την επίθεση κατά του Χασάν πασά και του υψώματος Λέσκα υστέρησε. Οι δύο μεραρχίες (II και IV) πραγματοποίησαν στρατιωτικά θαύματα. Οι άνδρες τους, παρά τις πολυήμερες και πολύωρες μάχες, με εφ' όπλου λόγχη σκαρφάλωναν στα κακοτράχαλα βουνά και από ύψωμα σε ύψωμα κατόρθωσαν να εκτοπίσουν όλες τις βουλγαρικές δυνάμεις από το Χασάν πασά και το Λέσκα. Έτσι αυτό που δεν έγινε εφικτό -παρά τις σφοδρές μάχες, κατά το διήμερο 15 έως 16 Ιουλίου- επιτεύχθηκε την 17η Ιουλίου σε διάστημα μισής ημέρας.

Όταν ξημέρωσε η 18η Ιουλίου, βρήκε τους Έλληνες να επικρατούν στο μεγαλύτερο μέρος του πεδίου της μάχης και σε σαφή -ως προς εκείνη τη στιγμή- θέση υπεροχής. Η οποία, ωστόσο, δεν αξιοποιήθηκε για περαιτέρω προώθηση. Ο λόγος δεν ήταν στρατιωτικός (πάσα προς τα εμπρός διείδυση εγκυμονούσε απρόβλεπτους κινδύνους), ήταν πολιτικός/διπλωματικός. Ανακοινώθηκε και στα δύο μέτωπα ότι είχε συναφθεί ανακωχή, η οποία θα ίσχυε από το μεσημέρι της 18ης Ιουλίου. Η ανακωχή βρήκε τους Έλληνες νικητές και στο πεδίο του Χασάν πασά, εντός του βουλγαρικού εδάφους και σε έδαφος δυσμενές γι' αυτούς. Βεβαίως, η παράταση του πολέμου και η συγκέντρωση μεγαλύτερου όγκου βουλγαρικών δυνάμεων στο σημείο αυτό, θα μπορούσε να φέρει πλήρη ανατροπή. Άλλωστε, οι ελληνικές δυνάμεις είχαν φθάσει στα έσχατα όρια της αντοχής τους. Πάντως, η ανακωχή κατά την τελευταία ημέρα του ελληνοβουλγαρικού πολέμου τους βρήκε νικητές. ■

3 Οι Σέρβοι όμως κρατούσαν μία παθητική στάση που διευκόλυνε την αντίσταση αλλά και την επιθετική δράση των Βουλγάρων. Ο μετέπειτα Αρχιστράτηγος στην Μικρά Ασία, ταγματάρχης στους Βαλκανικούς και επιτελάρχης της III μεραρχίας Δαμιανού, γράφει τα ακόλουθα:

«Την 15η Ιουλίου μας επετέθησαν διά μεγάλων δυνάμεων οι Βούλγαροι ενισχυθέντες και εκ του Βουλγαρικού στρατού του ευρισκομένου έναντι των αριστερόθεν ημών τεταγμένων Σέρβων, οι οποίοι κατά τας τελευταίας ημέρας περιωρίζοντο, ως φαίνεται, εις παθητικήν άμυναν» (Νικόλαος Τρικούπης, Αντιστράτηγος) «Αναμνήσεις επεισοδίων και γεγονότων εκ των πολέμων μας», Αθήναι 1952, σ. 29).

Απόσπασμα από το βιβλίο του Σαράντου Ι. Καργάκου, «Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ (1912-1913)», Αθήνα 2012, σσ. 281-288, Εκδόσεις Σιδέρης.

Κατάπλους Α/Τ «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ» (Η-07) στη ν. Καστελλόριζο την 13 Σεπτεμβρίου 1943

Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού, Τμήμα Ναυτικής Ιστορίας και Περιοδικών

Το Αντιτορπλικό «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ» (Η-07) τύπου “Dardo”, με Κυβερνήτη τον Αντιπλοίαρχο Ευάγγελο Μπαλτατζή, μετά την αναγγελία της συνθηκολόγησης της Ιταλίας, κατέπλευσε πρώτο από τις μονάδες του Πολεμικού Ναυτικού στη ν. Καστελλόριζο, στις 13 Σεπτεμβρίου 1943.

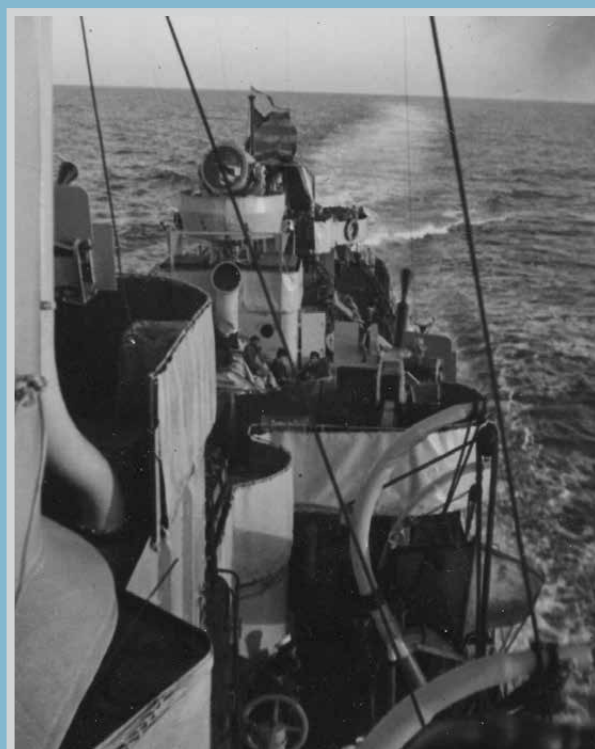
Το συνημμένο κείμενο που ακολουθεί αποτελεί απόσπασμα από το «Ημερολόγιο Πολέμου ΓΕΝ 1940-1944» και πιο συγκεκριμένα κατά την ημέρα που το Αντιτορπλικό «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ» (Η-07) εισήλθε στον λιμένα της ν. Καστελλόριζο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει, στα τεκμήρια που ακολουθούν, η περιγραφή της στάσης των κατοίκων απέναντι στο πλήρωμα του ελληνικού αντιτορπλικού με τον εγκρατή ενθουσιασμό τους λόγω της εκεί παρουσίας ιταλικών στρατευμάτων.

Ο Κυβερνήτης του πλοίου παρέδωσε στον ιερέα του νησιού την Ελληνική Σημαία για να την υψώσει ενώ δόθηκαν τρόφιμα για να διανεμηθούν στους κατοίκους. Επιπλέον, η επιχείρηση αυτή προξένησε έκδηλη χαρά στο πλήρωμα του ελληνικού αντιτορπλικού, καθώς συμμετείχε στην απελευθέρωση ελληνικού εδάφους και έβλεπε τις προσπάθειες που κατέβαλλε με τις αποστολές που λάμβανε μέρος να αποδίδουν καρπούς. Ο ενθουσιασμός αυτός αποτυπώνεται παραστατικά και στο Σήμα που έστειλε το Α/Τ «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ» προς το Αρχηγείο Στόλου, στο οποίο απηύθυνε θερμή παράκληση για τη συνέχιση συμμετοχής του πλοίου σε ανάλογες επιχειρήσεις.

Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν το κείμενο ανήκουν στο Φωτογραφικό Αρχείο της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν.).

Το Α/Τ «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ» (Η-07) κατά τη διάρκεια του Β΄ ΠΠ.

Το Α/Τ «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ» (Η-07) σε εν πλω δραστηριότητα.

ΔΕΥΤΕΡΑ , 13η Σεπτεμβρίου 1943

α.- Κατάκλους αντιτορπιλικού "ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ" εις ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟΝ.

Ι.- Τέσσερας ημέρας μετά την άναγγελίαν της άνευ όρων παραδόσεως της 'Ιταλίας (βλέπε 9.9.43.-/α.-), τό αντιτορπιλικόν "ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ", υπό Κυβερνήτην τόν 'Αντιπλοίαρχον Β.ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΝ, πρῶτον ἐκ τῶν Μονάδων τοῦ Β.Ναυτικοῦ κατέπλευσεν εἰς τό ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟΝ τῶν ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ, συνοδεῦθον νηοκομήν. Σχετικῶς δέ ὁ Ὑποναύαρχος ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ εἰς τήν ἐπιθεσίαν τοῦ ΠΕΜΡΑΓΜΕΝΩΝ τοῦ στόλου κατὰ τήν διάρκειαν τοῦ 1943, ἀναφέρει διὰ τήν δράσιν τοῦ ἀντιτορπιλικοῦ "ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ" κατὰ τήν 13/9.

"Τήν 13.9.43 κατέπλευσεν εἰς ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟΝ συνοδεῦθον νηοκομήν. Ὄραν 1730/13.9.43 ὤψωσεν μεγάλην Ἑλληνικήν σημαίαν "καί εἰσέπλευσεν εἰς ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟΝ ἀγνωροβολήσαν ἐντός τοῦ μικροῦ λιμενίσκου τῆς πόλεως. Ἡ Ἱταλική σημαία ἐκυράτιζεν ἐπί ἰσοῦ τῆς προκυραίας, ἐνῶ οὐδαμοῦ ἐφαίνετο Ἀγγλική ἢ Ἑλληνική σημαία, πάντα δέ τά ἐξώφυλλα τῶν παραθύρων τῶν οἰκιῶν ἦσαν κλειστά.
"Πλὴν ἐλαχίστων χειρονομιῶν χαιρετισμοῦ μικρῶν παιδῶν, οὐδερμία ἀπολύτως ἐκδήλωσις τοῦ πληθυσμοῦ. Οὐδεὶς ἐτόλμησεν ἢ ἐπεχείρησεν νά πλησιάσῃ τό πλοῖον διότι ἐπί τῆς προκυραίας περιεφέροντο σκυθρωποί Ἱταλοί στρατιῶται (Φασίσται).

"Όταν ο Κυβερνήτης μετά δύο 'Αξιωμα^κτων ἐξήλθεν εἰς τὴν ξηράν πρὸς
 " συνάντησιν τοῦ Ἑλληνοῦ ἱερέως καὶ τῶν ἄλλων προκρίτων, ἀτελήφ-
 " θη ὅτι οἱ ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν προσελθόντες ἦσαν τελείως τρομοκρατη-
 " μένοι. Ἀκόμη καὶ χειραψίαν μετὰ δέουτος ἀντήλλαξαν μετ' αὐτοῦ προσ-
 " παθόντες νά μὴ γίνουσι ἀντιληκτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ τοῦτο διὰ
 " νά μὴ ὑκοστοῦν διωγμούς εἰς τυχόν ἐκανάληψιν καὶ τώρα τῆς πρό-
 " διετίας γενομένης προσκαίρου καταλήψεως τῆς νήσου.
 " Ὁ Κυβερνήτης παρέδωκε εἰς τὸς ἱερέα Ἑλληνικὴν σημαίαν ὅπως
 " τὴν ἀνακετάσῃ εὐθύς ὡς τοῦτο ἤθελε ἐπιτραπῆ, ἐπίσης δέ εἰς τὴν
 " Ἐπιτροπὴν πολλὰ τρόφιμα πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς Ἑλληνας ἀπό-
 " ρους. Ἡ χαρὰ τῶν παρισταμένων ἦτο ἐκδηλος εἰς τὰ πρόσωπά των."

2.- Ὁ ΚΟΙΝΟΥΠΡΩΤΗΣ εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 181 Ἱστορικὸν κλοῦ ἀναφέρει σχετι-
 κῶς πρὸς τὰ τῆς ἀποβάσεως εἰς ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟΝ συμφώνως πρὸς τὰ ὀριζόμε-
 να ἐκ τῆς διαταγῆς ἐπιχειρήσεως GANDER (ὄρα 12.9.43.-/β.-/) τὰ ἀ-
 κόλουθα,

"Τὴν 11 30/13 συνηγήσαμεν νηοκομικὴν προερχομένην ἐκ ΚΑΣΤΕΛΛΟ-
 " ΡΙΖΟΥ καὶ ἀποτελουμένην ἐξ 8 μικρῶν Ἰταλικῶν πλοίων (ἐξοπλισ-
 " μένα βοηθητικά στόλου, ρυμουλκά, ἰστιοφόρα) καὶ συνοδευομένην
 ὑπὸ μιᾶς Ἀγγλικῆς M.L. Διήλθομεν διὰ μέσου τῆς νηοκομικῆς. Τὰ
 " πληρώματα τῶν Ἰταλικῶν πλοίων παρετάχθησαν ἐν ἀμνησίᾳ καὶ
 " αἱ σημαῖαι τῶν πλοίων ὑπεστάλησαν πρὸς ἀπόδοσιν χαιρετισμοῦ
 " Οὐδένα χαιρετισμὸν ἀνταπέδωκα.
 " Τὴν 17 30/13 ἔχοντες ἀναπεπταμένην μεγάλην Ἑλληνικὴν σημαίαν
 " εἰσελεύσαμεν εἰς ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟΝ ἀγνωροβολήσαντες ἐντὸς τοῦ
 " μικροῦ λιμενίσκου τῆς κόλλεως."

3. Περαιτέρω ἐν τῷ Ἱστορικῷ κλοῦ περιγράφονται τὰ διάφορα γεγονότα
 ὡς ἀκριβῶς καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει ΠΕΡΠΑΓΜΕΝΟΝ τοῦ Α.Σ. ἐκτίθενται (ὄρα ἀ-
 νωτέρω παράγραφος 1.) Καὶ περαιτέρω προστίθεται,

" Τοῦ πλοίου ἐπέβη ὁ ἑφεδρος LT. COMMANDER TOOMS καὶ Ἄγγλος
 " συνταγ/χης μεθ' ὧν συνεννοήθη διὰ τὰς λεπτομερείας τῆς ἐπιτε-
 " λέσεως τῆς ἀποβάσεως ἐκ πάντων τῶν πλοίων.
 " Ἡ ἐκ τοῦ ΚΟΙΝΟΥΠΡΩΤΗΣ ἀπόβασις ἐξετελέσθη ταχύτατα διὰ τῶν
 " κλευρισάντων ἰστιοφόρων καὶ τῶν μέσων τοῦ πλοίου.
 " Τὴν 19 00/13 ἀπήραμεν ἀναμένοντες ἔξωθι τοῦ λιμένος τὴν ἄφιξ

- " ξιν και άλλων κλοίων.
- " Τά "SUTLEJ" καί "LA MOQUELUSE" κατέπλευσαν τήν 19.45/13 καί κατόπιν
- " διαταγής του πρώτου ήμεις εξέήλομεν του λιμένος εγκαταστήσαντες
- " περιβολίαν νοτίως της νήσου.
- " Ώραν 00.30/14 εξέήλοθον διαδοχικώς του κόλπου καί τά λοιπά κλοία
- " περατώσαντα τήν αποστολήν των καί ανέλάβομεν τόν κλοιδν επιστροφής
- " μέ ταχύτητα 15 κ. κατόπιν διαταγής του "SUTLEJ" λόγω διαρροής των
- " αύλων των λεβήτων του.

4.- Έκ' ευκαιρία ο Κυβερνήτης του "ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ" αντιπλ/χος Ε.ΜΠΑΛΑΤΑΖΗΣ απέστειλε προς τόν Α.Σ. τό κάτωθι Ω.Π. 150936/9/43 κρυπτογραφικόν σήμα του;

- " Προς Α.Σ. "Από: "ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ"
- " Κυβερνήτης, "Επιτελείον καί πλήρωμα "ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ" ευγνωμονούν
- " διότι γηραιόν κλοιδον των εσχε μεγάλην τιμήν αποβιβάζη πρώτον
- " μεταξύ πάντων συμμαχικών κλοίων, στρατόν κατοχής εις ΚΑΣΤΕΛΛΟ-
- " ΡΙΖΟΝ πρώτην απελευθερωθείσαν "Ελληνικήν νήσον //"ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ"
- " κατέπλευσε μόνος Ώραν 17.30/13 αποβιβάζας "Αγγλικόν στρατόν ///
- " Υπόλοιπα συμμαχικά πολεμικά κατέπλευσαν μετά απόπλευν μας ///
- " Πληθυσμός κατέχεται από απεριόριστον φόβον //Εις "Ιερεύς παρέ-
- " δωκεν συμβολικώς τήν πρώτην "Ελληνικήν σημαίαν "Ελευθερίας ///
- " Μεταβεβάζω Κυβέρνησιν τόν πρώτον χαιρετισμόν απελευθερωθέντων
- " "Ελλήνων //"ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ" δέν θά λησμονήση ποτέ ότι συμμετοχή
- " του εις επεχειρήσεις οφείλεται εις προσωπικήν σας επέμβασιν
- " καί υποβάλλει θερμήν παράκλησιν ενεργήσετε συνεχισθή συμμετοχή
- " του //"Ενθουσιασμός προσωπικού άπειρος ///150936/9/43

5.- Τά άνωτέρω ανέφερονό Α.Σ. προς τό Υ.Ν. διά της υπ'άρ. 1264 από 17/9 αναφοράς του, τό δέ Υ.Ν. έγγνωστοποίησε τό γεγονός προς τόγ Πρόεδρον της Κυβερνήσεως διά του υπ'άρ. 210/3769 από 18/9 έγγραφου.

Εμφύλιος Πόλεμος (1823-1825) κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821

Του Ανθυποπλοιάρχου (Ε) **Βλάσιου Οικονόμου ΠΝ**,
Ιστορικού στην Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού

Αναμφισβήτητα η Ελληνική Επανάσταση του 1821 αποτέλεσε ένα από τα πρώτα επαναστατικά κινήματα εθνικοαπελευθερωτικού χαρακτήρα στον Ευρωπαϊκό χώρο, όπου σφράγισαν τη δυναμική μιας εξέγερσης νεωτερικού τύπου. Έμελλε όμως να επισκιασθεί από τα θλιβερά γεγονότα του Εμφυλίου Πολέμου 1823-1825.

Οι πιθανές αιτίες εμφάνισης αυτού του φαινομένου θα μπορούσαν να είναι, οι τοπικιστικές αντιθέσεις, η διεκδίκηση κατάκτησης δικαιωμάτων μέσα από τις συγκρούσεις φατριών, καθώς και η κακή διαχείριση των όρων του δανεισμού και η επακόλουθη κατασπτάληση του δανείου, όπου συνέβαλαν στο να αναπτυχθούν αυτές οι εμφύλιες διαταραχές.

Αναλύοντας λοιπόν τις συνθήκες της Εμφύλιας σύρραξης, γίνεται κατανοητό πως η Επανάσταση και οι διαδικασίες συγκρότησης του Ελληνικού Κράτους επιχειρήθηκαν σε περιοχές της Οθωμανικής αυτοκρατορίας όπου η κοινωνική και πολιτική οργάνωση προσδιοριζόταν από τη λογική της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής δομής του Οθωμανικού συστήματος κατάκτησης. Οι επαναστατημένες περιοχές αποτέλεσαν κοινωνικές και διοικητικές ζώνες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που ακολουθούσαν τη λογική οργάνωσης του Οθωμανικού κράτους, τους καταμερισμούς ρόλων και αρμοδιοτήτων που εξυπηρετούσαν την λειτουργία του, το Ρουμ Μιλλέτ^{1,2}.

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 ήταν ο πόλεμος εναντίον των Οθωμανών και οι διαδικασίες συγκρότησης των εθνικών διοικήσεων ήρθαν να ανατρέψουν μακρόχρονες κανονικότητες, να διαταράξουν σταθερές και ισορροπίες της ζωής των ανθρώπων, οι οποίες στην προοπτική της επανάστασης, ενσωματώνουν στην οπτική τους το εθνικό πρόταγμα της ανεξαρτητοποίησης. Στα πλαίσια αυτής της δυναμικής των εξελίξεων, με σκοπό τη συγκρότηση νέων θεσμών και νεωτερικών μορφών πολιτικής και κοινωνικής οργάνωσης στις επαναστατημένες περιοχές συνέβησαν απρόσμενα γεγονότα. Με λίγα λόγια, ο εμφύλιος πόλεμος ήταν δημιούργημα της ίδιας της Ελληνικής Επανάστασης.

Από την στιγμή που οι στρατιωτικοί παράγοντες ισχυροποίησαν τη θέση τους, λόγω των νικηφόρων εκβάσεων των μαχών και θέλησαν να αυξήσουν την επιρροή τους στον πολιτικό στίβο, ήρθαν σε ρήξη με τις παραδοσιακά άρχουσες ομάδες. Έτσι, παρατηρούνται από την α΄ έως την β΄ φάση του εμφυλίου, διαρκείς μετακινήσεις από το ένα στρατόπεδο στο άλλο (κυβερνητικοί-αντικυβερνητικοί) για να οδηγηθούν στην κορύφωση των γεγονότων με την απόκτηση «αδελφοκτόνου χαρακτήρα». Οι συγκρουσιακές καταστάσεις και οι εκρήξεις βίας που εκδηλώθηκαν στη φάση αυτή ήταν η κλιμάκωση της επαναστατικής πράξης με τη

1 Ρουμ Μιλλέτ (τουρκ. millet-i Rûm, «έθνος των Ρωμαίων») ονομαζόταν το Μιλλέτ των Ορθόδοξων Χριστιανών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Ρουμ είναι η τουρκική μορφή της ελληνικής λέξης «Ρωμικός» που αναφερόταν σε όσους προέρχονταν από την ανατολική Ρωμαϊκή αυτοκρατορία και μέχρι το 19ο αιώνα ήταν ισόδυναμη με την έννοια του Ορθόδοξου Χριστιανού. Ο όρος χρησιμοποιούνταν από την Οθωμανική διοίκηση για να περιγράψει όλους όσους βρισκόταν υπό τη διοίκηση των ορθόδοξων πατριαρχείων και εκκλησιών στην οθωμανική επικράτεια. Όλοι αυτοί υπόκεινταν στον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης.

2 Karakasidou 1997, σελ. 79.

μορφή σταδιακής μετατόπισης της δυναμικής του κινήματος προς την εσωτερική διαμάχη. Το επαναστατικό κίνημα, καθώς εξελίχθηκε και ενισχύθηκαν οι νέες σχέσεις και δομές εξουσίας, διαφοροποιήθηκε από το προηγούμενο κοινωνικοπολιτικό καθεστώς, τις υφιστάμενες δομές εξουσίας τις οποίες αντιπροσώπευαν οι παραδοσιακοί προύχοντες.

Εδώ έρχεται να προστεθεί και η ισχυρή παρουσία των Νησιωτών και του Ρουμελιώτικου στοιχείου, όπου οι προύχοντες της Πελοποννήσου δεν είχαν δει με ευνοϊκό μάτι την έλευσή τους στα «πάτρια» εδάφη. Τους θεωρούσαν ξένους, ετερόχθονες και για αυτό τούς αντιστρατεύθηκαν και ξεκίνησαν τις πολεμικές αναμετρήσεις. Όταν οι Ρουμελιώτες εισέβαλαν στη γη της Πελοποννήσου με την παρότρυνση του Ιωάννη Κωλέττη (1773 ή 1774 – 1847), διαπράχθηκαν κάθε είδους βιαιότητες. Όλα αυτά διεξήχθησαν σε μία τελετή εξαγνισμού που ήθελε να καταστρέψει το παλιό, όπως αυτό ενσαρκωνόταν με την «καταπίεση» και την «τυραννία» των αρχόντων.

Οπωσδήποτε όμως αυτό το μάγμα θυμού, μίσους και ευφορίας ξεπέρασε κάθε όριο ανθρώπινης ηθικής και επέβαλε μία κατάσταση που θύμιζε περισσότερο «ανθρωπόμορφα τέρατα». Ειδικά οι σκηνές λεηλασίας που διαδραματίστηκαν στα χωρία της Αχαΐας και της Κορινθίας ήταν άνευ προηγουμένου.

Συνοψίζοντας θα λέγαμε πως η Επανάσταση του 1821 ήταν κίνημα Εθνικού χαρακτήρα που στόχο είχε την απόκτηση ανεξάρτητης Εθνικής υπόστασης και αποτίναξης του Οθωμανικού ζυγού. Σε ένα δεύτερο επίπεδο μοιραία υπήρξαν κοινωνικοπολιτικές-πολιτισμικές συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις που συνόδευσαν τη διαδικασία συγκρότησης νέων μορφών κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης. Έτσι κι αλλιώς, η Επανάσταση έρχεται να διαρρήξει παραδοσιακές κατεστημένες κοινωνικοπολιτικές σχέσεις και ισορροπίες με επακόλουθο τις εμφύλιες διαταραχές. Σε αυτή την

διαδικασία λοιπόν, εμπλέκονται πολιτικά υποκείμενα που διαχειρίζονταν με διαφορετικό τρόπο το ζήτημα της εξουσίας κατά τη διάρκεια του πολέμου και μέσα από αυτόν. Ο καθένας αντιλαμβάνεται με διαφορετικό τρόπο τον ρόλο και την παρουσία του στο νέο κοινωνικοπολιτικό γίγνεσθαι που συγκροτούνταν στη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης με τη διεκδίκηση του «δικιου» του από την Οθωμανική κατάκτηση και μέσα από την προβολή των «δικαίων του Έθνους».

Έτσι, γίνεται κατανοητή η δυναμική αυτών των εξελίξεων χωρίς να υποτιμηθεί το θαυμαστό και αντάξιο των θυσιών αποτέλεσμα της επαναστατικής διαδικασίας που ήταν η συγκρότηση ανεξάρτητου Ελληνικού κράτους.

Βιβλιογραφία:

- Dakin D. (2010), Ο αγώνας των Ελλήνων για την ανεξαρτησία 1821-1833, Αθήνα: MIET
- Αλεξανδρής Κ. Α (1930), Αι Ναυτικά Επιχειρήσεις του υπέρ Ανεξαρτησίας Αγώνος, 1821- 1829, Αθήνα: Γ.Ε.Ν (Ν. Επιθεώρηση).
- Karakasidou, Anastasia (1997). Fields of Wheat, Hills of Blood: Passages to Nationhood in Greek Macedonia, 1870-1990. Chicago: University of Chicago Press.
- Βακαλόπουλος Α. (1980), Ιστορία του Νέου Ελληνισμού. Η Μεγάλη Ελληνική Επανάσταση (1821-1829), Τόμος Ε΄, Θεσσαλονίκη: Αντ. Σταμούλης.
- Γιαννόπουλος Γ. (2003), Η Διπλωματία: Ευρωπαϊκοί Ανταγωνισμοί και Ίδρυση Ελληνικού Κράτους, στο συλλογικό έργο ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ, 1770-2000, Επιμέλεια Β. Παναγιωτόπουλος, Τόμος Γ΄, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κόκκινος Δ. (1974), Η Ελληνική Επανάσταση, Τόμος ΣΤ΄, Αθήνα: Μέλισσα.
- Παπαρηγόπουλος Κ. (1932), Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, από Αρχαιστάτων χρόνων μέχρι το 1930, Τόμος ΣΤ΄, Αθήνα: Ελευθεροδάκης.

Η Ναυμαχία του Γέροντα και ο ιδιοφυής Ανδρέας Μιαούλης

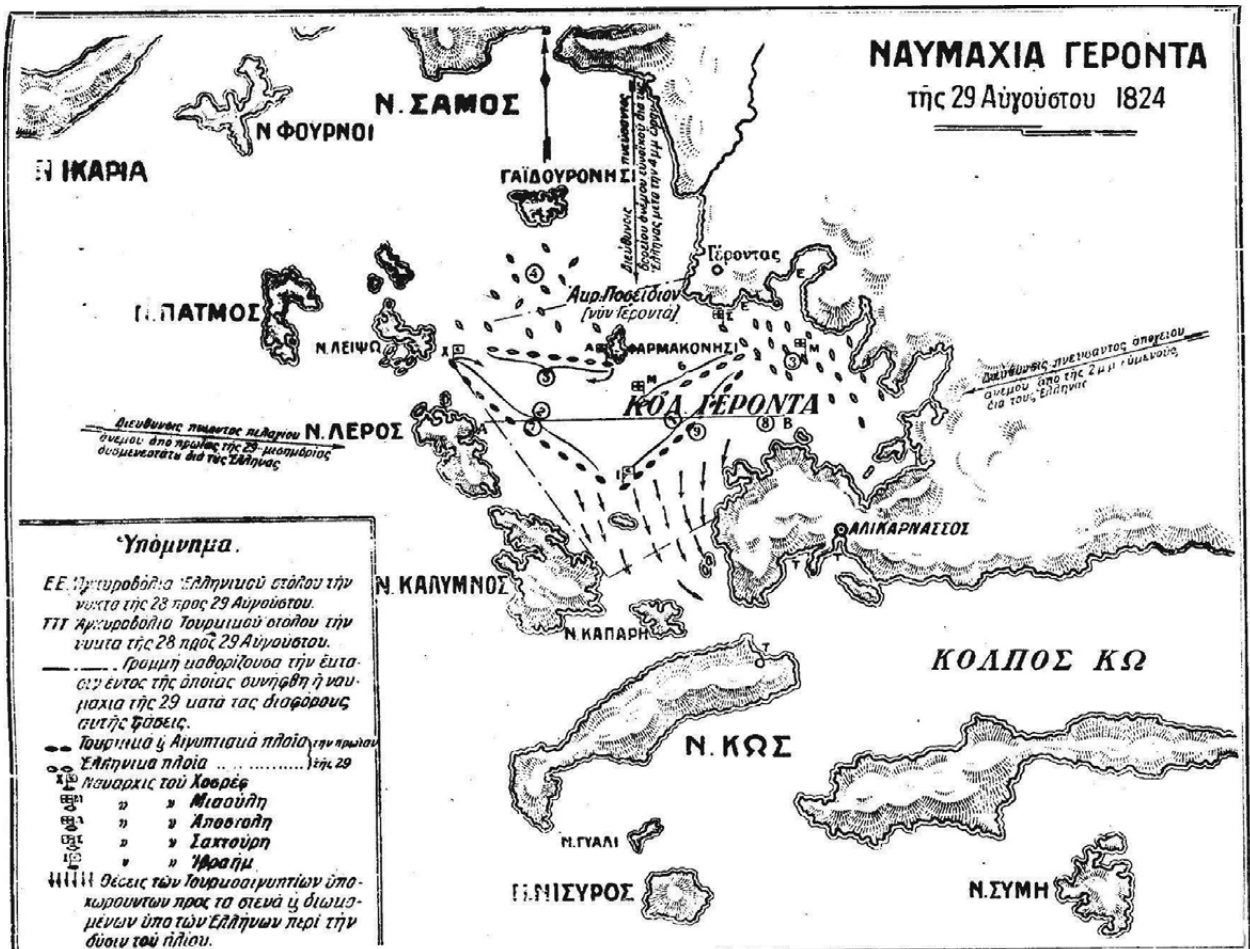
Του Υποπλοιάρχου (Ε)Αναστάσιου Βυτινίδη ΠΝ ε.α.

Στις 29 Αυγούστου 1824, έγινε η Ναυμαχία του Γέροντα, μία από τις σημαντικότερες ναυτικές επιχειρήσεις της Επανάστασης του '21, στην οποία έλαβαν μέρος 250 Τουρκικά Αιγυπτιακά Αλγερινά και Τυνησιακά πλοία εναντίον 70 περίπου Ελληνικών πλοίων. Ο Ισλαμικός στόλος συνετρίβη και μάλιστα συνελήφθη αιχμάλωτος ο ναύαρχος της Τυνησίας.

Η ναυμαχία διεξήχθη στ' ανοιχτά του ακρωτηρίου Ποσειδίου ή Γέροντας της Μικράς Ασίας, απέναντι από τα νησιά Λειψοί και Λέρος της Δωδεκανήσου. Αντιμέτωποι τέθηκαν ο ελληνικός στόλος υπό τον Ανδρέα Μιαούλη, που αριθμούσε γύρω στα 70 πλοία και ο υπέρτερος (τεχνολογικά και ποσοτικά) τουρκαιοιπτι-

ακός στόλος υπό τους πασάδες Χοσρέφ και Ιμπραήμ, με πάνω από 250 πλοία.

Μετά την καταστροφή της Κάσου (29 Μαΐου 1824) και των Ψαρών (21 Ιουνίου 1824), το ηθικό του ελληνικού ναυτικού είχε καταπέσει. Η βοήθεια που παρέιχε ο χεβίδης της Αιγύπτου Μοχάμετ Άλι στον Σουλτάνο Μαχμούτ έθετε σε κίνδυνο την Ελληνική Επανάσταση. Στόχος του Μοχάμετ Άλι ήταν να συντρίψει το ελληνικό ναυτικό για να μπορέσει ο γιος του Ιμπραήμ Πασάς να αποβιβασθεί με τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια στην Πελοπόννησο και να καταστείλει την ελληνική επανάσταση. Άλλωστε, το έπαθλο για τον πανέξυπνο Αλβανό εκ Καβάλας ήταν μεγάλο. Αν επιτύγχανε τον

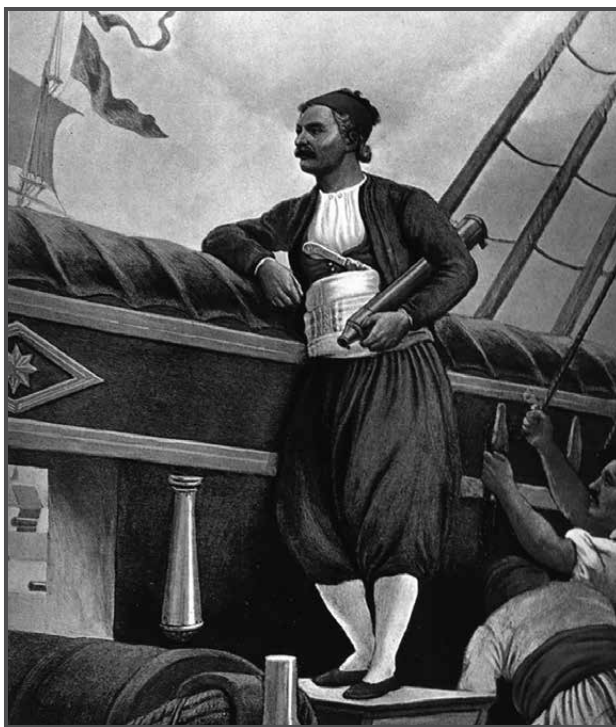
στόχο του, ο σουλτάνος θα τον επιβράβευε με την παραχώρηση της Κρήτης και της Πελοποννήσου.

Στο πλαίσιο του κοινού τουρκοαιγυπτιακού σχεδίου, ο Τούρκος ναύαρχος Χοσρέφ Πασάς επιχείρησε στις αρχές Αυγούστου του 1824 να καταλάβει τη Σάμο. Ο ελληνικός στόλος, που αποτελείτο από υδραίκα, σπετσιώτικα και λίγα ψαριανά πλοία, τον εμπόδισε να πλησιάσει το νησί με μια σειρά συγκρούσεων, που κράτησαν περίπου μία εβδομάδα. Ο Χοσρέφ δεν είχε άλλη επιλογή από το να καταφύγει με τον στόλο του ανάμεσα στην Κω και την Αλικαρνασσό και να περιμένει ενισχύσεις από τον στόλο του Ιμπραήμ, που κατέφθασε στην περιοχή στις 19 Αυγούστου.

Πέντε ημέρες αργότερα έγιναν οι πρώτες αψιμαχίες μεταξύ των δύο στόλων, οι οποίες συνεχίστηκαν και τις επόμενες ημέρες. Η αποφασιστική ναυμαχία δόθηκε στις 29 Αυγούστου, ημέρα Παρασκευή. Τα εχθρικά πλοία προσπάθησαν να κυκλώσουν τα ελληνικά, αλλά ο Μιαούλης με εννέα πλοία και δύο πυρπολικά προχώρησε προς τον κόλπο του Γέροντα. Τα αιγυπτιακά πλοία, που κάλυπταν το δεξιό άκρο του εχθρικού στόλου, αποφάσισαν να τα χτυπήσουν, καθώς ήταν απομονωμένα. Ο Παπανικολής προσπάθησε να τα εμποδίσει να πλησιάσουν τα πλοία του Μιαούλη, αλλά δέχθηκε ομαδικό πυρ και αναγκάστηκε να υποχωρήσει, αφού έκαψε πρώτα το πυρπολικό του. Η νηνεμία που επικρατούσε στη θάλασσα δεν επέτρεψε τη δράση των πυρπολικών του Ματρόζου, του Πιπίνου και του Νικόδημου.

Η κατάσταση μεταβλήθηκε γύρω στο μεσημέρι, όταν ο άνεμος έγινε ευνοϊκός για τον ελληνικό στόλο. Τα ελληνικά πλοία διείσδυσαν ανάμεσα στα εχθρικά, με αποτέλεσμα να μην πρόκειται πλέον για ναυμαχία εκ παρατάξεως (θα ήταν χαμένη υπόθεση για τον ελληνικό στόλο, λόγω της ποιοτικής και ποσοτικής υπεροχής του εχθρού), αλλά για μια σύγκρουση, όπου όλα μαζί τα πλοία μάχονταν ανακατεμένα. Η κίνηση τακτικής του Μιαούλη ευνοούσε τα πυρπολικά, που ανέλαβαν δράση, κρίνοντας την έκβαση της ναυμαχίας.

Ο Σπετσιώτης μπουρλοτιέρης Λάζαρος Μουσούς κατόρθωσε να προσκολλήσει το πυρπολικό του σ' ένα αιγυπτιακό μπρίκι. Έντρομοι οι 300 άνδρες που απο-

τελούσαν το πλήρωμά του έπεσαν στη θάλασσα και το μπρίκι ακυβέρνητο παρασύρθηκε από το ρεύμα και λίγο πιο κάτω ανατινάχθηκε. Δύο πυρπολικά υπό τους Παπαντώνη και Βατικιώτη κατόρθωσαν να κολλήσουν σε μια μεγάλη αιγυπτιακή φρεγάτα με 44 κανόνια, η οποία κήκε μέσα σε λίγα λεπτά, παρασύροντας στον βυθό τους περισσότερους από τους 1.100 άνδρες του πληρώματός της.

Μετά τη δυσμενή γι' αυτόν εξέλιξη, ο τουρκοαιγυπτιακός στόλος άρχισε να υποχωρεί προς την Κω, ενώ ο ελληνικός αγκυροβόλησε και πάλι στον Γέροντα.

Η ναυμαχία του Γέροντα είναι μία από τις λαμπρότερες σελίδες της Επανάστασης του '21. Οι αντίπαλες δυνάμεις ήταν τόσο πολύ άνισες, που η θετική έκβαση της ναυμαχίας για τους Έλληνες προκάλεσε τον θαυμασμό των ξένων. Ο Γάλλος ναύαρχος Εντμόν Ζιριέν ντε λα Γκραβιέρ (1812-1892), αναφερόμενος στη ναυμαχία του Γέροντα, παρατηρεί: «Η ναυτική ιστορία ίσως να μην έχει σελίδα περισσότερο ενδιαφέρουσα από αυτήν για έναν ναυτικό».

Η επιτυχία αυτή του ελληνικού ναυτικού αναπτέρωσε το ηθικό των ανδρών του, διέσωσε τη Σάμο και καθυστέρησε την απόβαση του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο.

ΥΓ. Οι πληροφορίες έχουν αντληθεί από το διαδίκτυο.
φωτό εισημμένη στις 24_09_2024 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Ναυμαχία_του_Γέροντα#/media/Αρχείο:Map_of_the_battle_of_Gerontas.jpg

φωτό εισημμένη στις 24_09_2024 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Ναυμαχία_του_Γέροντα#/media/Αρχείο:Andrea_Miaoulis_by_Peter_von_Hess.jpg

Σιωπή, ελευθεροστομία

Του Ναυάρχου **Χρήστου Λυμπέρη ΠΝ ε.α.**

Επίτιμου Αρχηγού Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (Α/ΓΕΕΘΑ)

*«Ααλήσας πολλάκις μετεμελήθην,
σιωπήσας δε ουδέποτε»*

άγιος Αρσένιος

Ησυνειδητή σιωπή (εν γνώσει σιωπή) είναι μητέρα προσευχής και επίσκοπος λογισμών. Αντίθετα η πολυλογία είναι καθέδρα της κενοδοξίας, τεκμήριον αγνωσίας, θύρα καταλαλιάς και χειραγωγός ευτραπελιάς.

Είναι δύσκολο έως αδύνατο η πολυλογία να μην οδηγήσει τον άνθρωπο στην αμαρτία. Η σιωπή αποτελεί το αυθεντικό περιβάλλον για μοναχούς και στρατιωτικούς.

Μοιάζει με τείχος προστασίας της ψυχής από την άλωσή της. Ο ψαλμωδός Δαβίδ στον 140 ψαλμό ψάλλει: «Θου Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου και θύραν περιοχῆς περὶ τα χεῖλή μου. Μη εκκλίνης την καρδιάν μου εις λόγους πονηρίας του προφασίζεσθαι προφάσεις εν αμαρτίαις». Στην ανάλυση επί του ίδιου ψαλμού ο ιερός Χρυσόστομος παραμπέμπει στην προς Κολασσαείς επιστολή (δ,6) του αποστόλου Παύλου. «Ο λόγος υμῶν πάντοτε εν χάριτι, ἄλατι ηρτυμένος, ειδέναι πῶς δει υμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι».

Σοφός είναι όποιος ξέρει τα χρήσιμα, όχι τα πολλά κατά τον Αισχύλο.

Σοφία δεν είναι το να μιλήσεις αλλά, το να γνωρίζεις πότε πρέπει να μιλήσεις και να πεις αυτά που χρειάζονται. «Λάλει α δει και οτε δει, και ούκ ακούσεις α μη δει» (άγιος Ευάγγελος).

Μοναχός και στρατιωτικός αν έχουν κάτι να πουν, τότε να μιλήσουν, αλλιώς ας βάλουν το χέρι στο στόμα τους, τα περιττά λόγια δεν ωφελούν. Σκοπός της σιωπής είναι να φυλάξουμε την καρδιά μας, να ανοίξουμε το δρόμο της αρετής. Για εκείνους που βιάζονται να απαντήσουν πριν ακόμη ολοκληρώσει τον λόγο του ο ομιλών το Γεροντικό παραινεί: «Ός αν αποκρίνεται λόγον πριν ακούσαι αφροσύνη αυτώ εστί και όνειδος».

Αντίθετο της σιωπής είναι η πολυλογία. Αυτή λειτουργεί ως θόρυβος που εμποδίζει την καθαρή λήψη και κατανόηση του μηνύματος. Η πολυλογία είναι φθορά στην καθημερινή στρατιωτική ζωή, στη σχεδίαση και εκτέλεση των στρατιωτικών επιχειρήσεων.

Στον χώρο άμυνας επιβάλλεται οικονομία λόγου

μετά ἄλατος αρτυμένου. Όταν κάποιος ομιλεί επί πολύ χρόνο, αλλά όσα λέγει είναι ωφέλιμα, τότε ο λόγος του εξισώνεται με την σιωπή. Αναφέρεται στο Γεροντικό η περίπτωση ενός Γέροντα ο οποίος όταν παρακλήθηκε από επισκέπτη του να πει λόγο πνευματικό, αυτός απήντησε: «Ει ούκ ωφελείται εν τη σιωπή μου, ουδέ εν τω λόγω μου ωφεληθήναι έχει».

Ο Ουίστον Τσόρτσιλ είχε πει: «Πολύ συχνά ο μη ομιλών άνθρωπος σιωπά διότι δεν γνωρίζει τι να πει, και όμως εκλαμβάνεται ως δυνατός επειδή εσιώπησε».

Τίθεται το ερώτημα, αν η σιωπή μπορεί να υπερισχύσει του λόγου (αναφερόμεθα πάντοτε στην καθαρή σιωπή και όχι στην κατ' επίφαση, όπου σωπαίνεις εξωτερικά ενώ μέσα σου δουλεύει η κατάκριση και κρίση).

Η απάντηση των Πατέρων είναι καταφατική. Τονίζουν ότι εγγύηση του λόγου παραμένει ο βίος του ομιλούντος. «Βίος άνευ λόγου μάλλον ωφελεί πέφυκεν, ή λόγος άνευ βίου. Ο μεν γαρ και σιγών ωφελεί, ο δε και βιών ενοχλεί. Εί δε και λόγος και βίος συνδράμοιεν, φιλοσοφίας ἀπάσης αποτελούσιν αγαμίαν» (Πηλουσιώτης, επιστ. 274). Ακολουθεί και δεύτερο ερώτημα: καλή και άγια η σιωπή αλλά δεν θα πρέπει να βγαίνουν έξω όσα έχει μέσα της η καρδιά; Εδώ η συμβουλή των Πατέρων είναι: «Δίδαξον το στόμα σου λαλείν α έχει η καρδιά». Η έννοια του «λαλείν» είναι να επιτεθούμε στο κακό που φωλιάζει μέσα μας και όχι να δείξουμε θράσος, το οποίον είναι γεννήτρια κακών.

Όποιος εκφράζει αυτό που σκέπτεται, φανερώνει τον βαθύτερο εαυτό του, και όποιος σύρει στην επιφάνεια τα βαθύτερα έσω του, χτυπάει το κακό στη ρίζα του.

Πληγή που δεν φανερώνεται, δεν θεραπεύεται, και φυσικά ότι δεν θεραπεύεται επιδεινώνει την κατάσταση του ασθενούντος.

Ο Όμηρος στην Ιλιάδα, (στίχος ι,311), γράφει: «εχθρεύομαι σαν τις πύλες του Άδη εκείνον που άλλα κρύβει μέσα του, στην καρδιά του, και άλλα λέει με τα χεῖλή του».

Είναι λάθος να σιωπούμε απέναντι στο κακό που παρατηρούμε, να κρύβουμε την αλήθεια, γιατί χωρίς να πούμε την αλήθεια δεν μπορούμε να κοιμηθούμε

και θα βουλιάξουμε. «Πάς ο δυνάμενος λέγειν την αλήθειαν και μη λέγων, κριθήσεται υπό του Θεού» (Γεροντικόν).

Ο Χρυσόστομος στην ίδια πρόκληση απαντά: «σιγάν την αλήθειαν χρυσόν έστι θάπτειν. Όταν ούν τι παράνομον γένηται, μηδείς έστω νωθείς (αδιάφορος) αλλά, πυρός θερμότερος, και των αδικουμένων μη έλαττον αλγείην, και ούτω τα πλείονα στήσεται των κακών». Ο στρατιωτικός δεν μπορεί να μένει αδιάφορος στη διάπραξη αδικιών, παρανομιών γύρω του. Το «δεν με αφορά», ή «έτσι το θέλουν οι ανώτεροι», δεν είναι στάση μάχης αλλά υποχώρησης.

Αδικίες και παρανομίες πονούν την άμυνα της χώρας. Ο ηγέτης οφείλει και έναντι προσωπικής θυσίας να υπερασπίσει τη δικαιοσύνη και τον νόμο. Στον στρατό ξεχωρίζουν ιδιαίτερα εκείνοι που ωφελούν με τον βίο τους και στέκονται αντίθετοι στην αδικία.

Με την αρετή της σιωπής ο στρατιωτικός δεν επιδιώκει την προβολή της ατομικότητας (να ξεχωρίσει από τους άλλους) αλλά να αναπτύξει την εσωτερικότητά του. Είναι βέβαιον ότι διά της σιωπής βοηθείται η διατήρηση της ομαδικότητας. Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στο στράτευμα προκειμένου να μη διαταραχθεί η ενότητα της μονάδας.

Η τεχνολογική εξέλιξη μεταφοράς των πληροφοριών διά εικόνων, με αντίστοιχη συρρίκνωση του χρόνου ομιλίας, δεν αναιρεί την αξία της σιωπής, η οποία συνδέεται με το πνευματικό κεφάλαιο της ζωής μας. Το υπό κρίσιν μέγεθος παραμένει η ποιότητα της σκέψης, η οποία προηγείται της ομιλίας, του γραπτού μηνύματος και της εικόνας. Τα πατερικά κείμενα καλύπτουν όλες τις μορφές επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων.

Παράδειγμα, θα είναι αρνητικό για ένα πλοίο, μετά από συγκεκριμένη επιτυχία, στη διάρκεια της ανάλυσης να εξατομικεύεται η προσφορά ενός εκάστου, και δη κατά συγκριτικό τρόπο. Το εγώ πάντα διαιρεί το εμείς.

Μια άλλη πλευρά της αρετής της σιωπής είναι και η φύλαξη μυστικών. Εδώ δεν υπάρχουν περιθώρια αδιαφορίας γιατί το κόστος μπορεί να αποβεί κρίσιμο. Η Ιστορία αναφέρεται σε παραδείγματα διαρροής μυστικών αθέλητα και ηθελημένα. Ο τίμιος, φιλόθεος και φιλόπατρις στρατιωτικός αποτελούν εγγύηση.

Το χρέος διαφύλαξης εθνικών μυστικών είναι κορυφαίον και αδιαπραγμάτευτο.

Από το βιβλίο μου «Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ», ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΥΜΠΕΡΗΣ, Εκδόσεις ΕΝ ΠΛΩ, Απρίλιος 2011, σελ. 47-50.

Θαλάσσιες μεταφορές του Πολεμικού Ναυτικού στους Βαλκανικούς πολέμους 1912-1913

Του Αν. Αξ/κού Πέτρου Ηρ. Σκλέπου ΣΞ, ε.α. Οικονομολόγου ΑΠΘ,
Μέλους της Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών

Την περίοδο 1912-1941 η Ελλάς συμμετείχε σε τέσσερεις πολέμους. Το ΒΝ - ΠΝ (κατά περίπτωση) είτε για την κάλυψη δικών του αναγκών σε μεταφορές, είτε για να συνδράμει σε ενέργειες του Στρατού Ξηράς ή ακόμα για να εξυπηρετήσει συμμαχικές υποχρεώσεις, επέτασσε ελληνικής πλοιοκτησίας ατμόπλοια σκάφη όπως εμπορικά - φορτηγά και επιβατηγά για την μεταφορά στρατευμάτων, εφοδίων, υλικών, πυρομαχικών, πυροβόλων, οχημάτων κάθε κατηγορίας, ίππων κ.ά.

Κατά την έναρξη του Πρώτου Βαλκανικού Πολέμου (Οκτώβριος 1912) ο στόλος του Αιγαίου Πελάγους αποτελούνταν κυρίως από μάχιμα σκάφη, όπως θωρηκτά, αντιτορπιλικά, ανιχνευτικά, τορπιλοβόλα και

υποβρύχια, και από ελάχιστα βοηθητικά, ενώ η μοίρα του Ιονίου Πελάγους και ο στολίσκος του Αμβρακικού κόλπου αποτελούνταν από σκάφη ήσσονος μαχητικής αξίας, όπως ατμομιοδρόμωνες, ατμοπαγίδες και κανονιοφόροι.

Ο εκτεταμένος χώρος δράσης στο Αιγαίο και στο Ιόνιο, η επιλογή νέας βάσης στον όρμο του Μούδρου στην νήσο Λήμνο λόγω στρατηγικού πλεονεκτήματος, πολύ μακριά από τον ναύσταθμο της Σαλαμίνας, αλλά και η πληθώρα των επιχειρήσεων που του ανατίθονταν, έκαναν αναγκαία την ενίσχυση του Πολεμικού Ναυτικού με επίτακτα εμπορικά σκάφη όπως προαναφέρθηκε για να χρησιμοποιηθούν ως βοηθητικά βάσεως, βο-

θητικά εύδρομα, ανθρακοφόρα, πετρελαιοφόρα, υδροφόρα, οπλιταγωγά, μεταγωγικά ναρκοθετικά και περιπολικά.

Κατά την Σύμβαση της Χάγης του 1907 επιτρέπονταν η μετατροπή ενός εμπορικού πλοίου κάθε κατηγορίας σε πολεμικό, εφ' όσον αυτό έφερε διακριτικά πολεμικού σκάφους, είχε κυβερνήτη αξιωματικό πολεμικού ναυτικού, το πλήρωμά του υπόκεινταν στους κανόνες ναυτικής πειθαρχίας και τέλος να καταγράφονταν ως πολεμικό.

Αρχικά με την κήρυξη του πολέμου επιτάχθηκαν τέσσερα μεγάλα ατμόπλοια που εξοπλίσθηκαν στον ναύσταθμο Σαλαμίνας με πυροβόλα που χειρίζονταν ναύτες του Β.Ν. και συγκρότησαν την Μοίρα Ευδρόμων ως επικουρική δύναμη του στόλου του Αιγαίου για την εκτέλεση δευτερευουσών αποστολών.

Αυτά ήταν τα ΕΣΠΕΡΙΑ (μοιραρχής) - ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΜΥΚΑΛΗ -ΑΡΚΑΔΙΑ και αργότερα προστέθηκαν τα υπερωκεάνια ΑΘΗΝΑΙ και ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ. Στην Μοίρα εντάχθηκε και το οπλιταγωγό του Στόλου ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ. Διοικητής της Μοίρας ήταν ο πλοίαρχος (ΒΝ) Ιωάννης Δαμιανός. Σε όλα τα σκάφη, κυβερνήτες - ύπαρχοι - επιτελεία και ομοχειρίες πυροβόλων προέρχονταν από προσωπικό του ΒΝ.

Για την κατάληψη της νήσου Λήμνου τον Οκτώβριο του 1912 το οπλιταγωγό ΠΗΝΕΙΟΣ μετέφερε διλοχία πεζικού υπό τον Λοχαγό (ΠΖ) Ιουλιανό Κονταράτο. Επίσης για τον ανεφοδιασμό του Στόλου σε άνθρακα, επιτάχθηκε το φορτηγό ατμόπλοιο ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΛΗΝΟΥ και στάλθηκε στην ναυτική βάση του Μούδρου.

Την ίδια περίοδο επιτάχθηκαν στην Λήμνο τρία μικρά ιστοφόρα ως βοηθητικά βάσεως για την μεταφορά κυρίως άνθρακα από το ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΛΗΝΟΥ και το Αγγλικό ατμόπλοιο ανθρακοφόρο ΠΟΛΟΥΡΙΑΝ που σε νηοψία συνελήφθη, διότι μετέφερε απαγορευμένο υλικό ως λεία πολέμου.

Τον Δεκέμβριο του 1912 εκτελέστηκε μια ειδική επιχείρηση μεταφοράς. Με το επίτακτο φορτηγό ατμόπλοιο ΒΑΡΒΑΡΑ μεταφέρθηκε στην Λήμνο μέσα σε κιβώτια, το πρώτο αεροσκάφος (υδροπλάνο) του Πολεμικού Ναυτικού το ΝΑΥΤΙΛΟΣ για να χρησιμοποιηθεί από τον στόλο, σε ρόλο εναέριας παρατήρησης. Την 18η Οκτωβρίου 1912 το επιβατηγό ατμόπλοιο οπλιταγωγό ΠΕΛΟΣ υπό την Β' Μοίρα του στόλου μετέφερε διλοχία πεζικού για την κατάληψη της Θάσου.

Την 10η Νοεμβρίου 1912 το ατμόπλοιο ΑΙΟΛΟΣ μετέφερε Τάγμα πεζικού για την οριστική στρατιωτική κατοχή της χερσονήσου τον ΑΘΩ (Άγιον όρος) έπειτα από την κατάληψή της με ναυτικά κυρίως αγήματα.

Κατά την προετοιμασία της κατάληψης των νήσων του Β. και του Β.Α. Αιγαίου χρησιμοποιήθηκε το ατμόπλοιο ΦΡΟΣΩ που μετέφερε στην Λήμνο τμήμα του

ναυτικού αγήματος δύναμη διακοσίων πενήντα ανδρών.

Για την κατάληψη των νήσων Σαμοθράκη - Ίμβρος - Τένεδος - Άγιος Ευστράτιος - Ικαρία και Ψαρά δεν χρησιμοποιήθηκαν επίτακτα πλοία

Για την κατάληψη της νήσου Λέσβου την 8η Νοεμβρίου 1912 χρησιμοποιήθηκαν το επιβατηγό-βοηθητικό ΙΣΜΗΝΗ, το ατμόπλοιο μεταγωγικό ΚΑΛΟΥΤΑΣ που μετέφεραν ένα τάγμα πεζικού καθώς και το ατμόπλοιο ΠΕΛΟΣ που μετέφερε τμήμα του ναυτικού αγήματος, δύο ναυτικά αποβατικά πυροβόλα και δύο πολυβόλα MAXIM του θωρηκτού ΑΒΕΡΩΦ.

Για την κατάληψη της νήσου Χίου την 11η Νοεμβρίου 1912 χρησιμοποιήθηκαν το ατμόπλοιο ΠΑΤΡΙΣ που μετέφερε από την Θεσσαλονίκη δύο τάγματα πεζικού, και τα οπλιταγωγά ΣΑΠΦΩ και ΕΡΙΕΤΑ καθώς και από την Μοίρα Ευδρόμων τα ΑΡΚΑΔΙΑ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ και ΕΣΠΕΡΙΑ όπου επέβαιναν δύο διμοιρίες του ναυτικού αγήματος.

Από την 14^η έως 17^η Νοεμβρίου 1912 με αίτημα της Βουλγαρικής κυβέρνησης, ζητήθηκε από την ελληνική να διατεθεί αριθμός οπλιταγωγών και μεταγωγικών σκαφών για να μεταφερθεί μία Βουλγαρική Μεραρχία από την Θεσσαλονίκη όπου στάθμευε προσωρινά από την επαύριο της απελευθέρωσης της πόλης από τον Ελληνικό Στρατό (26 Οκτωβρίου 1912), στην Αλεξανδρούπολη (τότε Δεδέαγατς), προκειμένου να καταδιώξει τον Τουρκικό Στρατό που υποχωρούσε προς την Κωνσταντινούπολη. Για τον σκοπό αυτό αρχικά δεσμεύτηκαν τριάντα επίτακτα επιβατηγά και φορτηγά σκάφη, αλλά τελικά χρησιμοποιήθηκαν δέκα επτά, διότι μεταφέρθηκε μόνον μια Ταξιαρχία δύναμης 10.249 ανδρών, 1670 ίππων, 50 οχημάτων, οκτώ πυροβόλων και αγέλης σφαγείων.

Η περίοδος Ιανουαρίου - Μαρτίου 1913 ήταν περιόδος συνεχών τακτικών μεταφορών και ανακατάταξης δυνάμεων όπου τον κυριότερο λόγο είχαν οι μεγάλης κλίμακας θαλάσσιες μεταφορές με επίτακτα ατμόπλοια (εμπορικά και επιβατηγά σκάφη).

Μετά την παύση των επιχειρήσεων εναντίον των Τούρκων στην Μακεδονία, στα τέλη του 1912 το ενδιάμεσο του Ελληνικού Στρατού στράφηκε στο μέτωπο της Ηπείρου για να ολοκληρωθεί η κατάληψή της, καθ' όσον χρόνιζε επί δίμηνο περίπου η πολιορκία των Ιωαννίνων. Για τον λόγο αυτό αποφασίσθηκε από το ελληνικό Στρατηγείο, η ενίσχυση του τμήματος Στρατιάς Ηπείρου με την αποστολή στην Ήπειρο από το λιμάνι της Θεσσαλονίκης, τριών επιπλέον Μεραρχιών πεζικού (II – IV – VI) με επίτακτα ατμόπλοια μέσω του λιμανιού της Πρέβεζας. Μετά την κατάληψη των Ιωαννίνων την 21η Φεβρουαρίου 1913, οι τρεις μεραρχίες μέχρι τις αρχές Μαρτίου επέστρεψαν άμεσα στην Μακεδονία με τον ίδιο τρόπο, διότι οι σχέσεις με τους Βουλγάρους εκεί, παρουσίαζαν ραγδαία επιδείνωση,

Την ίδια περίοδο περίπου (μέσα Φεβρουαρίου 1913), η Σερβική κυβέρνηση ζήτησε από την ελληνική να της διατεθούν οπλιταγωγά και μεταγωγικά σκάφη για την μεταφορά μονάδων Σερβικού Στρατού από το λιμάνι της Θεσσαλονίκης στα λιμάνια του Δυρραχίου και του Αγίου Ιωάννη της Μεδούης στην Αδριατική, για να βοηθήσουν τον μικρό στρατό του Μαυροβουνίου να καταλάβει την πόλη της Σκόδρας στην Βόρεια Αλβανία. Για την επιχείρηση αυτή διατέθηκαν τα εξής οκτώ επίτακτα ατμόπλοια: ΛΕΡΟΣ-ΤΡΙΦΥΛΙΑ-ΧΡΥΣΟΜΑΛΗ ΣΙΦΝΑΙΟΥ - ΒΕΡΒΕΝΙΩΤΗΣ- ΕΛΠΙΣ - ΖΕΥΣ - ΖΑΝΟΣ ΣΥΦΝΑΙΟΣ και ΜΑΡΙΚΑ.

Την 27η Φεβρουαρίου 1913, επτά σκάφη ευρίσκονταν για εκφόρτωση υλικού και αποβίβαση στρατού στο λιμάνι του Αγίου Ιωάννη της Μεδούης. Την νύκτα της 26^{ης} προς την 27^η Φεβρουαρίου δυστυχώς, στην ίδια περιοχή ενεργούσε επιδρομική αποστολή, το τουρκικό καταδρομικό ΧΑΜΙΔΙΕ, που είχε διαφύγει τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου 1913, από τον ναυτικό αποκλεισμό των Δαρδανελίων που είχε επιβάλλει ο Ελληνικός στόλος την αρχή του πολέμου και περιφέρονταν στην Κεντρική και την ανατολική Μεσόγειο.

Λίαν πρωί της 23ης Φεβρουαρίου, το ΧΑΜΙΔΙΕ, συνάντησε, κατέλαβε και βύθισε με εμβολισμό το άφορτο φορτηγό ΛΕΡΟΣ 3000 τόνων που επέστρεφε χωρίς συνοδεία στην βάση του, είχε εκτελέσει την αποστολή του.

Ακολούθως αξιοποιώντας τις πληροφορίες που συνέλεξε από το αιχμάλωτο πλήρωμα του ΑΕΡΟΣ κατευθύνθηκε στο λιμάνι του Αγίου Ιωάννη της Μεδούης, όπου ευρίσκονταν τα υπόλοιπα επτά ατμόπλοια και με βολές πυροβολικού βύθισε το ΧΡΥΣΟΜΑΛΗ ΣΙΦΝΑΙΟΥ και ακολούθως έφυγε προς άγνωστη κατεύθυνση.

Το ΧΑΜΙΔΙΕ είναι το σκάφος εκείνο που τις πρώτες ημέρες της διαφυγής του από τα Δαρδανέλια βομβάρδισε το βοηθητικό εύδρομο ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ενώ αυτό βρίσκονταν στο νεώριο της Σύρου για επισκευή και του

προξένησε σοβαρές ζημιές.

Την 28η Μαρτίου 1913 καταλήφθηκε και η τελευταία νήσος του Ανατολικού Αιγαίου, η Σάμος με αποβατικό στρατό που μετέφερε με το ατμόπλοιο ΘΕΣΣΑΛΙΑ.

Την 30^η Μαρτίου 1913 απέπλευσε από την Χίο η Μοίρα του Λιβυκού πελάγους που συγκροτήθηκε, για να αποκλείσει στην Ερυθρά Θάλασσα το ΧΑΜΙΔΙΕ όπου είχε καταφύγει μέσω της διώρυγας του Σουέζ, έπειτα από τα γεγονότα της Αδριατικής. Στην Μοίρα είχε προσκολληθεί και το επίτακτο ατμόπλοιο - ανθρακοφόρο ΑΛΙΚΗ.

Κατά τον Β' ΒΑΛΚΑΝΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ οι κυριότερες επιχειρήσεις προς την Βουλγαρία διεξάχθηκαν στην ξηρά (Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία). Θαλάσσιες επιχειρήσεις δεν υπήρξαν παρά μόνον η από τον στόλο υποστήριξη με πυρά των στρατιωτικών μονάδων και η μεταφορά του 29ου Ναυτικού Συντάγματος από το λιμάνι της Θεσσαλονίκης, προς τα λιμάνια της Καβάλας και της Αλεξανδρούπολης για την απελευθέρωση της Ανατολικής Μακεδονίας και της Δυτικής Θράκης

Κατά τους Βαλκανικούς πολέμους, εκτός από τα παραπάνω σκάφη που αναφέρθηκαν, επιτάχθηκαν από το ΒΝ και τα: ατμόπλοιο - επιβατηγό ΑΡΗΣ ως ναρκοθητικό ατμόπλοιο ΙΩΝΙΑ ως πλωτό νοσοκομείο - ατμόπλοιο ΛΗΜΝΟΣ ως πλωτό νοσοκομείο, ατμόπλοιο επιβατηγό ΝΑΥΠΛΙΟ ως μεταγωγικό και το πετρελαιοφόρο Ιωάννης Κούτση.

Το ναυαγοσωστικό CONSTANCE CRESH, υπό τουρκική υπηρεσία που συνελήφθη στις 14 Οκτ 1912 ανοικτά της Λήμνου ως λεία πολέμου, εντάχθηκε στο Ναυτικό ως βοηθητικό με το όνομα ΤΕΝΕΔΟΣ.

Επίσης περιήλθαν στο Ναυτικό ως λεία πολέμου, τα τουρκικά τορπιλοβόλα ΑΝΤΑΛΙΑ και ΤΟΚΑΤ που καταλήφθηκαν στον Αμβρακικό κόλπο και έλαβαν το όνομα ΝΙΚΟΠΟΛΙΣ και ΤΑΤΟΪ αντίστοιχα.

Μετά την λήξη των ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ (συνθήκη Βουκουρεστίου Ιούλιος 1913) όλα τα επίτακτα από το πολεμικό Ναυτικό επεστράφησαν στους πλοιοκτήτες. ■

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ιστορία του ΠΝ 1913-1940. Α.Κ. Δημητρακόπουλου. Αντιναυάρχου Ε.Α. Ν.Μ.Ε. ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2023

Ο Στόλος του Αιγαίου 1912-1913. Δ. Γ. Φωκά Αντιναυάρχου Ε.Α. ΙΝ ΑΘΗΝΑΙ 1940 τα πλοία του ελληνικού πολεμικού Ναυτικού 1830-1979. Κ. Παϊζή – Παραδέλη Αρχιπλοίαρχου ΠΝ ΓΕΝ. Αθήνα 1979.

Από τα πελάγη στους αιθέρες. Παλούμπη Αντιναυάρχου Ε.Α. ΝΜΕ Πειραιάς 2009 Επίτομη ιστορία των Βαλκανικών Πολέμων 1912-1913 ΓΕΣ ΔΙΣ. Αθήνα 1987.

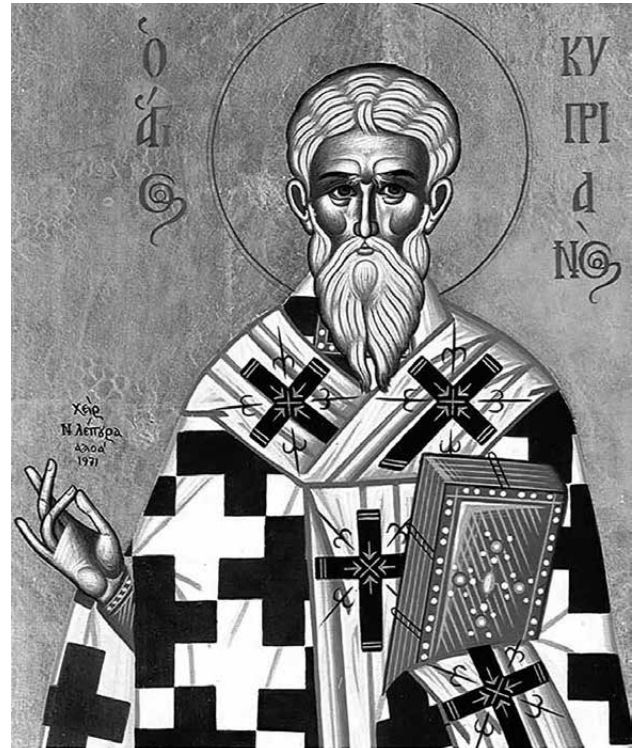
Ο Άγιος Κυπριανός (2 Οκτωβρίου) καί η μαγεία

Του Αρχιμανδρίτη π. Ίερωνύμου Φράγκου

Πόσο πραγματικά φοβερό είναι ο άνθρωπος, αυτό τό μοναδικό πλάσμα του Θεού να υποδουλώνεται στο διάβολο και τις ενέργειές του! Αυτό ακριβώς συμβαίνει με τη μαγεία. Δεν υπάρχει καλή ή κακή μαγεία όπως θέλουν κάποιοι να πιστεύουν αλλά μόνο καταστροφική και όλεθρια συνεργασία με τό Σατανά.

Ο Άγιος Κυπριανός καταγόταν από την Αντιόχεια της Συρίας και έζησε την εποχή του αυτοκράτορος Δεκίου. Σάν ειδωλολάτρης και πλούσιος πού ήταν ζούσε μία ζωή άνετη, μέσα στις απολαύσεις. Είχε καταξιωθεί ως ο πιο διάσημος μάγος της εποχής του. Πολλά ήταν τά τεχνάσματα του διαβόλου πού χρησιμοποιούσε και πολλούς είχε μπλέξει στα δίχτυα του. Κάποτε ένας ειδωλολάτρης όνόματι Αγγλαΐδας, κυριεύθηκε από σφοδρό έρωτα για μία πιστή χριστιανή πού την έλεγαν Ίούστα. Έπειδή όλες οι απόπειρές του να την κυριεύσει αποκρούονταν, άπευθύνθηκε στον Κυπριανό ώστε με τά μαγικά του τεχνάσματα να προκαλέσει έρωτική επιθυμία στην κόρη. Όσοις όμως τρόπους κι άν μεταχειρίστηκε ο μάγος, δεν κατάφερε να προκαλέσει τον προσδοκόμενο πόθο. Οι δαιμονικές δυνάμεις συντρίβονταν από την προσευχή της Ίουστας και την θεία χάρη πού την έπεσκόιαζε. Η πραγματική αυτή ήττα των δαιμονικών δυνάμεων άνοιξε τά μάτια της ψυχής του Κυπριανού κατανόησε την πλάνη του και την άκαταμάχητη δύναμη του Ίησού Χριστού. Έτσι, άληθινά μετανοημένος, έκαψε δημόσια τά μαγικά βιβλία του και βαπτίστηκε χριστιανός. Έν συνεχεία ο ίδιος έγινε έπισκοπος στην Καρχηδόνα και χειροτόνησε την Ίούστα διακόνισσα, δίνοντάς της τό όνομα Ίουστίνια. Στόν διωγμό του Δεκίου κατά των χριστιανών, μη άρνούμενοι την πίστη τους, άποκεφαλίστηκαν και οι δύο με διαταγή του αυτοκράτορα.

Ο βίος των άγιων Κυπριανού και Ίουστίνης είναι ένα ζωντανό παράδειγμα για τή δύναμη της μαγείας, πού συντρίβεται από την παντοδυναμία του Χριστού. Οι Χριστιανοί δεν φοβούνται τά μάγια εάν συμμετέχουν στα σωστικά Μυστήρια της Έκκλησίας και κυρίως στην Έξομολόγηση και στην Θεία Κοινωνία. Ο διάβολος ενώ φαίνεται πανίσχυρος, στην πραγματικότητα είναι εξαφανισμένος και καταργημένος από τον Κύριο. Μόνο όποιος του δίνει δικαιώματα, τον βλέπει κατακτητή της ζωής του. Και δικαιώματα του δίνουμε όταν άμαρτάνουμε και παρουσιαζόμαστε χαλαροί στην πνευματική

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΣ
ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

μας ζωή. Τότε ναι, ο διάβολος μάς κάνει υποχείρια και έρμαιά του. Όπότε εισπράττουμε και τό άνάλογο τίμημα: την θλίψη, την μελαγχολία, τό μίσος, την κόλαση ήδη από αυτή την ζωή.

Δυστυχώς, ο διάβολος υπάρχει και δρᾶ όπου βρεϊ. Κι άκόμη δυσχερέστερα, υπάρχουν ταλαιπρωροι συνάνθρωποί μας πού καταφεύγουν στην μαγεία, στα δίχτυα δηλαδή του έχθρου τους, για να βρουν «ΐαση». Η μεγαλύτερη συμβολή μας για την υπέρβαση της τραγικότητας αυτής είναι η ύπακοή μας στο θέλημα του Θεού. Όσο έμεις πού έχουμε κάποια συναίσθηση της πίστης μας είμαστε συνεπείς προς αυτή την πίστη, τόσο θα αγιάζουμε τον εαυτό μας, συνεπώς ο διάβολος θα συναντᾶ ένα «κενό» άπέναντί μας, αλλά και τόσο θα βοηθᾶμε, χωρίς ίσως να τό καταλαβαίνουμε, και τούς άμελείς συνανθρώπους μας.

Ο διάβολος είναι ένα δημιούργημα του Θεού πού έχασε την αγιότητά του όταν ζήτησε να πάρει τή θέση

τοῦ Θεοῦ. Τότε μετεστράφη καὶ μετάλλαξε τὴν ἴδια του τὴν ὕπαρξη ἀπὸ φωτεινὴ σὲ σκοτεινὴ. Ὀνομάζεται «σατανάς» πού σημαίνει «καταστροφέας» καὶ «διάβολος» ἢ «πονηρός» ἢ «πειρασμός», ὀνόματα πού δηλώνουν ὅτι προσπαθεῖ νὰ ξεγελάσει τὸν ἄνθρωπο, νὰ τὸν δαλεάσει μὲ ἀπάτες καὶ νὰ τὸν κερδίσει, προσφέροντάς του προσωρινὰ ὀφέλη, προκειμένου τελικὰ νὰ τὸν καταστρέψει. Μέσα στὰ πλαίσια τοῦ καταστροφικοῦ του ἔργου ἐνέταξε καὶ τὴ μαγεία, ἡ ὁποία δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρά συνεργασία μὲ τὶς σατανικὲς δυνάμεις. Μέσα ἀπὸ αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος κάνει πρωτίστως κακὸ στὸν ἑαυτό του προσκυνώντας καὶ συνεργαζόμενος μὲ τὸν διάβολο καὶ δευτερευόντως στὸν συνάν-

θρωπο ὅταν αὐτός εἶναι ἀκάλυπτος ἀπ' τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας.

«Ἡ δύναμη ὅμως τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπείρως ἀνώτερη ἀπὸ τὴ δύναμη τοῦ κακοῦ. Ὅποιος μὲ δύναμη καὶ πίστη ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ σφραγίζεται μὲ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, δὲν ἔχει νὰ φοβᾶται τίποτα γιατί μὲ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ φρίττουν τὰ δαιμόνια. Ὅποιος λοιπὸν ἔχει Πνεῦμα Θεοῦ ἅς ἀνοίξει τὰ νοερά του μάτια καὶ ἅς μὴν ἔχει καμία συνάφεια μὲ μαγεῖες καὶ μαγανεῖες οἱ ὁποῖες ἐκμαυλίζουν τὸν ἄνθρωπο». (π. Γεώργιος Δορμπαράκης).

φωτὸ ἀπὸ το διαδίκτυο

Ἡ πηγὴ Δέρκυνα

Του Ανθυποπλοιοάρχου (Ε) **Γεωργίου Καλλιώρα ΠΝ ε.α.**, Ερευνητή - Συγγραφέα

Σύμφωνα με τὸ διάταγμα ὁ Ρωμαῖος Ανθύπατος γιὰ πολλές ἡμέρες ἐργάστηκε γιὰ τὸ θέμα τῆς οριοθέτησης, συζήτησε με τοὺς συνηγόρους τῶν πόλεων καὶ στο τέλος κατέληξε σὲ ἓνα συγκεκριμένο διάταγμα. Στὸ διάταγμα καὶ πάνω στὴν οριοθετικὴ γραμμὴ ἀναφέρεται τὸ τέμενος τοῦ Ποσειδῶνος πού σύμφωνα με τὴν ἐκτίμησή μας ἦταν κτισμένο στὴν γεωγραφικὴ περιοχὴ Λυγαριάς Φθιώτιδος καὶ ἐπίσης ὅτι κατὰ μήκος τῆς οριοθετικῆς γραμμῆς υπῆρχε ἡ πηγὴ Δέρκυνα, ἡ ὁποία ἐπίσης σύμφωνα με τὴν ἐκτίμησή μας ἦταν στὴ γεωγραφικὴ περιοχὴ τοῦ χωριοῦ Μεξιᾶτες Φθιώτιδος.

Ψάχνοντας γιὰ τὴν ετοιμολογία τοῦ ὀνόματος Δέρκυνα ἔχουμε τὶς παρακάτω ρίζες.

1. Δέρκομαι: 1 βλέπω, βλέπω καθαρὰ. 2 προσβλέπω, διακρίνω. 3 (γιὰ φως) ἀστράφτω, λάμπω. 4 Εἶμαι οξυδερκής, ἐξυπνος, παρατηρητικός. 5 (μετοχὴ ἐνεργ. Παρακειμένου σαν οὐσιαστικό) δεδορκώς α) αὐτὸς πού ἔχει τὴν ὄρασή του. β) ζωντανός ἐρκος: τὸ 1 φραγμός, 2 περίβολος, φράκτης, 3) αὐλὴ σπιτιοῦ 4) προμαχῶνας 5) κάθε φραγμός ἢ μέσο ἀμυνας, υπεράσπισης 6) υπερασπιστὴς πρόμαχος 7) δίχτυ, βρόγχος γιὰ σύλληψη πουλιῶν ἢ ζῶων.

2. Ἡ δευτέρη πιθανὴ ἐκτίμηση εἶναι ὅτι τὸ ὄνομα Δέρκυνα ἔχει σαν ἀρχικὴ προέλευση τὸ Ἐρκυνα. Κατὰ

τὴν τοπικὴ διάλεκτο ἢ κατὰ τὴν μετάφραση ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά στα Λατινικά στὴν ἀρχὴ τοῦ ὀνόματος μπήκε τὸ «D» καὶ ἀπὸ Ἐρκυνα ἐγίνε Δέρκυνα.

Σύμφωνα με τὸν Παισανία τὸ Ἐρκυνα σημαίνει «περιφράσσω, περιβάλλω, περικλείω, διαχωρίζω». Στὴν ἐρευνά μας ὁ ὅρος Ἐρκυνα διατηρεῖ τὴν ἐννοία τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν ὀρίων. Συνεχίζοντας ὁ Παισανίας διευκρινίζει. Ὁ ποταμὸς Ἐρκυνα χωρίζει (διείργει) τὸ ἱερό ἄλσος τοῦ Τροφώνιου ἀπὸ τὴν πόλη τῆς Λειβαδιάς. Ὅποιος ἠθέλε νὰ εἰσέλθει στὸν ἱερό χώρο, ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσει μιὰ διαδικασίαν καθάρσεως πού περιελάμβανε «καθαρτήριο» λουτρό στὸν ποταμὸ Ἐρκυνα. Δηλαδή ὁ ποταμὸς Ἐρκυνα τῆς Βοιωτίας ἐπαίξε ρόλο συμβολικοῦ χωρίσματος - διαφράγματος ἢ τοιχοῦ χωρίζοντος τὸν ἱερό χώρο ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια. Εἰδὼ βλέπουμε ὅτι Ἐρκυνα τῆς Βοιωτίας ἴσως νὰ ἔχει κάποια σχέση με τὴν Ἐρκυνα-Δέρκυνα τῆς Φθιώτιδος. Πιθανόν ἡ πηγὴ Ἐρκυνα-Δέρκυνα τῆς Φθιώτιδος νὰ ἦταν ἀφιερωμένη καὶ αὐτὴ στὴν Μοῦσα Ἐρκυνα καὶ οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς νὰ ἀκολουθοῦσαν τὴν ἴδια ἱεροτελεστία σὲ ὅ,τι εἶχε νὰ κάνει με καθάρση τῆς ψυχῆς.

Εἰδὼ σύμφωνα με τὴν ἐρευνά μας, ἡ πηγὴ Δέρκυνα τῆς Φθιώτιδος καὶ σύμφωνα με τὴν οριοθετικὴ γραμμὴ διαχώρισε τὰ γεωγραφικὰ ὅρια ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς Λαμιέους καὶ Ὑπαταίους. Επομένως ὁ Ρωμαῖος ἀνθύ-

πατος ήταν ενήμερος της θρησκευτικής παράδοσης της περιοχής και ήξερε πολύ καλά την ετυμολογία της λέξης Έρκυνα και Δέρκυνα (διαχωρίζω) γι' αυτό οδήγησε την οριοθετική γραμμή στην πηγή Έρκυνα ή Δέρκυνα.

Παρόλα τα παραπάνω, ένα νέο στοιχείο έρχεται να μπερδέψει ακόμη περισσότερο την έρευνά μας, λόγω της ύπαρξης του τεμένους του Ποσειδώνος και της πηγής Δέρκυνας πάνω στην ίδια οριοθετική γραμμή. Αυτό το στοιχείο είναι ο γιος του Ποσειδώνος Δέρκυνος τον οποίον σκότωσε ο Ηρακλής. Ο Ηρακλής έδρασε στην περιοχή Τραχίνας, Οιχαλίας, Οίτης, Σπερχειού ποταμού κ.λπ. Δεν γνωρίζω ή δεν μπορώ να φανταστώ τι σχέση θα μπορούσε να έχει ο Ηρακλής, το τέμενος του Ποσειδώνος με τον γιο του Ποσειδώνος Δέρκυνος και την πηγή...

Δέρκυνα

Ίσως την μόνη απάντηση που θα μπορούσαμε να δεχτούμε είναι η ερμηνεία του Διόδωρου του Σικελιώτη ο οποίος δηλώνει οι περισσότεροι άθλοι του ημίθεου

Ηρακλή διαδραμάτισαν γύρω από την κοιλάδα του Σπερχειού ποταμού. Αν είναι έτσι, τότε ο Ηρακλής θα σκότωσε τον γιο του Ποσειδώνος Δέρκυνος όχι στην Ιταλία αλλά στην Οίτη, κοντά στην πηγή Δέρκυνα και από αυτόν πήρε το όνομά της η πηγή Δέρκυνα.

Ο Ιωάν. Βορτσέλας τοποθετεί την Δέρκυνα στο σημερινό Κεφαλόβρυσσο στο χωριό Μεξιάτες. Θα συμφωνήσουμε μαζί του, αν τα όρια που έθεσε ο Ρωμαίος Ανθύπατος ακολουθούσαν τον χείμαρρο της Πλατάνας στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Λυγαριάς.

Ο δάσκαλος-ερευνητής Αθανάσιος Σιούτας τοποθετεί την αρχαία πηγή Δέρκυνα στον άμπλα Τζάνη (Άγιος Ιωάννης) η οποία βρίσκεται πάνω στην οριοθετική γραμμή των γεωγραφικών διαμερισμάτων Μεξιάτων και Κομποτάδων φθιώτιδος. Θα συμφωνήσω μαζί του, αν τα όρια που έθεσε ο Ρωμαίος ανθύπατος ήταν στον χείμαρρο Βαθύρεμα στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Λυγαριάς. ■

Ολίγα Ευρωπαϊκά

Του **Σταύρου Δωρικού**, Πυρηνικού και Μηχαν. Μηχανικού, Dr. INg Politechnico di Torino

Η Ευρώπη ήταν κόρη του βασιλέως των Φοινίκων¹ Αγήνορος και της Τηλεφάεσσας ή Αργιόπης (η ονομασία έχει την ίδια σημασίαν ανταποκρινόμενες εις την αυτήν ιδέαν). Ο μύθος της αρπαγής της και το πέρασμά της από την Κρήτη ήταν πασίγνωστη στους αρχαίους.

Σύμφωνα με το χαριτωμένο ειδύλλιον που μας το αναφέρει ο βουκολικός ποιητής Μόσχος², η νεαρή

παρθένος έπαιζε μια μέρα κοντά στην ακρογιαλιά και ευχαριστείτο με το να πλέκει όμορφα στεφάνια μαζί με τις φίλες της όταν ο Δίας την διέκρινε και κατελήφθη από έρωτα. Για να εξαπατήσει την αθωότητα της παρθένου ο θεός αλλάζει μορφήν και γίνεται ταύρος, που όμως δεν έμοιαζε με τους άλλους ταύρους.

Η ομορφιά του, το αξιαγάπητο και γλυκό ήθος του προσήλωσε και έθελε τις νεανίδες. Η Ευρώπη τον πλησιάζει, τον θωπεύει και αυτός αρέσκεται στις θωπείες της. Ο ταύρος γονατίζει εμπρός σ' εκείνην που αγαπά, γλύφει τα πόδια της και με τρυφερούς μυκηθμούς την καλεί να ανέλθη στα νώτα του. Η Ευρώπη παίζουσα υπακούει σ' αυτήν την πρόσκλησιν και ενώ

1 Πράγματι: φοινός (ομόρ. μφ. Φόνος) = κόκκινος σαν το αίμα, φοινίσσω (μελ. φοινίζω = κοκκινίζω, κάνω κάτι ερυθρό, γίνομαι κόκκινος, φοινήεις = ερυθρός, κατακόκκινος. φοίνιξ, φοίνισσα (επίθ.) = πορφυρός, ερυθρός, κατακόκκινος, πυρόχρωμος.

2 Βουκολικός ποιητής εκ Συρακουσών ακμάσας κατά τον 2^ο π.Χ. αιώνα. Έγραψε το μακράν εις ηρωικόν εξάμετρον «Επιτάφιον του Βίωνος» και την μυθολογική υποθέσεως «Ευρώπην». Πλην αυτών, τα οποία διεσώθησαν ακέραια, έγραψε την «Μεγάραν», εκτενές έπος αναφερόμενον εις τον μετά του Ηρακλέους γάμον της θυγατρός του βασιλέως των Θηβών και το μικρόν ποίημα «Δραπέτης

έρως». Των δύο τούτων έργων μόνον κάποια αποσπάσματα διεσώθησαν. Τα έργα του Μόσχου συνηνώθησαν με τα έργα του Βίωνος και του Θεοκρίτου υπό του Αρτεμιδώρου και εξεδόθησαν εις μίαν συλλογήν. Σπουδαία έκδοσις είναι η γενομένη υπό του Μάινκε (III έκδοσις 1856).

περιβάλλει με στεφάνια τα κέρατά του, ο ταύρος σηκώνεται και ορμά προς την θάλασσα μεταφέροντας την λείαν του στην νήσον Κρήτη.

Μετά την ένωση της Ευρώπης μετά του Διός εγεννήθησαν ο Μίνως, ο Ροδάμανθος και ο Σαρπηδών που μεγάλωσαν υπό την προστασίαν του Κρητός βασιλέως Αστερίωνος που έγινε κατόπιν σύζυγος της ερωμένης του Διός.

Διηγηθήκαμε αυτή την ιστορία, μόνο και μόνο, για να δείξουμε ότι το ελληνικότατο όνομα Ευρώπη πρώτοι το ανέφεραν οι Έλληνες. Η Ελληνίδα Ευρώπη βάπτισε την ήπειρό μας. Μέχρι και όνομα, εκτός άλλων, δώρων πολιτισμού, δώσαμε στους κατοίκους αυτής της Ηπείρου οι οποίοι ποικιλοτρόπως μας ευγνωμονούν «άλλοι θετικώς και άλλοι αρνητικώς».

Το όνομα Ευρώπη, ως γεωγραφικός όρος, συναντάται διά πρώτην φοράν εις τον Ομηρικόν Ύμνον προς τον Πύθειον Απόλλωνα, όπου όμως δεν καθορίζει μίαν ήπειρον, αλλά το βόρειον τμήμα της ηπειρωτικής Ελλάδος, από τον Ισθμό της Κόρινθου μέχρι την Θράκη ή ίσως μόνον την Θράκην. Ο όρος διακριτικός του δυτικού τότε γνωστού κόσμου από την Ασίαν αναφέρεται για πρώτη φορά από τον Αισχύλο κατά τον 5^{ον} π.Χ. αιώνα.

Τον 3^ο π.Χ. αιώνα, ο γεωγραφικός όρος Ευρώπη υπονοεί το τμήμα της υδρογείου, το εκτεινόμενον προς βορράν της Ασίας και Αφρικής ενώ κατά την ελληνιστικήν εποχήν προσλαμβάνει περισσότερο συγκεκριμένην έννοιαν που προσεγγίζει την επικρατήσαν αργότερα αλλά και σήμερα ισχύουσας³.

Το όνομα Ευρώπη τέλος το ανέφερε και ο ναύαρχος Ευρυβάδης λίγο πριν γίνη η ναυμαχία της Σαλαμίνας μιλώντας για την ονομασίαν που θα έχει διά την σωτηρία της Ευρώπης η σύγκρουση αυτή στο στενό μεταξύ του νησιού και της απέναντι αττικής ακτής.

Το Γιουκατάν του Μεξικού

Έχει επικρατήσει η άποψις ότι η Αμερική έχει ανακαλυφθή από τον Χριστόφορο Κολόμβο το έτος 1492. Στην πραγματικότητα όμως ο Κολόμβος «ξανά ανακάλυψε την Αμερική».

Όταν ήλθαν οι Ισπανοί σε επαφή με τους Μάγια, οι οποίοι κατοικούσαν στην περιοχή του Γιουκατάν, τους ρώτησαν: πώς αποκαλείται η περιοχή και έλαβαν από τους Μάγια την απάντηση «γιουκατάν». Οι Ισπανοί έκτοτε καθιέρωσαν την ονομασία και όλος ο κόσμος σήμερα έτσι ονομάζει την περιοχή αυτή του Μεξικού.

Η λέξις όμως «γιουκατάν» με την οποίαν απήντησαν οι Μάγια σημαίνει «δεν καταλαβαίνω». Ήταν φυσικά λογικό να απαντήσουν έτσι, γιατί δεν ήξεραν ισπανικά.

Έτσι μιά μικρή φράση καθιερώθηκε ως ονομασία αυτού του τόπου.

Ας εξετάσουμε όμως αυτήν την φράση «γιουκατάν», η οποία στην πραγματικότητα αποτελείται από δύο λέξεις: γιου και καταν.

Οι Έλληνες κατά την αρχαιότητα δεν έλεγαν βέβαια «δεν καταλαβαίνω» αλλά έλεγαν «ου κατανωώ». Δηλαδή ο Μάγια απήντησε στους Ισπανούς όταν ερωτήθη «ου κατανωώ» δηλαδή: δεν καταλαβαίνω τι μου λέτε.

Πράγματι εξετάζοντας την φράση έχομε το αρνητικόν μόριον της αρχαίας ελληνικής ου και το ρήμα κατανωώ: γιου καταν = ου κατανωώ οπότε: ου -> ιου -> γιου

κατανωώ -> καταν(ow) -> καταν

συνεπώς:

γιου + καταν -> γιουκαταν

Και ερωτούμε: γιατί απήντησαν έτσι οι Μάγια; Γιατί απήντησαν ελληνιστί; Ποιοι τους έμαθαν ελληνικά; Και τι άλλο έμαθαν από τους Έλληνες; Γεννώνται πολλά ερωτηματικά που για να απαντηθούν θα πρέπει να δεχθούμε την ύπαρξη Ελλήνων.

Προσθέτουμε αυτό το πετραδάκι, μικρό αλλά σημαντικόν, στα πολλά άλλα σημάδια παρουσίας Ελλήνων στην αμερικανική ήπειρο κατά την απώτατη αρχαιότητα.

Άς μάθουν όλοι ότι πριν τον Κολόμβο, (που κι αυτός ήταν Έλληνας) είχαν πολλές φορές πατήσει το πόδι τους στην αμερικανική ήπειρο.

Κάτι για το μηδέν

Μας έχουν ζαλίσει «παγκοσμίως» ότι οι Έλληνες δεν εν γνώριζαν στα μαθηματικά το μηδέν (0). Η άποψις αυτή ή προέρχεται από άγνοιαν της ελληνικής γραμματείας ή καλλιεργείται σκοπίμως.

Αν αυτοί που υποστηρίζουν και διαδίδουν ότι οι Έλληνες αγνοούσαν το μηδέν είχαν διαβάσει λίγο περισσότερο τους Αρχαίους Έλληνες Συγγραφείς, θα μάθαιναν ότι ο Πτολεμαίος⁴ αναφέρει πως το γεωγραφικόν μήκος των Μακάρων είναι μηδέν (0°) (Μακάρων νήσοι μήκος 0°).

Η χρήσις του μηδενός (0) από τον Πτολεμαίο είναι συστηματική. Αυτό το υπογραμμίζουμε.

Αν γίνει συστηματική μελέτη των Αρχαίων Ελλήνων Συγγραφέων πολλά θα προκύψουν. Πολλά που αποδίδονται ως ανακαλύψεις νεώτερων ίσως ήταν γνωστά στους αρχαίους Έλληνες.

Η φυλή των Ελλήνων

Με βάση τον τύπο του αίματος (έχουν ανακαλυφθή

3 Απόσπασμα εκ του Νεωτ. Εγλυκλοπαιδικού Λεξικού «Ήλιος», Τόμος Θ' λήμμα «Ευρώπη», σελ. 560.

4 Lucio Russo «L' America dimenticata. Mondadori 2013 Milano.

περί τις δέκα ομάδες) ο Ι. Κούμαρης, του οποίου τα συμπεράσματα επιβεβαιώθηκαν και από άλλους επιστήμονες δικούς μας και ξένους, κατέδειξε:

α) την μεσογειακή θέση των Ελλήνων

β) την ομοιότητα του αίματος των Παλαιοελλαδιτών και των Νεοελλαδιτών, δηλαδή την φυλετική των ομοιότητα.

Στον χώρο αυτό της Ευρώπης κατοικούμε εμείς οι σημερινοί αυτόχθονες Έλληνες με βάσιν Μεσογειακήν και Προσθασιατικήν μίξιν, διατηρήσαντες όμως και την παλαιάν φυσικήν εμφάνισιν, την γλώσσαν, τα έθιμα και το όνομα.

Καταλαβαίνουμε πόσο δύσκολη είναι η κατάταξις εις καθαράς φυλάς, στην Ευρώπη, λόγω της μεγίστης επιμειξίας μεταξύ των, και της δυσκολίας ανευρέσεως μιας «καθαρής φυλής». Παρά τούτο όμως για πολλούς από τους λαούς της Ευρώπης, οι οποίοι διατηρούν από των

αρχαιοτάτων χρόνων τα βασικά χαρακτηριστικά της αρχικής φυλετικής των συνθέσεως, τα οποία, όπως γνωρίζουμε, σταθερώς διαιωνίζονται επί χιλιετίας, η χρήση του όρου «φυλή» είναι απολύτως δικαιολογημένη και επιστημονικώς ακριβής. Και τούτον περισσότερο από κάθε λαόν της Ευρώπης ισχύει για μας τους Έλληνες για τους οποίους ο όρος «ελληνική φυλή» είναι απολύτως δικαιολογημένος και εχωρίσθησαν εις άλλες τόσες ομάδες. Οι ομάδες αυτές υπάρχουν σ' όλες τις φυλές με την διαφοράν ότι άλλες υπάρχουν σε μεγαλύτεραν αναλογίαν εις την μίαν φυλήν διαφορετικήν απ' ότι σε άλλην. Μεταδίδονται δε κληρονομικώς και αυτό είναι κυρίως εκείνο που δίνει αξίαν εις το γεγονός τούτο, ως προς την φυλετικήν διάκρισιν. (Βλ. βιβλ. αρ. 48).

Από το βιβλίο μου, «ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ και όχι μόνον», Σταύρος Δωρικός, Dr Ing., εκδόσεις ΠΕΛΑΣΓΟΣ, σελ. 100-105, Αθήνα 2022.

Ο Κανόνας της Καινής Διαθήκης και η αυθεντικότητα των κειμένων της

Του Υποπλοιάρχου (Ε) **Ευάγγελου Κωστή ΠΝ ε.α.**

Η Εκκλησία, η οποία σύμφωνα με τον Απόστολο Παύλο (Α' Τιμ. 3:15) είναι «...στύλος και έδραιωμα τής αληθείας», μας παρέδωσε τα 27 ιερά βιβλία που αποτελούν τον κανόνα¹ της Καινής Διαθήκης και τα οποία χαρακτηρίζονται από:

α) Την αποστολική τους προέλευση

Οι συγγραφείς τους ήταν είτε αυτόπτες μάρτυρες, είτε μαθητές εκείνων που παρακολούθησαν από κοντά τα γεγονότα της θείας Οικονομίας και ιδιαίτερωσ την Ανάσταση. Η παρέμβαση του Πέτρου στο εδάφιο Β' Πε. 3:16, μας δίνει την ένδειξη ότι ο σχηματισμός και η διαμόρφωση του κανόνα της Καινής Διαθήκης, άρχισε υπό την άμεση επίβλεψη των Αποστόλων. Αυτό συμπεραίνεται από την αναφορά του Πέτρου «...ώς καί τας λοιπάς γραφάς...», σχετικά με όσους διαστρέ-

βλωναν τα λεγόμενα στις επιστολές του Παύλου και στις άλλες Γραφές.² Ο Ευαγγελιστής Λουκάς, στον πρόλογο του Ευαγγελίου του, αναφέρει με ακρίβεια ότι σκοπεύει να καταγράψει πραγματικά γεγονότα και όχι επινοημένους μύθους, όπως αναφέρει και το Β' Πε. 1:16, βασιζόμενος σε όσα του παραδόθηκαν από τους αρχικούς αυτόπτες και υπηρέτες του Λόγου (Λουκ. 1:1-2). Ο Ιωάννης, στην αρχή της Α' Καθολικής Επιστολής του, τονίζει: «Αυτό που ήταν από την αρχή, αυτό που ακούσαμε, είδαμε με τα μάτια μας, αγγίξαμε με τα χέρια μας, αυτό κηρύττουμε σε εσάς, για τον Λόγο της ζωής» (Α' Ιωάν. 1:1-2). Όπως επισημαίνει ο καθηγητής Στέργιος Σάκκος, οι ευαγγελιστές δεν περιγράφουν κάτι που τους αποκαλύφθηκε μέσω οράματος ή αποκάλυψης, αλλά μεταφέρουν τα γεγονότα όπως τα έζησαν ή τα άκουσαν από αυτόπτες μάρτυρες. Οι αποκα-

1 Ο όρος "κανόνας" της Αγίας Γραφής, προέρχεται από την ελληνική λέξη «κανών», η οποία αρχικά σήμαινε «μέτρο» ή «κανόνας μέτρησης». Στο πλαίσιο της χριστιανικής γραμματείας, η λέξη "κανόνας" χρησιμοποιείται για να περιγράψει το σύνολο των βιβλίων που θεωρούνται θεόπνευστα και αυθεντικά από την Εκκλησία.

2 Henry Halley, *Συνοπτική Εγκυκλοπαίδεια της Αγίας Γραφής* (Αθήνα: Ο Λόγος, 1979), 940. Στο Αρχιμ. Ιωάννης Κωστήφ, *Τα κείμενα της Βίβλου* (Ωρωπός: Αγ. Ιωάννης ο Δαμασκηνός, 2022), 84.

λύψεις αφορούν τα πρόσωπα που ιστορούνται (π.χ. ο Ζαχαρίας και η Θεοτόκος), και όχι τους συγγραφείς.

β) Την ευθυγράμμιση τους με τον κανόνα της πίστης

Ο κανόνας της Καινής Διαθήκης δεν μεταδόθηκε μόνο μέσω της μαρτυρίας των Αποστόλων, αλλά επικυρώθηκε με το αίμα τους και το μαρτύριό τους³.

γ) Το κριτήριο της αποδοχής τους από το εκκλησιαστικό σώμα

Όπως ακριβώς καμία μουσική ακαδημία δεν καθιέρωσε ως κλασικά τα έργα των Μπαχ και Μπετόβεν, έτσι και καμία Σύνοδος δεν επέβαλε την ανάγνωση αυτών των βιβλίων. Ο Μέγας Αθανάσιος στη ΛΘ' Εορταστική Επιστολή του αναφέρει ότι: «Επειδή μερικοί έπεχείρησαν να συντάξουν διά τούς έαυτούς των τὰ λεγόμενα άπόκρυφα, και να άνακατέψουν αυτά με την θεόπνευστον Γραφήν, διά τήν όποίαν έχομεν τας πληροφορίας σύμφωνα με τας παραδόσεις τών πατέρων, όπως τας έδωσαν εις αυτούς εκείνοι που έξ άρχής ήσαν αυτόπται μάρτυρες και ύπνρέται του κηρύγματος,...»⁴

Σύμφωνα με την παραπάνω επιστολή του Μεγάλου Αθανασίου, ο κανόνας της Καινής Διαθήκης, περιλαμβάνει τα παρακάτω 27 βιβλία:

α) Τέσσερα Ευαγγέλια (Μάρκου, Ματθαίου, Λουκά, Ιωάννη)

β) Εικοσιμία Επιστολές :

Μία του Ιακώβου.

Δύο του Πέτρου.

Τρεις του Ιωάννη.

Μία του Ιούδα.

Δεκατέσσερεις του Παύλου.

γ) Ένα ιστορικό βιβλίο, τις «Πράξεις των Αποστόλων» του Ευαγγελιστή Λουκά.

δ) Το βιβλίο της «Αποκάλυψης» του Ιωάννου.

Ερώτηση: Δεδομένου ότι δεν έχει διασωθεί κανένα πρωτότυπο ή αυτόγραφο⁵ των βιβλίων της Καινής Διαθήκης, πώς μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι η σημερινή Καινή Διαθήκη αντιστοιχεί σε αυτό που αρχικά γράφτηκε;

Τα αυτόγραφα⁶ που υπάρχουν σήμερα προέρχονται μετά τον 12ο αιώνα μ.Χ., ενώ τα υπόλοιπα αρχαία κείμενα έχουν διασωθεί μέσω αντιγράφων⁷. Όσο πε-

ρισσότερα αντίγραφα υπάρχουν, ιδιαίτερα από διαφορετικές περιοχές και όσο πιο κοντά χρονικά βρίσκονται στη συγγραφή του πρωτοτύπου⁸, τόσο αυξάνεται η βεβαιότητα για την πιστότητα του κειμένου που μας έχει παραδοθεί. Η Αγία Γραφή (Παλαιά και Καινή Διαθήκη) αντιπροσωπεύει μόνη της το 12% των αρχαίων χειρογράφων, ενώ τα υπόλοιπα μοιράζονται 2.100 αρχαίοι συγγραφείς, εκ των οποίων 600 ειδωλολάτρες και 1.500 χριστιανοί. Τα χειρόγραφα της Αγίας Γραφής είναι τα αρχαιότερα όλων⁹.

Ο καθηγητής Στέργιος Σάκκος, τονίζει ότι τα έργα των κλασικών Ελλήνων συνήθως διασώζονται σε ελάχιστα χειρόγραφα, κυρίως σε αριθμό από 1 έως 20. Αντίθετα η Καινή Διαθήκη, διαθέτει περισσότερα από 5.000 χειρόγραφα του πρωτότυπου κειμένου, καθώς κι έναν αντίστοιχο αριθμό μεταφράσεων σε διάφορες γλώσσες, όπως λατινικά, συριακά, κοπτικά, αρμενικά, γοθτικά, γεωργιανά, αιθιοπικά και σλαβονικά. Τα χειρόγραφα των αρχαίων Ελλήνων κλασικών, είναι κατά κύριο λόγο μεταγενέστερα του 12ου αιώνα μ.Χ., με πολύ λίγα να χρονολογούνται στον 9ο, 10ο ή 11ο αι. μ.Χ. Αντιθέτως, η Καινή Διαθήκη διαθέτει πάνω από 300 χειρόγραφα που χρονολογούνται πριν από τον 9ο αι. μ.Χ. περιλαμβάνοντας πλήρη χειρόγραφα ήδη από τον 4ο αι. μ.Χ., καθώς και μεμονωμένα βιβλία και σπαράγματα από τον 2ο και 3ο αι. μ.Χ.

Οι κώδικες¹⁰ των κλασικών έργων συχνά είναι κοινά χειρόγραφα, πολλές φορές κακοδιατηρημένα, κακογραμμένα και γεμάτα κενά. Από την άλλη πλευρά, οι κώδικες της Καινής Διαθήκης συνήθως χαρακτηρίζονται από μεγάλη επιμέλεια και καλλιγραφία, με πολλούς να είναι γραμμένοι σε πολύτιμη γραφική ύλη και να διατηρούνται σε εξαιρετική κατάσταση. Αυτοί οι κώδικες, από μεγάλους τόμους μέχρι μικρά βιβλία τσέπης, ήταν γραμμένοι αποκλειστικά σε περγαμνή έως τον 14ο αι. μ.Χ., ενώ σπάνια χρησιμοποιήθηκε χαρτί μετά από αυτή την περίοδο¹¹.

Η Βίβλος διαθέτει 20 ακέραια χειρόγραφα που περιλαμβάνουν και τις δύο Διαθήκες (Παλαιά και Καινή), 80 χειρόγραφα που περιέχουν μόνο την Καινή Διαθήκη και άλλα 180 χειρόγραφα που περιέχουν τη μισή Καινή Διαθήκη τα οποία χρονολογούνται πριν από τον 9ο αι. μ.Χ.

3 Σωτήριος Δεσπότης, *Ο Κώδικας των Ευαγγελίων, Εισαγωγή στα Συνοπτικά Ευαγγέλια και Πρακτική Μέθοδος Ερμηνείας τους*, Β' (Αθήνα: Σταμούλης Α.Ε., 2009), 34–36.

4 Αθανασίου του Μεγάλου άπαντα τα έργα. ΛΘ' Εορταστική επιστολή, ΕΠΕ, Τ. 10, σελ. 339.

5 Χειρόγραφο που έχει γραφεί από το χέρι του ίδιου του συγγραφέα.

6 Πρωτότυπα χειρόγραφα.

7 Χειρόγραφα κείμενα που αντιγράφηκαν από άλλα, παλαιότερα κείμενα.

8 Το αρχικό κείμενο.

9 Σωτήριος Δεσπότης, *Ο Κώδικας των Ευαγγελίων, Εισαγωγή στα Συνοπτικά Ευαγγέλια και Πρακτική Μέθοδος Ερμηνείας τους*, Β' (Αθήνα: Σταμούλης Α.Ε., 2009), 46.

10 Βιβλία που αποτελούνται από σελίδες, δεμένες μεταξύ τους, που αποτέλεσαν την εξέλιξη από τους κυλίνδρους περγαμηνής.

11 Αρχμ. Ιωάννης Κωστήφ, *Τα κείμενα της Βίβλου* (Ωρωπός: Αγ. Ιωάννης ο Δαμασκηνός, 2022), 161–162.

Συνολικά δηλαδή, υπάρχουν 280 χειρόγραφα, που χρονολογούνται πριν από τον 9ο αιώνα μ.Χ. Αυτά τα χειρόγραφα είναι παλαιότερα από ολόκληρη τη χειρόγραφη παράδοση όλων των αρχαίων συγγραφέων, από τον Όμηρο έως τους τελευταίους συγγραφείς της λατινικής παράδοσης, καθώς και από όλα τα ανώνυμα έργα του κόσμου. Αν κατατάξουμε όλα τα ακέραια χειρόγραφα της ανθρωπότητας με βάση τη χρονολόγησή τους, παρατηρούμε ότι στην αρχή και για 7 αιώνες (2ος-8ος αι. μ.Χ.) εμφανίζονται μόνο χειρόγραφα της Βίβλου. Στη συνέχεια, για τους επόμενους 4 αιώνες (9ος - 12ος αι. μ.Χ.), αρχίζουν να εμφανίζονται χειρόγραφα Ελλήνων, Λατίνων, Εβραίων και Χριστιανών της Ανατολής¹².

Αξίζει επίσης να επισημανθεί, ότι οι έμμεσες αναφορές στο κείμενο της Καινής Διαθήκης που βρίσκονται στα έργα των χριστιανών συγγραφέων, ανέρχονται σε

νική απόσταση που χωρίζει τα πιο σημαντικά κλασικά έργα, από το πρώτο πλήρες χειρόγραφό τους¹⁴:

Πίνακας 1¹⁵

Συνοψίζοντας τα όσα αναφέρθηκαν, μπορούμε να πούμε ότι έχουμε σαφή ένδειξη στα κείμενα, ότι η διαμόρφωση του κανόνα της Καινής Διαθήκης άρχισε υπό την άμεση επίβλεψη των Αποστόλων. Η πολυάριθμη χειρόγραφη παράδοση, η μικρή χρονική απόσταση από τη συγγραφή των πρωτοτύπων, καθώς και οι εκτενείς έμμεσες αναφορές στα έργα των Πατέρων της Εκκλησίας, προσφέρουν αδιαμφισβήτητη επιβεβαίωση για την ακρίβεια και την αυθεντικότητα των κειμένων που μας έχουν παραδοθεί.

Συγγραφέας	Έργα	Συγγραφή	Αρχαιότερο ολοκληρωμένο χειρόγραφο	Χρονική Απόσταση
Όμηρος	Ιλιάς και Οδύσσεια	8 ^{ος} αι. π.Χ.	9ος αι. μ.Χ.	1800 έτη
Σοφοκλής	Δράματα	5 ^{ος} αι. π.Χ.	10ος αι. μ.Χ.	1500
Πλάτων	Διάλογοι	4 ^{ος} αι. π.Χ.	9/10ος αι. μ.Χ.	1300
Βιργίλιος	Αινείας	1 ^{ος} αι. π.Χ.	5ος αι. μ.Χ.	500
Τάκιτος	Germania	1 ^{ος} αι. π.Χ.	15ος αι. μ.Χ.	1400
	Κ.Δ.	1 ^{ος} αι. π.Χ.	350 μ.Χ.	250

εκατομμύρια. Μόνο στα ελληνικά γραπτά, οι παραθέσεις από το αρχικό κείμενο είναι τόσο εκτενείς, που δεν υπάρχει χωρίο της Καινής Διαθήκης το οποίο να μην αναφέρεται. Αξιοσημείωτο είναι, ότι ακόμα και αν δεν είχε σωθεί κανένα χειρόγραφο της Καινής Διαθήκης, θα μπορούσε να ανασυσταθεί πλήρως ο κανόνας της, αποκλειστικά και μόνο μέσω αυτών των έμμεσων αναφορών. Τέτοια έκταση σε έμμεσες αναφορές δεν υπάρχει σε κανένα άλλο αρχαίο κείμενο¹³.

Το πιο γνωστό έργο της ελληνιστικής περιόδου, η Ιλιάδα του Ομήρου, διασώζεται σε 650 χειρόγραφα, ενώ η Οδύσσεια σε 80. Από τον 2ο και 3ο αιώνα μ.Χ., διασώζονται μόνο σπαράγματα των έργων του Ομήρου, με πλήρη χειρόγραφα να υπάρχουν μόλις από τον 9ο αιώνα μ.Χ., δηλαδή 1.800 χρόνια μετά τη συγγραφή τους. Για να δοθεί ένα μέτρο σύγκρισης με τα υπόλοιπα αρχαία χειρόγραφα, ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη χρο-

Βιβλιογραφία

α. Πηγές

Η Αγία Γραφή, ανακτήθηκε την 26-8-2024 από: <http://www.imgap.gr/file1/AG-Pateres/PDhiathiki1.html>

Αθανασίου του Μεγάλου άπαντα τα έργα, «ΛΟ΄ Εορταστική Επιστολή», Έλληνες Πατέρες της Εκκλησίας, Τομ.10 (Θεσσαλονίκη: Πατερικά Εκδόσεις Γρηγόριος Παλαμάς, Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης 1976).

β. Βοηθήματα

Δεσπότης, Σωτήριος. Ο Κώδικας των Ευαγγελίων, Εισαγωγή στα Συνοπτικά Ευαγγέλια και Πρακτική Μέθοδος Ερμηνείας τους. Β΄. Αθήνα: Σταμούλης Α.Ε., 2009.

Δεσπότης, Σωτήριος. Ιερά Ευαγγέλια. Αθήνα: ENNOIA, 2017.

Κωστώφ, π. Ιωάννης. Τα κείμενα της Βίβλου. Ωρωπός: Αγ. Ιωάννης ο Δαμασκηνός, 2022.

14 Δεσπότης, Ο Κώδικας των Ευαγγελίων, Εισαγωγή στα Συνοπτικά Ευαγγέλια και Πρακτική Μέθοδος Ερμηνείας τους, 46–47.

15 Σωτήριος Δεσπότης, Ιερά Ευαγγέλια (Αθήνα: ENNOIA, 2017), 40.

12 Κωστώφ, 160–161.

13 Κωστώφ, 163.

REQUIEM ΗΛΙΟΥ και ΓΗΣ

Του Υποναυάρχου **Ιωάννη Παν. Οικονομόπουλου** ε.α. ΠΝ - πρ. Καθηγητή Σ.Ν.Δ.

Μέρος Β΄

Γ΄ Η Έννοια του Προσανατολισμού

1. Θρησκευτική

Η λέξη προσανατολισμός, στην σύγχρονη εποχή, έχει την έννοια αφ΄ ενός της κατεύθυνσεως στον χώρο και αφ΄ ετέρου κάποιου προγραμματισμού π.χ. προσανατολιζόμεθα στην χρησιμοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κ.λ.π. Αλλά η αρχική έννοιά της ήταν μονοσήμαντη και αφορούσε την κατεύθυνση ή την ενατένιση προς την **Ανατολή** του Ηλίου, όπως δείχνουν τα συνθετικά της λέξεως: **Προς-Ανατολάς**. Διότι κατά τις απαρχές της λατρείας οι άνθρωποι «προσευχόταν» στραμμένοι προς την Ανατολήν Ηλίου, όπως δείχνει η εικόνα 3. Μεταγενέστερα οικοδομούσαν ναούς και

Εικόνα 3. Προσευχή στην Ανατολή.

μνημεία με ανατολικό άξονα, η δε ανατολική ενατένιση κατά την προσευχή έχει παραμείνει μέχρι σήμερα, με εξαίρεση τους Μουσουλμάνους οι οποίοι ατενίζουν προς την Μέκα.

2. Αστρονομική

α. Ο Άξων της Γης (Βορράς-Νότος) μεταπίπτων μεταβάλλει **προσανατολισμόν** ως προς τους Αστέρες και Αστερισμούς. Κατά την παρούσα Εποχήν, η κατεύθυνση του **Βορρά** αντιστοιχεί περίπου στον **Πολικό Αστéρα** (στην ουρά του Αστερισμού της Μικρής Άρκτου, βλέπε φωτό 2), τον οποίο θα πλησιάσει στην μικρότερη γωνιακή απόσταση των **28΄** της μοίρας κατά το **2102**. Πριν **3000** έτη έδειχνε τον **Αστéραν α** του Αστερισμού του **Δράκοντος**, και κατά το έτος **14.000** θα δείχνει τον Αστéρα **Vega** που θα είναι ο Πολικός Αστéρας της Επο-

χής εκείνης.

β. Η Μετάπτωση του Άξονος της Γης δημιουργεί αντίστοιχη βραδεία γωνιακή **ταλάντωση** του επιπέδου του **Ισημερινού** (αφού είναι κάθετο στον Άξονα) ως προς τον οποίο (Ισημερινό) μετρώνται οι Ισημερινές Συντεταγμένες των Ουρανίων Σωμάτων (Απόκλιση και Ωρική Γωνία) για να καθοριστεί η θέση τους, στην Ουράνια Σφαίρα.

γ. Όμως, ο **προσανατολισμός (το Αζιμούθ)** της θέσεως όλων των ουρανίων σωμάτων μετράται πάντοτε ως προς την εκάστοτε θέση του μεταπίπτοντος άξονος (μικρές διαφοροποιήσεις οφειλόμενες και στην **κλόνηση** του Άξονος).

δ. Επομένως η Ανατολή Ηλίου και οι Ηλιακοί προσανατολισμοί **μνημείων, ναών και προσευχής** στην αρχαιότητα αλλά και σήμερα είναι ίδιοι, εξαρτώμενοι από την εκάστοτε (ημερολογιακή) Απόκλιση (δ) Ηλίου, και το γεωγραφικό πλάτος (φ) όπου βρισκόμεθα, που δίδει τον ορίζοντα μας.

2. ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΝΟΗΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ σύμφωνα με το ισχύον κοσμολογικό μοντέλο

Σε μια μικρή γειτονιά του αχανούς Σύμπαντος βρίσκεται λοιπόν και το Ηλιακό μας Σύστημα με τον ζωοδότην Ήλιο και τον Πλανήτη Γη (εικ. 4) που φιλοξενεί το ανθρώπινο γένος. Αλλά μέχρι τότε;

Εικόνα 4. Ήλιος και Γη (συγκριτική εικόνα, όχι υπό κλίμακα).

Περίπου 5 δισεκατομμύρια έτη από την σύγχρονη εποχήν ή ~10 δις έτη από την δημιουργία τους, Ήλιος

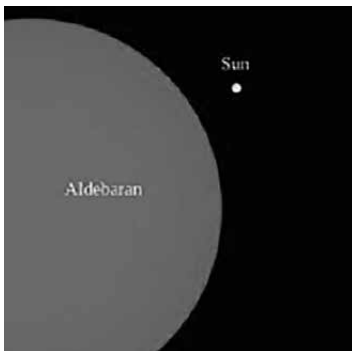

και Γη θα καταστραφούν (εξαφανισθούν) όταν η καύσιμη ύλη (υδρογόνο) του Ήλιου θα εξαντληθεί. Τότε ο Ήλιος θ' αρχίσει να καίει και τα επιφανειακά του στρώματα, ο όγκος του θα μεγαλώσει υπερβολικά και θα μετατραπεί σ' έναν Ερυθρό Γίγαντα εκπέμποντα τεράστια θερμότητα.

Όλοι οι Αστέρες (Απλανείς) είναι Ήλιοι παρόμοιοι με τον δικό μας αλλά διαφόρων μεγεθών. Μετατρέπονται σε Ερυθρούς Γίγαντες εάν έχουν μάζα 0,5 έως 10 φορές την μάζα του δικού μας, δηλαδή εάν είναι Ήλιοι μικρού ή μεσαίου μεγέθους.

Ένας Ερυθρός Γίγας (εικόνα 5) είναι **κόκκινος** διότι ακτινοβολεί πολύ περισσότερη ενέργεια στο ερυθρό και υπέρυθρο τμήμα του οπτικού φάσματος (spectrum), απ' όση ακτινοβολεί σαν Ήλιος. Χαρακτηρίζεται δε γίγας διότι έχει **διάμετρο** 10δес έως 100 δес φορές μεγαλύτερη και όγκο 1000 δес έως εκατομμύρια φορές μεγαλύτερο του Ήλιου, από τον οποίο προήλθε.

Εικόνα 5: Ο Ερυθρός (γκρι) Γίγας Aldebaran σε σύγκριση με τον Ήλιο μας.

Η Γη ακτινοβολουμένη από τον Ερυθρό Γίγαντα (πρώην Ήλιο της) θα θερμανθεί τόσο πολύ (μέση θερμοκρασία επιφανείας μεγαλύτερη των 500 °C) ώστε πάγοι και χιόνια θα λιώσουν, οι θάλασσες, τα ποτάμια και οι λίμνες θ' αρχίσουν να εξατμίζονται σε βαρεία θερμά σύννεφα υδρατμών. Αυτά θα φέρουν κατακλυσμούς που, όμως, δεν θα αναπληρώνουν τα εξατμιζόμενα νερά. Έτσι, η τεράστια θερμότης και η έλλειψη νερού θα εξαφανίσουν κάθε ίχνος ζωής (πανίδα, χλωρίδα), και ολόκληρη η Γη θα μετατραπεί σε λάβα πυρακτωμένη με θερμοκρασίες της τάξεως των 3000 °C.

Ο Ερυθρός Γίγας θα συνεχίσει να διαστέλλεται και θα απορροφήσει (εικόνα 7) την πυρακτωμένη Γη, αφού προηγηθούν οι πλησιέστεροι, σ' αυτόν, Πλανήτες Ερμής και Αφροδίτη.

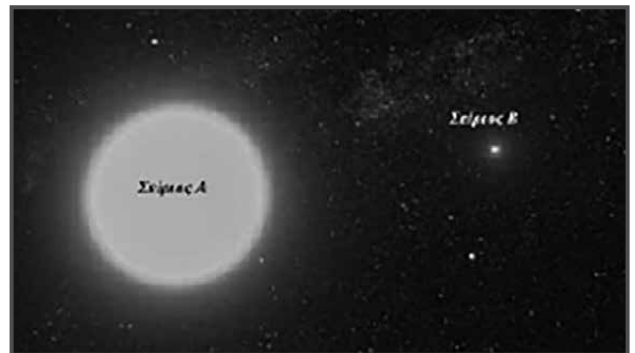
Τρισεκατομμύρια τόννοι της μάζας του Ερυθρού Γίγαντος εκτοξευόμενοι στο Διάστημα θα δημιουργήσουν ένα κολοσσιαίο νεφέλωμα απομακρυνόμενο συνέχεια από τον πυρήνα του. Ο προηγούμενος Ερυθρός Γίγας θα συρρικνωθεί σ' έναν **Λευκό Νάνο** διαμέτρου

μόνο ~ 12.000 χιλιόμετρα (όσο περίπου της σημερινής Γης).

Ένας Λευκός Νάνος είναι το υπόλειμμα Αστέρος μικρού ή μεσαίου μεγέθους όπως π.χ. του Ήλιου μας και αποτελείται, συνήθως, από πυρήνες άνθρακος και οξυγόνου που δημιουργούνται από την βαρυτική συμπίεση κατά την μετατροπή του Αστέρος σε Νάνο. Κι' αφού, όπως προαναφέρθηκε, το μέγεθος του Νάνου είναι ελάχιστο σε σχέση με τον Αστέραν από τον οποίο προήλθε, ο Νάνος στον οποίο θα μετατραπεί ο πρώην Ήλιος μας θα έχει **τρομερή πυκνότητα ίση με ~ 10⁶ γραμμάρια/εκ³**.

Στην φωτό 6 έχουμε μία σύγκριση του Νάνου Σείριου (B) ως προς τον Αστέρα Σείριο (A), όπως φωτογραφήθηκε από το Διαστημικό Τηλεσκόπιο Χαμπλ. Η ονομασία Σείριος (B) δόθηκε λόγω σχετικής γειτνιάσεως προς τον Αστέρα Σείριο (A) με τον οποίο δεν έχει άλλη σχέση.

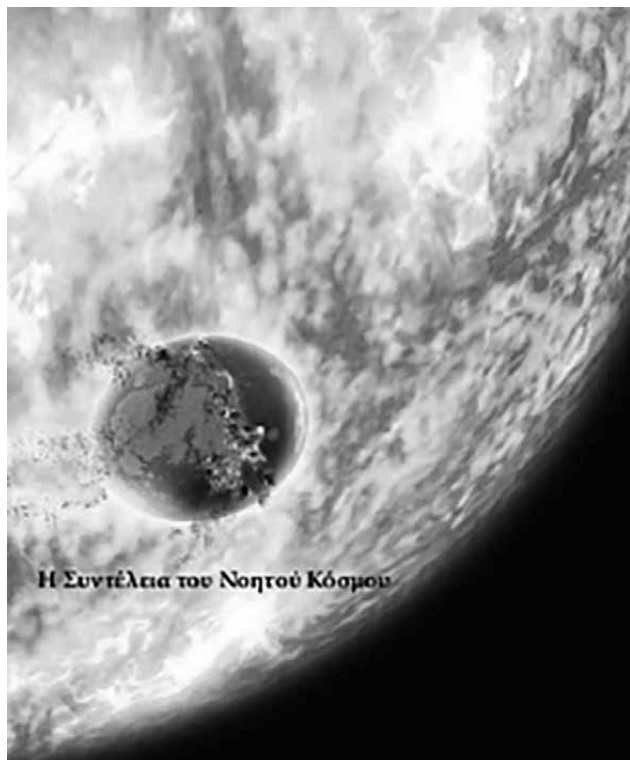
Ο Λευκός Νάνος, απομεινάρι του λαμπρού Ήλιου

Φωτό 6: Ο Λευκός Νάνος Σείριος B.

μας, θ' αχνοφωτίζει τα αποκαΐδια του σημερινού Ηλιακού μας Συστήματος, όσα δεν πρόλαβε να καταπιεί ο προηγούμενος Ερυθρός Γίγας.

Θα περάσουν ακόμη κάποια δισεκατομμύρια έτη, για να πέσει η αυλαία του δράματος. Ο Λευκός Νάνος θα καταλήξει σε **Μαύρο Παγωμένο Νάνο** (σαν σβησμένο κάρβουνο) με την εξαυλωμένη Γη στα σπλάχνα του, ένα **σημείο ανυπαρξίας** αφού δεν μπορεί να εντοπιστεί. Είναι ένα θεωρητικό σώμα προβλεπόμενο από το κοσμολογικό μοντέλο εξέλιξης των Άστρων. Ένας Μαύρος Παγωμένος Νάνος δημιουργείται όταν ο προηγούμενος Λευκός Νάνος έχει ακτινοβολήσει όλη την θερμότητα-ενέργειά του, οπότε και ψύχεται στο περίπου **απόλυτο μηδέν** που αντιστοιχεί σε **-273°, 15 Κελσίου δηλαδή μηδέν (0°) Κέλβιν**, που είναι η ελάχιστη θερμοκρασία η οποία, θεωρητικά, μπορεί να επιτευχθεί στο Σύμπαν. Σύμφωνα δε με την θεωρία, η μετατροπή Αστέρος σε Μαύρο Νάνο χρειάζεται περισσότερα από **13,8 δισεκατομμύρια έτη**, που είναι και η σημερινή περίπου εκτιμώμενη ηλικία του Σύμπαντος. Επομένως,

Εικόνα 7: Ο Ερυθρός Γίγας απορροφά την Γη.

θεωρητικά δεν υπάρχουν ακόμη Μαύροι Νάνοι.

Το ζευγάρι της εικόνας 4 θα έχει χαθεί για πάντα. Ο ζωοδότης Ήλιος θα σβήσει. Από την Γη δεν θα απομείνει ίχνος από την **ανθρώπινη εποχή**, όπως ορίζεται η εποχή της παρουσίας του ανθρώπου: επιστήμες, τεχνολογίες αιχμής, καλές τέχνες, φιλοσοφικές προσεγγίσεις, θρησκευτικές αναζητήσεις, αντιπαραθέσεις και πόλεμοι **η ιστορία του ανθρώπου**.

Μέχρι Τότε

Το εφιαλτικό Τέλος Ηλίου - Γης, είναι νομοτελειακό αλλά δεν φοβίζει τον άνθρωπο, αφού θα συμβεί σε χρόνο ασύλληπτα μακρινόν, όπως θελήσαμε να δείξομε με το ανέκδοτο στην αρχή του άρθρου.

Όμως, πρέπει να φοβούμεθα και ν' ανησυχούμε. Διότι ο άνθρωπος με την αφροσύνη, κακίαν, αλλαζονεία και πλεονεξία του καταστρέφει πρόωρα την ομορφιά της ζωής και τελικά, εάν συνεχίσει, θα την αφανίσει πολύ πριν το κοσμολογικό τέλος της.

Η κλιματική αλλαγή μπορεί να είναι μικρή ακόμη, αλλά είναι βεβαιωμένη επιστημονικά και οι ρυπάνσεις

της ατμόσφαιρας, του εδάφους, του υπεδάφους και των νερών προκαλούν από σοβαρές ασθένειες μέχρι θανάτους.

Η ρύπανση της ατμόσφαιρας είναι πλέον ορατή, στην κυριολεξία, όπως το διαπιστώνομε στις τερατοπόλεις όπου ζούμε. Οφείλεται κυρίως σε οξειδία αζώτου, θείου και άνθρακος, τα οποία δημιουργούν το συχνά αναφερόμενο φωτοχημικό νέφος που οφείλεται αποκλειστικά στην ανθρώπινη δραστηριότητα: βιομηχανία 50%, μέσα μεταφοράς (πλην ηλεκτροκινήτων) 35% και νοικοκυριά 15%. Η βλαβερή επίδρασή του επιβαρύνεται με την άπνοια και επιτείνεται με τις ομίχλες που παγιδεύουν τους χημικούς τοξικούς ρύπους, δηλητήρια τα οποία εισπνέει ο άνθρωπος. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (European Enviromental Agency), σε έκθεσή του το 2014 εκτιμά ότι ετησίως στην Ελλάδα πεθαίνουν 23.752 άνθρωποι από τους τοξικούς ρύπους: 13.730 από εισπνοή PM2,5 (αιωρούμενα χονδρόκοκα σωματίδια διαμέτρου 0,0002 χιλιοστών), 8.532 από το όζον και 1.490 από το άζωτο. **Θα αφυπνισθούμε;** Η λύση έχει δύο σκέλη.

Πρώτον. Δραστική μείωση των ρυπογόνων εκπομπών με κύριο υπεύθυνο την βιομηχανία (50%). Το παγκόσμιο κίνημα γιγαντώνεται προς την κατεύθυνση αυτήν.

Δεύτερον. Εκμετάλλευση του, καθ'όλα, **Ζωοδότη Ήλιου** που **τροφοδοτεί** αμφότερες τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.):

- **Τα Ηλιακά Κάτοπτρα**, με την απ' ευθείας ακτινοβολία του, και
- **Τις Ανεμογεννήτριες**, αφού με την εκπεμπόμενη θερμότητά του δημιουργεί τα Βαρομετρικά Συστήματα στην Ατμόσφαιρα της Γης, τα οποία προκαλούν τους Ανέμους που κινούν τις Ανεμογεννήτριες.

Η Δανία έχει δώσει το παράδειγμα. Παίρνει το 50% της καταναλώμενης ενέργειας, από Ανεμογεννήτριες στην θάλασσα.

Η Ελλάδα έχει ευλογημένη γεωγραφική θέση που εξασφαλίζει Ηλιοφάνεια και Ανέμους, σχεδόν, καθ' όλο το έτος. Δεν μένει παρά να εκμεταλλευτεί τον **Ζωοδότη Ήλιο**. Είθε.

Στο μεταξύ, στην σκυτάλη του χρόνου θα παίρνουν οι νεότεροι και από την περαστική και σύντομη ζωή, θα παίρνουν την ανάμνηση μας' ας είναι καλή. ■

Μπενεντέττο Κρότσε: Κάθε Ιστορία είναι μία Σύγχρονη Ιστορία

Του Υποναυάρχου (Ο) **Δημητρίου Γεωργαντά ΠΝ ε.α.**
Της **Ιωάννας – Θεοδοσίας Γεωργαντά, Φοιτήτριας**

Εισαγωγή

Με την «Σύγχρονη Ιστορία», καθορίζεται η ιστορία ενός τμήματος του χρόνου, που συμπεριλαμβάνεται σε ένα πρόσφατο παρελθόν. Η «Μη Σύγχρονη Ιστορία», είναι αυτή που έχει σχέση με μία ολοκληρωμένη ιστορία.

Ο Ιταλός φιλόσοφος – ιστορικός Μπενεντέττο Κρότσε (1866-1952) διακήρυξε ότι η προσέγγιση της ιστορίας προσδιορίζεται από τις ανάγκες του παρόντος. Το παρελθόν, χάρη στο παρόν, ξαναγίνεται παρόν.

Η Θέση του Κρότσε για την Ιστορία

Ο Κρότσε διακήρυξε ότι ιστορία είναι η «σύγχρονη¹ ιστορία». Ιστορία είναι να βλέπεις το παρελθόν με την οπτική του παρόντος και να την αξιολογείς. Το 1920 οι θέσεις του επηρέασαν πολλούς Ευρωπαίους ιστορικούς, ιδιαίτερα τον φιλόσοφο της ιστορίας, Κόλινγκουντ.

Η Θέση του Συγγραφέα της Δραστηριότητας

Η «Σύγχρονη Ιστορία» έχει στενούς δεσμούς με τη συλλογική μνήμη, που τα έθνη συνθέτουν, χάρη των συμφερόντων τους. Ο Κρότσε συμπεριλαμβάνει σημαντικές αλήθειες στη θέση του. Το ερώτημα είναι, ποια είναι η ιστορία και ποιό το αφετηριακό σημείο της σύγχρονης εποχής;

Η Ιστορία, βασίζεται στο αξίωμα της άμεσης μαρτυρίας ανθρώπων που έζησαν τα γεγονότα και στην απουσία διαχωρισμού παρελθόντος και παρόντος. Τα γεγονότα δε της ιστορίας έρχονται επεξεργασμένα από τον ιστορικό. Ανάγκη του ιστορικού είναι να καταλάβει, νοητικά, πώς ζούσαν και τι σκέφτονταν οι άνθρωποι της εξεταζόμενης περιόδου. Σύμφωνα με τον Ράνκε, υποχρέωση του ιστορικού είναι να μην «κρίνει το παρελθόν», αλλά να «δείχνει πώς έγιναν πραγματικά τα γεγονότα».

Επίλογος

Ιστορία είναι μία συνεχής διαδικασία αλληλεπίδρασης ιστορικού και γεγονότων, ένας συνεχής διάλογος παρόντος και παρελθόντος (Carr, 2019:59). Συμπερασμα-

Μπενεντέττο Κρότσε (1866-1952).

τικά, κατά τους φιλοσόφους – ιστορικούς, η σύγχρονη ιστορία δεν υπάρχει, αφού κάθε ιστορία είναι «σύγχρονη».

«Ο ιστορικός οφείλει να αγαπά το παρελθόν» Τρέβορ-Ρόπερ (Carr, 2015:51). ■

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Αθανασιάδης, Χάρης. (2015). *Τα Αποσπυρθέντα Βιβλία. Έθνος και Σχολική Ιστορία στην Ελλάδα, 1858-2008*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Benedetto, Croce. (1915). *Theorie et historie de l'historiographie*.
- Bloch, Marc. (1994). *Απολογία για την Ιστορία. Το Επάγγελμα του Ιστορικού*, Αθήνα: Εναλλακτικές Εκδόσεις.
- Carr, E. H. (2019). *Τι Είναι Ιστορία; Σκέψεις για τη Θεωρία της Ιστορίας και τον Ρόλο του Ιστορικού*, μετάφραση Ανδρέας Παππάς, Αθήνα: Πατάκης.
- Εξερτζόγλου, Χάρης. (2020). *Η Δημόσια Ιστορία. Μία Εισαγωγή*, Αθήνα: Εικοστός Πρώτος.
- Noiriell, Gerard. (2005). *Τι είναι η σύγχρονη ιστορία; Σελίδες 1-52, μετάφραση Μαρία Κορασίδου*, Αθήνα: Gutenberg.
- Veyne, Paul, *Comment on écrit l'histoire*, Seuil, 1971.

1 Η λέξη «Σύγχρονος» (Contemporain), σχηματίζεται από τις λατινικές ρίζες cum και tempus και σημαίνει «μέσα στον ίδιο χρόνο».

Τα Γλυπτά του Παρθενώνα

Του Αντιναυάρχου **Κωνσταντίνου Βαρβαρέσου** ΠΝ ε.α.

Ο ναός του Παρθενώνα κατασκευάστηκε τον 5^ο αιώνα π.Χ., τον χρυσό αιώνα του Περικλέους, για να τιμήσει την θεά Αθηνά, την προστάτιδα της πόλης των Αθηνών. Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν κυρίως από Πεντελικό μάρμαρο και ο ναός είναι Δωρικού ρυθμού με πολλά στοιχεία Ιωνικού ρυθμού. Εργάστηκαν οι αρχιτέκτονες: Ικτίνος και Καλλικράτης και για τη διακόσμησή του ο γλύπτης Φειδίας.

Ο ναός του Παρθενώνα φέρει περιφερειακά γλυπτά στα Αετώματα, στις Μετόπες και στη Ζωφόρο. Στη Ζωφόρο απεικονίζεται η πομπή των Παναθηναίων, της σημαντικότερης εορτής των αρχαίων Αθηναίων. Στις Μετόπες απεικονίζονται: στην ανατολική πλευρά η Γιγαντομαχία, στη δυτική η Αμαζονομαχία, στη βόρεια ο Τρωϊκός Πόλεμος και στη νότια η μάχη των Κενταύρων και των Θεσσαλών Λαπίδων. Στα Αετώματα απεικονίζονται: στο ανατολικό η γέννηση της θεάς Αθηνάς και στο δυτικό η διαμάχη της θεάς Αθηνάς με τον θεό της θάλασσας Ποσειδώνα, για την κυριαρχία στην πόλη των Αθηνών.

Στα 2.500 χρόνια που υπάρχει ο Παρθενώνας υπέστη πολλές καταστροφές, ώστε σήμερα να είναι στη μορφή που τον βλέπουμε. Η πρώτη καταστροφή του έγινε το 267 μ.Χ. από τους Ερούλους, οι οποίοι πυρπόλησαν τον ναό. Στα βυζαντινά χρόνια έγινε από τους χριστιανούς ναός της του Θεού Σοφίας και το 1205 μ.Χ. από τους Φράγκους έγινε καθεδρικός ναός. Στην Οθωμανική περίοδο, μετά το 1456 μ.Χ., μετατράπηκε σε τζαμί.

Η μεγαλύτερη όμως καταστροφή συντελέστηκε στις 26 Σεπτεμβρίου του 1687, στην πολιορκία της Ακρόπολης, από τον Βενετό Φραντσέσκο Μοροζίνι, όπου μία οβίδα κατέπεσε στον Παρθενώνα, τον οποίο οι Οθωμανοί είχαν μετατρέψει σε αποθήκη πυρομαχικών. Δυστυχώς, η έκρηξη αυτή προκάλεσε πτώση των τριών τοίχων του Σηκού, η στέγη κατεστράφη και τα τρία πέμπτα των γλυπτών της ζωφόρου κατέπεσαν. Επίσης, οι πτώσεις των κιόνων, έξι στη νότια και οκτώ στη βόρεια πλευρά, προκάλεσαν καταρρεύσεις των μαρμάρων των επιστηλίων, των τριγύφων και των μετοπών. Ο ναός, που ήταν άθικτος για ένδεκα περίπου αιώνες (από το 445/440 π.Χ. έως το 1687 μ.Χ.), κατεστράφη ολοσχερώς.

Από την εποχή της Αναγέννησης είχε διαμορφωθεί στην Ευρώπη ένα θετικό κλίμα για την κλασική αρ-

χαιότητα. Αυτό το ρεύμα προς την αρχαιότητα δημιούργησε τον 18^ο και τον 19^ο αιώνα, κυρίως από Γάλλους και Εγγλέζους, ένα κύμα κλοπών και λεηλασιών Ελληνικών αρχαιοτήτων. Πολλοί Ελληνικοί θησαυροί της κλασικής περιόδου, γλυπτά, αρχιτεκτονικά τμήματα μνημείων, νομίσματα, αγγεία φυγαδεύτηκαν σε πλούσιους συλλέκτες, βασιλικές αυλές και ξένα μουσεία Ευρωπαϊκών πόλεων.

Το 1801 ένας Εγγλέζος ονόματι Τόμας Μπρους, όταν η Αθήνα ήταν υπό Οθωμανική κατοχή άρχισε την αρπαγή, την κλοπή και τη λεηλασία των αρχαιοτήτων της Ακρόπολης και κυρίως του ναού του Παρθενώνα, βασιζόμενος σε ένα ανύπαρκτο φερμάνι, Διάταγμα του τότε Σουλτάνου, το οποίο όπως αποδείχθηκε το 2019 από δύο Τούρκους ερευνητές, δεν είχε εκδοθεί ποτέ, καθώς δεν ανευρέθηκε στα Οθωμανικά αρχεία και μάλιστα στα βιβλία που γινόταν η καταχώρηση των φερμανιών.

Με τη διαδικασία του πριονισμού και των αποκολλημάτων ο Τόμας Μπρους απέσπασε βίαια από τον Παρθενώνα, ογδόντα περίπου ανάγλυφα μάρμαρα των Αετωμάτων, των Μετοπών και της Ζωφόρου. Επίσης, αφαίρεσε μαρμάρινα τμήματα από τον ναό της Απτέρου Νίκης, το Ερεχθείο και μια από τις Καρυάτιδες. Μετά από πολλές περιπέτειες και ένα ναυάγιο, τα γλυπτά του Παρθενώνα και πλήθος άλλων αρχαιοτήτων μέχρι το 1810, κατέληξαν στο Λονδίνο. Στη συνέχεια το 1816 στο Βρετανικό μουσείο, όπου εκτίθενται από το 1939 στην αίθουσα Duveen.

Ενώ ο Ηγέτης των Βησιγόθων Αλάριχος τον 4^ο μ.Χ. αιώνα και ο Οθωμανός Μωάμεθ ο Β΄ τον 15^ο αιώνα, σεβάστηκαν την πόλη της Αθήνας και κατ' επέκταση τον Παρθενώνα, οι πολιτισμένοι Ευρωπαίοι, ο Βενετός Φραντσέσκος Μοροζίνι και ένας Εγγλέζος, τον αφάνισαν με βίαιο τρόπο.

Στο Βρετανικό μουσείο από τα μάρμαρα του Παρθενώνα, βρίσκονται : α) από τα 97 σωζόμενα της Ζωοφόρου τα 56, β) από τα 64 σωζόμενα των Μετόπων τα 15 και γ) από τις 28 σωζόμενες μορφές των Αετωμάτων οι 19. Εν συνόλω στο Λονδίνο βρίσκεται το 50% από τα γλυπτά του Παρθενώνα. Ενώ τα υπόλοιπα 40 από τη Ζωοφόρο, τα 48 από τις Μετόπες και τα 9 από τις μορφές των Αετωμάτων, βρίσκονται προφυλαγμένα στο μουσείο της Ακρόπολης στην Αθήνα.

Σήμερα στο νέο μουσείο της Ακρόπολης, στην αίθουσα του Παρθενώνα, υπάρχει ένας χώρος γυάλινος γύρο από έναν ορθογώνιο κτιστό πυρήνα, με τις διαστάσεις και τον προσανατολισμό του Παρθενώνα. Στους εξωτερικούς τοίχους του πυρήνα έχουν τοποθετηθεί τα ανάγλυφα μάρμαρα του Παρθενώνα ήτοι, η Ζωοφόρος, οι Μετόπες και τα Αετώματα. Παρουσιάζονται τα αυθεντικά γλυπτά μάρμαρα και σε γύψινα αντίγραφα, που φέρουν διαφορετικό χρωματισμό, τα γλυπτά μάρμαρα, που βρίσκονται κυρίως στο Βρετανικό μουσείο και σε άλλα μουσεία του εξωτερικού.

Οι επίσημες προσπάθειες της Ελλάδος για τον επαναπατρισμό των γλυπτών του Παρθενώνα ξεκίνησαν το 1836, ακριβώς έξι χρόνια μετά, αφ' ότου η Ελλάδα αναγνωρίστηκε πλήρως ως ανεξάρτητο κράτος (1830). Από το 1982, η τότε Υπουργός Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη, έθεσε επίσημα το αίτημα της επιστροφής των γλυπτών του Παρθενώνα στο Λονδίνο, γεγονός που αποτέλεσε για την ίδια στόχο ζωής. Συγκεκριμένα η Μελίνα Μερκούρη επίσημα άνοιξε το θέμα επιστροφής των γλυπτών του Παρθενώνα, στην ιστορική ομιλία της σε επιτροπή της ΟΥΝΕΣΚΟ το 1982, στην πόλη του Μεξικού. Μεγάλη επιτυχία σημείωσε και η συμμετοχή της σε συζήτηση (Debate) στην Oxford Union στο Λονδίνο το 1986, παρουσία σημαντικών Βρετανών προσωπικοτήτων. Εκεί εκφώνησε την επίσης ιστορική της ομιλία, όπου μεταξύ των άλλων ανέφερε:

«... Υπάρχουν τα Μάρμαρα του Παρθενώνα. Δεν υπάρχουν τα Ελγίνεια Μάρμαρα. Όπως υπάρχει ο Δαβίδ του Michael Angelo, υπάρχει η Αφροδίτη του Da Vinci, υπάρχει ο Ερμής του Πραξιτέλη, υπάρχουν οι Ψαράδες στη Θάλασσα του Tuner, υπάρχει η Capella Sixtina. Δεν υπάρχουν Ελγίνεια Μάρμαρα...».

Αξίζει να επισημανθεί ότι η Ελλάδα δεν διαθέτει νομικά εργαλεία για την διεκδίκηση των Μαρμάρων του Παρθενώνα. Καθόσον όταν τελέστηκε η πράξη της κλοπής των γλυπτών του Παρθενώνα (1801-1810) και των άλλων αρχαιοτήτων, δεν υφίστατο σαν κυρίαρχο κράτος,

διότι βρισκόταν υπό Οθωμανική κυριαρχία. Επίσης η Σύμβαση της ΟΥΝΕΣΚΟ περί των ληπτεών μέτρων για την Απαγόρευση και Παρεμπόδιση της Παράνομης Εισαγωγής και Εξαγωγής και Μεταβίβασης της κυριότητας των Πολιτιστικών Αγαθών, καταρτίστηκε στις 14 Νοεμβρίου 1970, οπότε δεν καλύπτει τις περιπτώσεις που τελέστηκαν πριν από αυτήν την ημερομηνία.

Η επιρροή στην κοινή γνώμη της Βρετανίας για το δίκαιο αίτημα της Ελλάδος σχετικά με την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα, που ξεκίνησε το 1982 από την Υπουργό Πολιτισμού, συνεχίστηκε από τη Βρετανική Επιτροπή για την επιστροφή των Μαρμάρων του Παρθενώνα, τις ομιλίες και τις τηλεοπτικές εκπομπές προς τον Βρετανικό λαό. Σήμερα η κοινή γνώμη τάσσεται με μεγάλη πλειοψηφία υπέρ της επιστροφής των Μαρμάρων του Παρθενώνα στην Ελλάδα, μαζί με τη βρετανική αντιπολίτευση και με αρκετά μέλη των δυο σωμάτων του Βρετανικού Κοινοβουλίου.

Βέβαια, η μακροχρόνια διαμάχη μεταξύ Αθήνας και Λονδίνου για τα Γλυπτά του Παρθενώνα συνεχίζεται, με αποκορύφωμα την τελευταία κρίση τον Νοέμβριο του 2023, όπου ο Βρετανός Πρωθυπουργός αρνήθηκε να δεχθεί τον Έλληνα ομόλογό του. Η Αθήνα συνεχίζει τις διαπραγματεύσεις απευθείας με το Βρετανικό μουσείο στο Λονδίνο, το οποίο είναι ένα ανεξάρτητο ίδρυμα.

Στα πλαίσια κινήσεων «καλής θέλησης» κάποια τμήματα των Γλυπτών του Παρθενώνα επεστράφησαν στο μουσείο της Ακρόπολης, από Ευρωπαϊκά Ιδρύματα και μουσεία. Το Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης το 2006, επέστρεψε ένα μικρό θραύσμα του Ζωοδόχου Χαλιού. Το μουσείο του Παλέρμο επέστρεψε, ένα τμήμα της κνήμης και ένα μέρος του φορέματος της θεάς Αρτέμιδος, το 2022. Με απόφαση του Πάπα Φραγκίσκου επεστράφησαν το 2023, από το μουσείο του Βατικανό τρία μαρμάρια θραύσματα γλυπτών από τη βορεινή Ζωοφόρο, το δυτικό Αέτωμα και τη νότια Μετόπη του Παρθενώνα. Εκτός από το μουσείο του Λονδίνου, μαρμάρια θραύσματα των Γλυπτών του Παρθενώνα υπάρχουν στη Βιέννη, στην Κοπεγχάγη, στο Παρίσι και σε άλλα Ευρωπαϊκά Μουσεία.

Η δυναμική που έχει αναπτυχθεί για τον επαναπατρισμό των Γλυπτών του Παρθενώνα δείχνει να είμαστε περισσότερο από ποτέ, κοντά στην προοπτική πραγμάτωσης του ελληνικού αιτήματος.

Η συνέχιση αδιάλειπτων προσπαθειών για την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα και γενικότερα η στοχευμένη μέριμνα για τη διαφύλαξη και ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, είναι στοιχεία που προσδίδουν δύναμη και αυτοπεποίθηση στη χώρα μας. Ας προστρέξουμε σε προτεραιοποίησή τους... ■

Στηθάγχη

ΙΑΤΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πλοιάρχου (ΥΙ) **Γ. Κατσιμαγκλή, Επεμβατικού Καρδιολόγου**
 Διευθυντή Α΄ Καρδιολογικής κλινικής ΝΝΑ
 και του Αιμοδυναμικού εργαστηρίου του ΝΝΑ

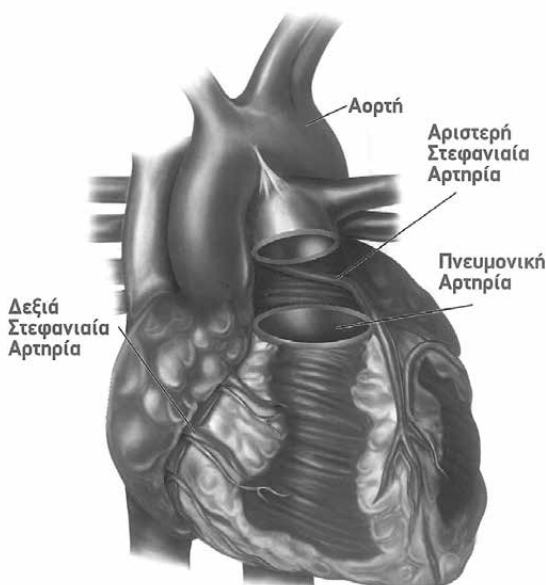
Παρουσίαση - Επιμέλεια: Πλοιάρχος (Ε) ε.α. Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ

Περιγράψτε σας παρακαλώ με απλά λόγια τα στεφανιαία αγγεία και την όλη άρδευση της καρδιάς. Η αιμάτωση του μυοκαρδίου γίνεται από δυο κύριες αρτηρίες, τη δεξιά και αριστερή στεφανιαία αρτηρία, οι οποίες εκφύονται από τους κόλπους του Valsava στη ρίζα της αορτής.

Η αριστερή στεφανιαία αρτηρία λίγο μετά την έκφυσή της διχάζεται στον πρόσθιο κατιόντα κλάδο, ο οποίος αιματώνει το πρόσθιο τοίχωμα της αριστερής κοιλίας και τα 2/3 του διαφράγματος μεταξύ της δεξιάς και αριστερής κοιλίας της καρδιάς και την περισπωμένη, η οποία αιματώνει το πλάγιο και το κατώτερο βασικό τοίχωμα μαζί με τη δεξιά στεφανιαία αρτηρία. Η δεξιά στεφανιαία αρτηρία μετά την έκφυσή της παραχωρεί τον οπίσθιο κατιόντα κλάδο, ο οποίος συμμετέχει στην αιμάτωση του βασικού-κατώτερου και πλάγιου τοιχώματος της αριστερής κοιλίας μαζί με την περισπωμένη. Η δεξιά στεφανιαία αρτηρία μετά την έκφυση του οπίσθιου κατιόντα κλάδου συνεχίζει για να αιματώσει τη δεξιά κοιλία. Οι μεγάλοι αυτοί κλάδοι των στεφανιαίων αγγείων, οι οποίοι πορεύονται υπεπικαρδιακά, διακλαδίζονται σταδιακά σε μικρότερης διαμέτρου κλάδους, οι μικρότεροι από τους οποίους εισέρχονται στο μυοκάρδιο.

Πού οφείλεται η στηθάγχη και ποια είναι τα πρώιμα σημεία στην εκδήλωσή της;

Η στηθάγχη είναι το κλινικό σύνδρομο που χαρακτηρίζεται από αίσθημα δυσφορίας στο στήθος, τους ώμους, τη ράχη ή τους βραχίονες. Η στηθάγχη αποτελεί το κλινικό σύμπτωμα της ισχαιμίας του μυοκαρδίου, η οποία λαμβάνει χώρα όταν η προσφορά οξυγόνου στο μυοκάρδιο υπολείπεται σε σχέση με τις ανάγκες του. Η αδυναμία παροχής του απαιτούμενου οξυγόνου από τα στεφανιαία αγγεία ως επί το πλείστον οφείλεται στην αθηροσκλήρυνση των στεφανιαίων αγγείων και κυρίως σε συνθήκες που απαιτείται αύξηση του καρδιακού έργου, όπως είναι η σωματική άσκηση, ο πυρετός, ο υπερθυρεοειδισμός ή σε

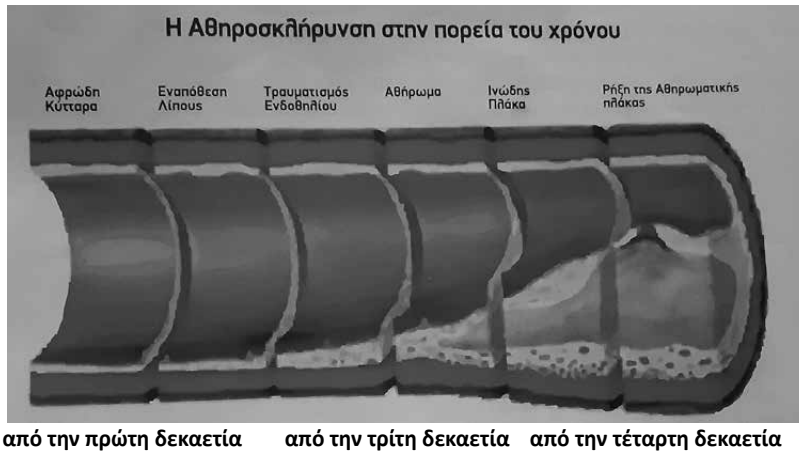

συνθήκες ελαττωμένης οξυγόνωσης του αίματος, όπως σε αναιμία, πνευμονία, άσθμα κ.ά.

Αθηροσκλήρυνση, με απλά λόγια, είναι μια σταδιακή εναπόθεση κυττάρων, εξωκυττάρων ουσιών και λίπους στον έσω χιτώνα των στεφανιαίων αγγείων, με αποτέλεσμα τη στένωση του αυλού τους. Η στηθάγχη ταξινομείται σε: 1) Σταθερή στηθάγχη προσπαθείας όταν το κλινικό σύμπτωμα της στηθάγχης για μεγάλο χρονικό διάστημα, τουλάχιστον 2-3 μήνες, προκαλείται μετά από σταθερού βαθμού κόπωση, 2) Ασταθής στηθάγχη όταν η βαρύτητα των συμπτωμάτων της στηθάγχης επιδεινώνεται απότομα, δηλαδή τα συμπτώματα αυξάνονται σε συχνότητα ή/και διάρκεια σε συνθήκες ηρεμίας. Ο τύπος αυτός της στηθάγχης είναι περισσότερο ανησυχητικός για επικείμενο έμφραγμα του μυοκαρδίου σε σχέση με τον πρώτο και ο ασθενής θα πρέπει άμεσα να επικοινωνήσει με κάποια μονάδα υγείας.

Τι ρόλο παίζουν άλλα συνοδά νοσήματα, όπως ο σακχαρώδης διαβήτης, η υπέρταση, η σωματική

διάπλαση, το κάπνισμα και γενικά, τι πρέπει να κάνουμε για να αποτρέψουμε την εμφάνισή της;

Ο σακχαρώδης διαβήτης, η δυσλιπιδαιμία, η υπέρταση, η παχυσαρκία, και το κάπνισμα αποτελούν μείζονες ανεξάρτητους παράγοντες στεφανιαίας νόσου. Ο κίνδυνος καρδιαγγειακών συμβαμάτων σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη είναι 5 φορές μεγαλύτερος σε σχέση με τους μη διαβητικούς ασθενείς, λόγω των βαρύτερων αθηρωματικών βλαβών των στεφανιαίων αγγείων σε αυτούς. Επιπλέον, ο σακχαρώδης διαβήτης συχνά συνυπάρχει με υπέρταση, δυσλιπιδαιμία και κοιλιακή παχυσαρκία, μια τετράδα η οποία έχει ονομαστεί «θανατηφόρος τετράδα» ή σύνδρομο Χ. Το κάπνισμα προάγει την αθηρωματική διαδικασία με ποικίλους μηχανισμούς όπως διαταραχές λιπιδίων, αύξηση της αρτηριακής πίεσης, αύξηση της θρομβογένεσης, μείωση του μεταφερόμενου με το αίμα οξυγόνου.

Η τροποποίηση των παραγόντων κινδύνου αποτελεί θεμελιώδη αρχή σε κάθε ασθενή. Έτσι απαιτείται ικανοποιητική αντιμετώπιση της αρτηριακής υπέρτασης, της δυσλιπιδαιμίας, του σακχαρώδη διαβήτη, διακοπή του καπνίσματος, μείωση του σωματικού βάρους και τακτική σωματική άσκηση, 20-30 λεπτά ισοτονικής άσκησης 3-4 φορές την εβδομάδα.

Τι βοήθεια μπορεί να προσφέρει το περιβάλλον κατά την ώρα της κρίσης;

Το περιβάλλον πρέπει να είναι εξοικειωμένο και να αναγνωρίζει άμεσα τα συμπτώματα της στηθάγχης. Η χορήγηση ενός νιτρώδους υπογλωσσίου θεωρείται σκόπιμη. Αν ο πόνος δεν υποχωρήσει σε 5 λεπτά από τη χορήγηση του υπογλωσσίου δισκίου, το περιβάλλον πρέπει άμεσα να καλέσει το ΕΚΑΒ χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση με χορήγηση επιπλέον υπογλωσσίων και αναμονή για ύφεση των συμπτωμάτων.

Ποια είναι η θεραπευτική αγωγή προ και κατά τη στιγμή της κρίσης;

Η συντηρητική αγωγή στη χρόνια στεφανιαία νόσο

συνίσταται στην καθημερινή λήψη ασπιρίνης, αντιλιπιδαιμικών σκευασμάτων, αναστολέων των β υποδοχέων, ικανοποιητική ρύθμιση της αρτηριακής πίεσης με αναστολείς του μετατρεπτικού ενζύμου της αγγειοτενσίνης και ίσως νιτρωδών, είτε με τη μορφή δισκίων από το στόμα ή με χορήγησή τους διαδερμικά. Στην οξεία φάση της στηθαγγικής κρίσης, η φαρμακευτική αγωγή συνίσταται στη χορήγηση νιτρωδών υπογλωσσίων ή ακόμη και ενδοφλεβίως για την ύφεση του στηθαγγικού άλγους αλλά και μείωση του προφορτίου της καρδιάς, η άμεση λήψη ασπιρίνης θεωρείται προτιμότερο ο ασθενής να μασήσει μια ολόκληρη ασπιρίνη των 500 mg για άμεση απορρόφηση από το στοματικό βλεννογόνο, η χορήγηση επιπλέον αντιαιμοπεταλιακών παραγόντων, όπως η κλοπιδογρέλη, η χορήγηση οξυγόνου, η έναρξη χορήγησης χαμηλού μοριακού βάρους ηπαρίνης υποδοριώς και έναρξη της αγωγής, όπως αναφέρεται στη χρόνια σταθερή στηθάγχη. Αν ο ιατρός υποψιάζεται ασταθή στηθάγχη, τότε στην ανωτέρω αγωγή προστίθεται και η ενδοφλέβια χορήγηση αναστολέων των υποδοχέων των αιμοπεταλίων IIb/IIIa.

Ο πάσχων τι πρέπει να προσέχει στην καθημερινότητα και στον τρόπο διαβίωσής του;

Η καθημερινή διαβίωση θα πρέπει να γίνεται με βάση αυτά που αναφέρθηκαν στην τροποποίηση των μείζονων παραγόντων κινδύνου. Δηλαδή ικανοποιητική ρύθμιση της γλυκόζης του αίματος με αποφυγή ταχέων καύσεων σακχάρων, όπως είναι η κοινή ζάχαρη ή αντιδιαβητικά φάρμακα, εφόσον είναι αναγκαίο, μείωση της λήψεως μαγειρικού αλάτος και ζωικού λίπους, ικανοποιητική ρύθμιση αρτηριακής πίεσης και των λιπιδίων του αίματος, τακτική σωματική άσκηση. Επίσης, ο πάσχων από στεφανιαία νόσο θα πρέπει να αποφεύγει τις έντονες συγκινήσεις και τους στρεσογόνους παράγοντες, να ακολουθεί πιστά τις φαρμακευτικές οδηγίες και συστάσεις του ιατρού του και τέλος να μην αμελεί τον συνιστώμενο περιοδικό ιατρικό έλεγχο. ■

Του Υποναυάρχου (Ο) **Νικόλαου Τσαπράζη** ΠΝ ε.α.
Του Πλοιάρχου (Ε) **Γρηγόριου Γεωργακόπουλου** ΠΝ ε.α.

Ενίσχυση της Εθνικής Άμυνας

Σήμερα Πέμπτη 19 Σεπτεμβρίου καθελκύσθηκε και η δεύτερη ψηφιακή φρεγάτα από τα Γαλλικά Ναυπηγεία, με το όνομα «ΝΕΑΡΧΟΣ»· πρέπει να γνωρίζουμε από την Ελληνική Ιστορία ότι ο Νέαρχος ήταν ο ναύαρχος του Στόλου του Μεγάλου Αλεξάνδρου και ανέλαβε την επιστροφή διά θαλάσσης του μεγαλύτερου μέρους του στρατού από την Ινδική στον Περσικό κόλπο με σημείο συνάντησης την σημερινή Βασόρα. Εν πάσει περιπτώσει το 2025 θα παραλάβει την πρώτη ψηφιακή φρεγάτα, ώστε από το 2026 και οι τρεις φρεγάτες θα πλέουν στο Αιγαίο περιφρουρούμενες τα νησιά μας και τα θαλάσσια σύνορά μας.

Ας τηρήσουμε τη ρήση του Ηράκλειτου ότι, «αν θέλεις ειρήνη, να ετοιμάζεσαι για πόλεμο». Ας μην ξεχνάμε ότι βρισκόμαστε σε ένα γεωπολιτικό χώρο που πολλοί κίνδυνοι ελλοχεύουν, και ας μην ξεχνάμε ότι η ισχύς ενός κράτους στηρίζεται σε τρεις συνιστώσες: στην Άμυνα, στην Οικονομία και στην εξωτερική Πολιτική.

Λειψυδρία

Όταν λέμε λειψυδρία, εννοούμε την έλλειψη υδάτινων πόρων λόγω κλιματικής αλλαγής γενικώς. Ιδιαίτερα κατά τη φετεινή περίοδο οι βροχές στον ελλαδικό χώρο ήταν πάρα πολύ λίγες εκτός από τη Θεσσαλία που δημιούργησε καταστροφές στην παραγωγή και στον αστικό ιστό. Όμως στην λοιπή Ελλάδα και τα νησιά η λειψυδρία υπήρξε καταστροφική τόσο στη γεωργία-κτηνοτροφία όσο και στα δένδρα, φυτά από τα οποία αναμένεται η καρποφορία για να δώσουν εισόδημα στους παραγωγούς-κτηνοτρόφους, με συνέπεια οι παραγωγοί να βρεθούν σε δεινή θέση και μαζί με αυτούς το κράτος.

Ήδη ορισμένα προϊόντα όπως το λάδι έφθασε στα ύψη με αποτέλεσμα, οι καταναλωτές να μην μπορούν να το αγοράσουν και να χρησιμοποιούν κατώτερης διατροφικής αξίας έλαια, που είναι πιο φθηνά.

Το ερώτημα είναι τι θα γίνει, αν συνεχιστεί η ίδια κατάσταση, διότι τα ποτάμια έχουν στερέψει, τα πηγάδια έχουν φθάσει στα κατώτερα επίπεδα, η φύση αναστενάζει, τα δάση και τα καρποφόρα δένδρα επίσης.

Πιστεύω ότι πρέπει για να λύσουμε το πρόβλημα να ζητήσουμε τη βοήθεια της επιστήμης και να δημιουργήσουμε τεχνητή βροχή κατά περιοχές, μέχρι να θελήσει ο Πανάγαθος να μας βοηθήσει...

Στο ίδιο έργο θεατές

Δεν πέρασε πολύς καιρός και άρχισαν πάλι οι εισροές των μεταναστών ή παράτυπων, όπως συνηθίζεται να λέγεται στη διπλωματική γλώσσα.

Οι άνθρωποι αυτοί φθάνουν από τα βάθη της Ασίας ή Αφρικής και αφού πληρώσουν του κόσμου τα λεφτά στους

διακινητές οι οποίοι καιροφυλακτούν στα λιμάνια της Τουρκίας, μεταφέρουν αυτούς τους ανθρώπους στην Ελλάδα ή Ιταλία και μερικές φορές, τους αδειάζουν στη θάλασσα για να μην συλληφθούν από την Λιμενική Αστυνομία που συνήθως περιπολεί στο Αιγαίο.

Σκοπός αυτών των ανθρώπων δεν είναι να μείνουν στην Ελλάδα, αλλά μέσω αυτής να περάσουν στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στη Γερμανία με αποτέλεσμα η Γερμανία να βγάλει Νόμο, ώστε οι παράτυποι αυτοί λαθρομετανάστες να επιστρέφουν στη χώρα από την οποία μπήκαν. Εν προκειμένω στην Ελλάδα να επιστρέψουν εβδομήντα χιλιάδες. Δεν το σχολιάζω αυτό διότι αν συμβεί, θα υπάρχει μεγάλο πρόβλημα στην Ελλάδα ή σε άλλο γειτονικό κράτος. Το πρόβλημα είναι οξύτατο ιδιαίτερα στα μικρά νησιά, όπου οι κάτοικοι είναι πολύ λιγότεροι από τους λαθρομετανάστες. Για παράδειγμα αναφέρω την Λέρο στα Δωδεκάνησα, όπου οι κάτοικοι είναι διακόσιοι πενήντα και οι λαθρομετανάστες ανέρχονται σε 2.200 από χώρες της Αφρικής.

Πώς θα λυθεί αυτό το θέμα το εξετάζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, διότι σε αντίθετη περίπτωση τα πράγματα γενικώς θα πάρουν κακή τροπή.

Η ελπίδα πεθαίνει τελευταία

Μετά τα τελευταία δυστυχήματα που στοίχησαν τη ζωή νέων ανθρώπων, πιστεύω ότι εμείς οι Έλληνες είμαστε απείθαρχοι και παραβατικοί· ενώ γνωρίζουμε ότι δεν πρέπει να τρέχουμε πάνω από κάποιο όριο, το κάνουμε. Ενώ δεν πρέπει να μιλάμε στο κινητό κατά την οδήγηση κάνουμε το αντίθετο. Και ενώ γνωρίζουμε ότι έχουμε πρόβλημα υπογεννητικότητας, εμείς τρέχουμε και όποιον πάρει ο χάρος... Αντί να γίνει θετικό το ισοζύγιο μεταξύ θανάτων και γεννήσεων, εμείς κάνουμε ό,τι μπορούμε να το βγάλουμε αρνητικό. Ας μην υπολογίσουμε το κόστος που αναλαμβάνει το κράτος να περιθάψει και να επανατάξει τους τραυματίες, οι οποίοι δεν είναι και λίγοι.

Με αυτές τις σκέψεις θα ήθελα να θέσω ένα λιθαράκι στη βελτίωση της υπάρχουσας θλιβερής κατάστασης, που οι περισσότεροι θάνατοι στα τροχαία αφορούν νέους ανθρώπους.

Τι πρέπει να γίνει χωρίς να είμαι ειδικός. Νομίζω ότι η εκπαίδευση των νέων πρέπει να αρχίσει από το σχολείο. Να εμπεδώσουν τα παιδιά πόσο επικίνδυνη είναι η οδήγηση όταν δεν τηρούνται οι κανόνες οδήγησης και οι νόμοι που διέπουν αυτή. Επίσης να μην παίρνουν διπλώματα ταχυδρομικά... Όποιο γραφείο συλληφθεί, να παρανομεί να του αφαιρείται η άδεια, να κλείνει «ες αεί». Να τεθεί όριο στην ηλικία που μπορεί ένας άνθρωπος να οδηγεί και όχι να βλέπουμε οδηγούς 90 ετών να έρχονται από Λαμία για να πιουν καφέ στην Πατησίων...

Εκλογές 30 Μαρτίου 2025 για την ανάδειξη του Νέου Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΑΑΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» ΣΤΟ ΘΕΜΑ -11- ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ ΕΑΑΝ 109/05.09.2024

ΘΕΜΑ: Οδηγίες ΔΣ/ΕΑΑΝ για τις εκλογές της 30ής-03-2025 για την ανάδειξη Νέου Διοικητικού Συμβουλίου ΕΑΑΝ

ΣΧΕΤ: α. ΚΥΑ ΥΕΘΑ-ΥΠΟΙΚ Φ 940.1/2/218204/Σ.2152
ΦΕΚ τΒ' 1227/2019

- β. Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ Π.96/30-05-2024 Θ.1^ο «Αρχαιρε-
σίες ΕΑΑΝ. Ορισμός της ημερομηνίας αρχαιρεσιών
- εκλογής Μελών Διοικητικού Συμβουλίου ΕΑΑΝ.»
- γ. Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ Π.96/30-05-2024 Θ. 2^ο «Σύσταση
επιτροπής προετοιμασίας διενέργειας εκλογών 2025
για ανάδειξη νέου ΔΣ/ΕΑΑΝ.»

1. Το Δ.Σ./ΕΑΑΝ εγκρίνει ομόφωνα τον τρόπο διεξα-
γωγής εκλογών για την ανάδειξη του νέου ΔΣ/ΕΑΑΝ
όπως κατωτέρω.

**«Εκλογές για την ανάδειξη του Νέου Διοικητικού
Συμβουλίου ΕΑΑΝ, την Κυριακή 30 Μαρτίου 2025 με
επιστολική, ηλεκτρονική και με αυτοπρόσωπη ψήφο
στα γραφεία της ΕΑΑΝ και στα Παραρτήματα αυτής.»**

A. ΓΕΝΙΚΑ

1. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω σχετικά, το ΔΣ/
ΕΑΑΝ προκηρύσσει την διενέργεια εκλογών για την
ανάδειξη του νέου ΔΣ/ΕΑΑΝ για την Κυριακή 30
Μαρτίου 2025 στα γραφεία της κεντρικής ΕΑΑΝ και
στα Παραρτήματα αυτής με αυτοπρόσωπη παρου-
σία παράλληλα με την επιστολική και ηλεκτρονική
ψήφο.
2. Κατωτέρω αναγράφονται οι ισχύουσες διατάξεις
που διέπουν τις διαδικασίες, οι αποφάσεις ΔΣ/ΕΑΑΝ
και λοιπές οδηγίες για τη διεξαγωγή τους.
3. Με το πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ σχετ.(β) αποφασίστηκε,

όπως εκλογές για την ανάδειξη των μελών του νέου
ΔΣ/ΕΑΑΝ λόγω λήξεως της θητείας των μελών του
νυν ΔΣ, θα διεξαχθούν την Κυριακή 30.03.2025.
Επίσης σύμφωνα με την απόφαση ΔΣ/ΕΑΑΝ σχετ.
(γ), δημοσιεύουμε τις ισχύουσες διατάξεις εκλογής
του ΔΣ/ΕΑΑΝ και τις διαδικασίες για τις εκλογές της
30ής Μαρτίου 2025 προς ενημέρωση των μελών
που έχουν δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι,
ως κατωτέρω:

B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΤΙΚΟΥ (α)

1. Οι εκλογές θα διεξαχθούν σύμφωνα με το σχετ. (α)
που επιτρέπει την ψηφοφορία και με ηλεκτρονική
ψήφο, πέραν τής με φυσική παρουσία και επιστο-
λικής, που όλα αυτά εφαρμόστηκαν και στις εκλογές
του 2022.
2. Με το σχετ. (α) έχουν επέλθει και αλλαγές στην
συγκρότηση του Δ.Σ. με αύξηση των μελών της κα-
τηγορίας Ειδικοτήτων (Ε) από 3 σε 4 και αντίστοιχη
μείωση στην κατηγορία μελών της κατηγορίας του
Αντιπροέδρου της Ε.Α.Α.Ν..
3. Επισημαίνεται ότι επειδή σύμφωνα με το σχετ. (α)
ΣΤΙΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΣΚΗΣΗ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙ-
ΩΜΑΤΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ
Η ΚΑΤΟΧΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ Ε.Α.Α.Ν. ΑΠΟ ΤΟΝ ΨΗΦΙΖΟ-
ΝΤΑ, ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΟΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟΥΔΕ
ΝΑ ΠΡΟΒΟΥΝ ΣΤΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ
Ε.Α.Α.Ν..
4. Στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Α.Ν. έχει αναρτηθεί στο
σύνολό του, το σχετ. (α), ώστε τα μέλη της Ε.Α.Α.Ν.
να είναι πλήρως ενημερωμένα.
5. Επίσης επισημαίνεται ότι οι ανακοινώσεις σχετικά
με τις εκλογές θα γίνονται μέσω της ιστοσελίδας της
Ε.Α.Α.Ν. στο τμήμα «Εκλογές» καθώς και μέσω του
περιοδικού της Ε.Α.Α.Ν. «Θαλασσινοί Απόηχοι» (για
όσους το λαμβάνουν) το οποίο είναι επίσης αναρ-

τημένο στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Α.Ν.. Για αυτό ΠΡΟΤΡΕΠΟΥΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΜΑΣ ΝΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΟΝΤΑΙ ΣΥΧΝΑ ΤΟΝ ΙΣΤΟΤΟΠΟ ΤΗΣ Ε.Α.Α.Ν. (www.eaan.gr) ΑΣΧΕΤΑ ΜΕ ΤΗΝ ΛΗΨΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ.

Γ. ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΑΑΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΟΘΕΣΜΙΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ Κ.Λ.Π. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025

1. Σύμφωνα με την προαναφερθείσα ΚΥΑ καθορίζονται, ως ακολούθως, οι απαιτούμενες λεπτομέρειες των εκλογών, για την επιλογή του νέου ΔΣ/ΕΑΑΝ που θα πραγματοποιηθούν την **Κυριακή 30 Μαρτίου 2025** με αυτοπρόσωπη παρουσία στα κεντρικά γραφεία της ΕΑΑΝ και στα Παραρτήματα Κρήτης (Χανιά), Πόρου, Σαλαμίνας, ΒΔ Ελλάδος (Κέρκυρα), Β. Ελλάδος (Θεσσαλονίκη) - ΝΔ Ελλάδος (Πάτρα) και Νομού Ηλείας (Πύργος), παράλληλα με την επιστολική και ηλεκτρονική ψηφοφορία.
2. Ημερομηνία εκλογών (Κυριακή 30.03.2025)
  - α. Σύμφωνα με την απόφαση του ΥΕΘΑ, η θητεία του παρόντος Δ.Σ. λήγει την **30.06.2025** και οι εκλογές για την ανάδειξη του νέου Δ.Σ. πρέπει να διεξαχθούν τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας αυτής.
  - β. Με απόφαση του Δ.Σ./ΕΑΑΝ, καθορίστηκε η **Κυριακή 30 Μαρτίου 2025** ως ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών.

3. Τόπος και διάρκεια διεξαγωγής των εκλογών με αυτοπρόσωπη ψήφο

α. Περιοχή Κέντρου:

Σύμφωνα με τα σχετικά καθορίστηκε όπως οι εκλογές με αυτοπρόσωπη παρουσία διεξαχθούν στα γραφεία και στο Εντευκτήριο της ΕΑΑΝ, για τα μέλη που κατοικούν ή παρευρίσκονται στο κέντρο (Αθήνα, Πειραιά, Περίχωρα, το αυτό ισχύει και γι' αυτούς που ευρίσκονται στα Παραρτήματα) από ώρα 08:00 μέχρι 18:00, της διάρκειας παρατεινόμενης το αργότερο μέχρι 19:00, ανάλογα με την προσέλευση των ψηφοφόρων.

Οι ψηφοφόροι θα μπορούν να ψηφίζουν και εξ αποστάσεως επιστολικά ή ηλεκτρονικά, σύμφωνα με τις παραγράφους 6 και 7 της παρούσας.

Πρέπει να τονισθεί ότι, ενώ ο συνολικός αριθμός των μελών της Ενώσεως, υπερβαίνει τους 14.500 συναδέλφους, σύμφωνα με τα τηρούμενα στατιστικά στοιχεία, ψηφίζουν μόνο 3.000-3.500 μέλη.

Το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι είναι απόκτημα των δημοκρατικών διαδικασιών για την εκλογή αιρετού Δ.Σ. και πρέπει να ασκείται ΚΑΘΟΛΙΚΑ.

Είναι προφανές ότι όσα περισσότερα μέλη θέτουν υποψηφιότητα και ψηφίζουν, τόσο η επιλογή του νέου ΔΣ/ΕΑΑΝ θα είναι περισσότερο αντιπροσωπευτική και υπεύθυνη έναντι των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει.

Θα λειτουργήσουν εκλογικά τμήματα αυτοπρόσωπης ψήφου και παραβάν εντός του χώρου των γραφείων και εντευκτηρίου, στα οποία θα έχουν κατανεμηθεί, κατ' αλφαβητική σειρά τα εγγεγραμμένα μέλη. Οι λεπτομέρειες για την ψηφοφορία και τις εφορευτικές Επιτροπές αναφέρονται στις παρακάτω παραγράφους.

β. Περιοχές Κρήτης (Χανιά), Πόρου, Σαλαμίνας, ΒΔ Ελλάδος (Κέρκυρα), Β. Ελλάδος (Θεσσαλονίκη-ΝΣΒΕ), ΝΔ Ελλάδος (Πάτρα) και Νομού Ηλείας (Πύργος).

Κάθε Παράρτημα θα διαρρυθμίσει έναν κατάλληλο χώρο του, για να χρησιμοποιηθεί ως εκλογικό κέντρο, όπως ορίζεται και για τα εκλογικά τμήματα της κεντρικής ΕΑΑΝ.

Τα ψηφοδέλτια και οι φάκελοι θα αποσταλούν έγκαιρα από την ΕΑΑΝ.

Η ψηφοφορία στα Παραρτήματα διαρκεί όπως και στα κεντρικά γραφεία, από ώρα 08:00 έως 18:00, παρατεινόμενη ανάλογα με την προσέλευση των ψηφοφόρων- όχι όμως αργότερα από την ώρα 19:00.

γ. Εφορευτικές Επιτροπές

Όπως προβλέπεται αναλυτικά στις παραγράφους 6, 7, 8, 9 Άρθρου 2 σχετικού (α) και Γ5, Γ6, Γ7, Γ9, Γ10 και Γ11 παρούσας.

δ. Ψηφοφορία

Όπως προβλέπεται στο σχετικό (α) ανωτέρω και στις παραγράφους Γ4, Γ5, Γ6 και Γ7 παρούσης.

4. Ψηφοδέλτια – Υποψηφιότητες

α. Για την εγκυρότητα των ψηφοδελτίων, λόγω σταυρών προτιμήσεως, διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- (1) Ψηφοδέλτιο με κανένα σταυρό είναι άκυρο.
- (2) Ψηφοδέλτιο με περισσότερους από τους προβλεπόμενους σταυρούς είναι και πάλι άκυρο.
- (3) Εάν σε ένα ψηφοδέλτιο έχουν τεθεί, σε οιαδήποτε κατηγορία υποψηφίων, περισσότεροι από τους προβλεπόμενους σταυρούς, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο. Ο αριθμός των επιτρεπόμενων σταυρών, θα είναι τυπωμένος στον τίτλο της κατηγορίας των υποψηφίων.

β. Ψηφοδέλτιο με λιγότερους σταυρούς προτιμήσεως είναι έγκυρο.

γ. Ένα ψηφοδέλτιο είναι άκυρο όταν διαφέρει από αυτό που έχει ορισθεί για την ψηφοφορία, καθώς επίσης και όταν διαπιστωθεί από την αρμόδια εφορευτική επιτροπή ότι υπάρχουν ενδείξεις παραβίασης της μυστικότητας της ψηφοφορίας, ιδίως σε περιπτώσεις διορθώσεων, διαγραφών, υπογραμμίσεων και τοποθέτησης ψηφοδελτίου σε φάκελο που δεν φέρει τη σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής και τη μονογραφή του προέδρου της ή/και σε φάκελο που

διαφέρει από το φάκελο που χρησιμοποιείται για την ψηφοφορία.

- δ. Οι υποψήφιοι, δύνανται να έχουν εφοδιασθεί εκ των προτέρων από την ΕΑΑΝ με 10 ψηφοδέλτια έκαστος (χωρίς φακέλους). Η ψηφοφορία, κατ' εξουσιοδότηση, απαγορεύεται, ως ορίζει το σχετ. (α).
- ε. Οιαδήποτε παρότρυνση ή προσπάθεια επηρεασμού των ψηφοφόρων από τους υποψηφίους κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας, (εντός και πέρα των χώρων της ΕΑΑΝ), αποτελεί παράβαση του εκλογικής διαδικασίας και αντιδεοντολογική συναδελφική συμπεριφορά.
- στ. Οι υποψηφιότητες και τα σχετικά βιογραφικά των υποψηφίων θα πρέπει να έχουν περιέλθει στην ΕΑΑΝ μέχρι 10 Ιανουαρίου 2025 και ώρα 12:00. Οι υποψήφιοι έχουν δικαίωμα διαγραφής από τα ψηφοδέλτια μέχρι την 14η Ιανουαρίου 2025 και ώρα 12:00, που είναι η ημερομηνία εντολής εκτύπωσης των ψηφοδελτίων. Το ψηφοδέλτιο θα είναι ενιαίο και θα έχει εκτυπωθεί από την ΕΑΑΝ μέχρι την 17η Ιανουαρίου 2025 όπως και προηγουμένως αναφέρθηκε.
- ζ. Το ψηφοδέλτιο μετά την συμπλήρωση θα τίθεται εντός του παραδιδόμενου από την εφορευτική επιτροπή φακέλου κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας, πίσω από το παραβάν. Η εφορευτική επιτροπή, θα παραδίδει υποχρεωτικά και το φάκελο και το ψηφοδέλτιο. Τα ψηφοδέλτια θα αναγράφουν χωριστά κατά τις προβλεπόμενες κατηγορίες, και κατ' αλφαβητική σειρά, τα ονοματεπώνυμα των υποψηφίων, ως και τους απαιτούμενους σταυρούς για κάθε κατηγορία.

Ήτοι:

- Πρόεδρος - Αντιπρόεδρος (έως δύο σταυροί)
- Μάχιμοι ΠΝ (έως δύο σταυροί)
- Μηχανικοί ΠΝ (έως ένα σταυρό)
- Οικονομικοί ΠΝ (έως ένα σταυρό)
- Υγειονομικοί ΠΝ (έως ένα σταυρό)
- Λιμενικοί - Ελληνικής Ακτοφυλακής (έως ένα σταυρό)
- Ειδικοτήτων (Ε) και Ανθυπασπιστές ΠΝ (έως τέσσερις σταυροί)

Ο σταυρός προτιμήσεως τίθεται παραπλεύρως και κατά προτίμηση αριστερά του επωνύμου και με τρόπο ώστε να μη χωρεί καμία αμφιβολία σε ποιον ανήκει. Επίσης, ο σταυρός πρέπει να τίθεται με μαύρο ή μπλε στυλό.

η. Δικαίωμα ψήφου, έχουν:

- (1) Τα τακτικά μέλη της ΕΑΑΝ (τα λαμβάνοντα μέρος στο MTN).
- (2) Στις περιπτώσεις των ορφανικών οικογενειών, ο εκάστοτε δικαιούχος του μερίσματος του τακτικού μέλους, κατά τα καθοριζόμενα στην παρ. 2 του

άρθρου 3 του ν.δ. 1171/72. Από την οικογένεια του αποβιώσαντος, μόνο ένα μέλος θα ψηφίζει (αυτός που ψηφίζει πρώτος). Για ταυτοπροσωπία είναι απαραίτητη η επίδειξη ταυτότητας της ΕΑΑΝ (τούτο διευκολύνει την εφορευτική επιτροπή) είτε της αστυνομικής είτε επιτίμου ή διπλώματος οδήγησης. Ουδείς δύνανται να ψηφίσει αν δεν έχει ταυτότητα ως ανωτέρω και δεν είναι εγγεγραμμένος ως μερισματούχος στο MTN.

- θ. Ειδικότερα, για τη θέση του Προέδρου και Αντιπροέδρου έχουν δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας οι απόστρατοι Ναύαρχοι ΠΝ, Αντιναύαρχοι ΠΝ και Υποναύαρχοι ΠΝ ανεξαρτήτως κατηγορίας. Σε περίπτωση μη υποβολής υποψηφιότητας απ' αυτούς, δικαίωμα έχουν Αρχιπλοίαρχοι ΠΝ και Ανώτεροι Αξιωματικοί ΠΝ. Εξυπακούεται ότι εάν υπάρχουν έστω και δύο υποψήφιοι βαθμού Ναυάρχου ΠΝ, Αντιναυάρχου ΠΝ και Υποναυάρχου ΠΝ, οι απόστρατοι άλλων βαθμών δεν δικαιούνται να υποβάλουν υποψηφιότητα για την θέση Προέδρου/Αντιπροέδρου, αλλά να συμμετέχουν στην διαδικασία αναπλήρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 7 του σχετ. (α) εφ' όσον έχουν εκλεγεί μέλη του νέου Δ.Σ. Η υποβολή υποψηφιότητας για τις θέσεις του Προέδρου και Αντιπροέδρου, δεν κωλύει την ταυτόχρονη υποβολή υποψηφιότητας για τη θέση μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου και ειδικότερα για την κατηγορία αξιωματικών στην οποία ανήκει ο υποψήφιος.
- ι. Τα μέλη που επιθυμούν να θέσουν υποψηφιότητα για το Διοικητικό Συμβούλιο και τις Εφορευτικές Επιτροπές θα πρέπει να συμπληρώσουν τη σχετική αίτηση, η οποία παρέχεται στο παρόν και θα αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα της ΕΑΑΝ, ως τα αναφερόμενα στη συνέχεια αντίστοιχα έντυπα υποβολής υποψηφιότητας και Εφορευτικής Επιτροπής. Το έντυπο αυτό θα παραλαμβάνεται από την ΕΑΑΝ, θα πρωτοκολλείται και θα πρέπει να έχει παραδοθεί στην ΕΑΑΝ μέχρι την 10η Ιανουαρίου 2025 ώρα 12:00.
- ια. Τα υποψήφια μέλη δύνανται επίσης να αποστείλουν και ταχυδρομικά το έντυπο υποβολής υποψηφιότητας, αποκόπτοντάς το από το περιοδικό (ή αν δεν επιθυμούν να καταστρέψουν το τεύχος μπορούν να φωτοτυπήσουν το έντυπο) αρκεί να εξασφαλίσουν τη λήψη του από την ΕΑΑΝ, μέχρι τις 10 Ιανουαρίου 2025 ώρα 12:00 ή προσερχόμενοι οι ίδιοι στην ΕΑΑΝ να συμπληρώσουν και να υποβάλουν τα αντίστοιχα έντυπα, μέσα στην ανωτέρω προθεσμία. Επίσης ηλεκτρονικά στο e-mail της ΕΑΑΝ (info@eaan.gr)
- ιβ. Την 13^η Ιανουαρίου 2025 θα συνέλθει το ΔΣ, θα επικυρώσει τον πίνακα υποβολής υποψηφιοτήτων και θα τον αναρτήσει στον πίνακα ανακοιν-

νώσεων και στην ιστοσελίδα της ΕΑΑΝ, όπου οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να λάβουν γνώση. Μέχρι 17.01.2025 εκτύπωση ψηφοδελτίων. Έως την Τρίτη 04 Φεβρουαρίου 2025 θα είναι έτοιμα τα ψηφοδέλτια για την αποστολή στους εκλογείς που δήλωσαν πρόθεση να ψηφίσουν επιστολικά και για παραλαβή τους από τους επιθυμούντες υποψηφίους.

ιγ. Από 04.02.2025 αποστολή ψηφοδελτίων στα Παραρτήματα της ΕΑΑΝ.

5. Διαδικασία εκλογών με αυτοπρόσωπη παρουσία

- α. Διενεργείται στα Γραφεία - Εντευκτήριο της ΕΑΑΝ και στα Παραρτήματα της Ε.Α.Α.Ν.
- β. Αρχίζει στις 08:00 και τελειώνει στις 18:00 παρατεταμένου του χρόνου μέχρι 19:00 εάν υπάρχουν ακόμη ψηφοφόροι.
- γ. Γίνεται με την επίδειξη της ταυτότητας μέλους της ΕΑΑΝ ή αστυνομικής ταυτότητας ή διπλώματος οδηγησης ή ταυτότητας επιτίμου, στην οικεία εφορευτική επιτροπή της κάλπης αυτοπρόσωπης ψήφου. Η ψηφοφορία κατ' εξουσιοδότηση απαγορεύεται.
- δ. Οι εφορευτικές επιτροπές των καλπών αυτοπρόσωπης ψήφου ανά την επικράτεια, σε κάθε μέλος που προσέρχεται να ψηφίσει, αφού ελέγξουν στους τηρούμενους στην ΕΑΑΝ σχετικούς καταλόγους (χειρογραφικούς και ηλεκτρονικούς) την ταυτότητα, δίδουν τον φάκελο ψηφοφορίας και ψηφοδέλτιο με υποψηφίους. Για λόγους οικονομίας δεν δίδεται λευκή σελίδα για λευκή ψήφο, εκτός εάν ζητηθεί.
- ε. Ο ψηφοφόρος, ο οποίος αποσύρεται να ψηφίσει σε παραβάν, αφού θέσει το ψηφοδέλτιο της επιλογής του, κλείνει το φάκελο και τον παραδίδει κλειστό στον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής.
- στ. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής, θέτει τη σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής, μονογράφει τον κλειστό φάκελο και τον επιστρέφει στον ψηφοφόρο, ο οποίος τοποθετεί το φάκελο στην κάλπη. Αμέσως μετά καταχωρίζεται ο ψηφίσας στον οικείο εκλογικό κατάλογο ψηφισάντων μελών και ταυτόχρονα διαγράφεται από τους τηρούμενους στην Ε.Α.Α.Ν. σχετικούς καταλόγους μελών (χειρογραφικούς και ηλεκτρονικούς). Κατ' αυτόν τον τρόπο ενημερώνονται αυτόματα όλες οι εφορευτικές επιτροπές.

6. Διαδικασία εκλογών με επιστολική ψήφο

- α. Λόγω των τριών επιλογών που έχουν οι εκλογείς (με φυσική παρουσία, επιστολικά και ηλεκτρονικά) και στα πλαίσια περιορισμού του κόστους των εκλογών, ώστε να μην μειωθούν οι πιστώσεις για κοινωνικές δράσεις, εκλογικό υλικό θα λάβουν ΜΟΝΟ όσοι θα

δηλώσουν στην Ε.Α.Α.Ν. την πρόθεσή τους να ψηφίσουν επιστολικά με email, ταχυδρομικά και με προσέλευση στην Ε.Α.Α.Ν. και τα Παραρτήματά της.

Η δήλωση αυτή πρέπει να είναι έγκυρη και υπογραμμένη και να περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο του αιτούντος, αριθμό ταυτότητας Ε.Α.Α.Ν., κινητό τηλέφωνο και email και την ταχυδρομική διεύθυνση που θα σταλεί το εκλογικό υλικό. Οι δηλώσεις μπορεί να αποσταλούν από την 1^η Δεκεμβρίου 2024, αλλά ως καταληκτική ημερομηνία λήψεως από ΕΑΑΝ ορίζεται η 4^η Φεβρουαρίου 2025. Με μέριμνα του Δ.Σ., θα αποσταλεί σε αυτούς που έχουν δηλώσει την πρόθεσή τους να ψηφίσουν επιστολικά ως ανωτέρω ταχυδρομικά, το αναγκαίο εκλογικό υλικό.

Το εκλογικό υλικό περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- (1) Σύντομο ενημερωτικό σημείωμα με οδηγίες συμπλήρωσης του ψηφοδελτίου, ταυτοποίησης του εκλογέα και αποστολής του απαντητικού φακέλου στην ταχυδρομική θυρίδα της ΕΑΑΝ, εντός της οριζόμενης καταληκτικής προθεσμίας
- (2) Ένα (1) ψηφοδέλτιο, με τα στοιχεία των υποψηφίων.
- (3) Ένα (1) φάκελο ψηφοφορίας (μικρός φάκελος),
- (4) Ένα (1) απαντητικό φάκελο (μεγάλος φάκελος).
  - β. Ο εκλογέας τοποθετεί το ψηφοδέλτιο της επιλογής του, εντός του φακέλου ψηφοφορίας (μικρός φάκελος).
  - γ. Στον απαντητικό φάκελο (μεγάλος φάκελος) εσωκλείεται ο φάκελος ψηφοφορίας (μικρός φάκελος) κλειστός και **ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΛΛΑ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ** φωτοαντίγραφο της ταυτότητας μέλους της ΕΑΑΝ, από το οποίο προκύπτει η ταυτοπροσωπία του εκλογέα.
- δ. Ο απαντητικός φάκελος στον οποίο υπάρχει η ένδειξη **«ΥΠΟΨΗ ΤΗΣ ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΠΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ ΕΑΑΝ»**, αποστέλλεται στην ταχυδρομική θυρίδα της ΕΑΑΝ, η οποία αναγράφεται στο φάκελο.
- ε. Οι απαντητικοί φάκελοι λαμβάνονται από την ταχυδρομική θυρίδα της ΕΑΑΝ ανυπερθέτως στις 28.03.2025 και ώρα 13:00 προπαραμονή των εκλογών από την εφορευτική επιτροπή της κάλπης της επιστολικής ψήφου, η οποία θα έχει ήδη συσταθεί, άλλως δεν γίνονται δεκτοί.
- στ. Αμέσως μετά την παραλαβή των απαντητικών φακέλων, την ίδια ημέρα και αφού πρωτοκολληθούν, ακολουθεί η εξής διαδικασία:

- (1) Η εφορευτική επιτροπή της κάλπης της επιστολικής ψήφου ανοίγει τους πρωτοκολλημένους απαντητικούς φακέλους που περιέχουν το συνοδευτικό έγγραφο ταυτοποίησης του μέλους, ελέγχει εάν το μέλος έχει δικαίωμα ψήφου, καταχωρίζει τον ψη-

φίσαντα στον ηλεκτρονικό μέσω πλατφόρμας εκλογικό κατάλογο ψηφισάντων μελών και ταυτόχρονα τον διαγράφει από τους εκδοθέντες από την ΕΑΑΝ χειρογραφικούς. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής θέτει την επίσημη σφραγίδα της ΕΑΑΝ και την υπογραφή του στον κλειστό φάκελο ψηφοφορίας, αυτός τίθεται στην κάλπη, η οποία σφραγίζεται μόλις ολοκληρωθεί η ως άνω διαδικασία για όλους τους απαντητικούς φακέλους.

(2) Η εφορευτική επιτροπή της κάλπης της επιστολικής ψήφου συντάσσει πρωτόκολλο με τα στοιχεία όσων ψήφισαν με επιστολική ψήφο.

Οι κατά τόπους εφορευτικές επιτροπές των καλπών αυτοπρόσωπης και ηλεκτρονικής ψήφου, διαγράφουν όσους ψήφισαν με επιστολική ψήφο από τον κατάλογο των μελών τους.

(3) Η κάλπη της επιστολικής ψήφου φυλάσσεται και παραμένει σφραγισμένη μέχρι το τέλος της ψηφοφορίας την ημέρα των εκλογών. Εάν από το πρακτικό ψηφισάντων προκύπτει ότι έχουν ψηφίσει με επιστολική ψήφο έως και σαράντα (40) μέλη, τότε με το πέρας της αυτοπρόσωπης ψηφοφορίας, η κάλπη αποσφραγίζεται και οι φάκελοι της αναμειγνύονται με τους φακέλους κάλπης αυτοπρόσωπης ψήφου, η οποία τηρείται στα Γραφεία - Εντευκτήριο της ΕΑΑΝ ή σε άλλον οριζόμενο από αυτήν χώρο, όπου και διενεργείται η αυτοπρόσωπη ψηφοφορία.

7. Διαδικασία εκλογών με ηλεκτρονική ψήφο

α. Με μέριμνα του Δ.Σ., πέντε (5) ημέρες πριν την ημέρα των εκλογών, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ηλεκτρονικής ψήφου παραλαμβάνει τον δικό του λογαριασμό χρήστη και τον κωδικό πρόσβασης από τους διαχειριστές της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ψηφοφορίας (ένας χειριστής ανά εφορευτική επιτροπή - κάλπη) για τον έλεγχο της ταυτότητας των ψηφοφόρων και της ορθής λειτουργίας της πλατφόρμας αυτής. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ηλεκτρονικής ψήφου ελέγχει τα στοιχεία των ψηφοφόρων για δικαίωμα ψήφου και την ομαλή λειτουργία του ηλεκτρονικού καταλόγου (ΔΟΚΙΜΗ). Ο κάθε λογαριασμός χρήστη (για όλες τις κάλπες) και κωδικός πρόσβασης είναι προσωπικοί, δημιουργούνται από την Κεντρική Εφορευτική Επιτροπή (ΚΕΦΕ) η οποία τους φυλάσσει σε σφραγισμένο φάκελο και τους δίδει στον υπεύθυνο διαχειριστή της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ψηφοφορίας για καταχώρηση στο σύστημα. Ο διαχειριστής ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ δημιουργεί παρουσία της εφορευτικής επιτροπής ηλεκτρονικής ψήφου, έναν (1) πολυσύνθετο κωδικό τουλάχιστον δεκαπέντε (15) χαρακτήρων, από τυχαίους αριθμούς, γράμματα και σύμβολα ο οποίος με μέριμνα της εφορευτικής

επιτροπής ηλεκτρονικής ψήφου, επίσης σφραγίζεται σε φάκελο και αποσφραγίζεται μετά τη λήξη της ψηφοφορίας και πριν την εξαγωγή των αποτελεσμάτων.

β. Την ημέρα των εκλογών και ώρα 08:00 π.μ., ενεργοποιείται με μέριμνα του Δ.Σ., η ηλεκτρονική πλατφόρμα ψηφοφορίας η οποία είναι προσβάσιμη στους ψηφοφόρους μέσω της ιστοσελίδας της ΕΑΑΝ και στην οποία καταχωρίζονται με μέριμνα του Δ.Σ., ο αριθμός της ταυτότητας μέλους της ΕΑΑΝ και ο ατομικός αριθμός μητρώου MTN για την απρόσκοπτη διεξαγωγή της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

γ. Ασκείται από μέλος που είναι κάτοχος ταυτότητας μέλους της ΕΑΑΝ και με μέριμνά του, την ίδια ημέρα και τις ίδιες ώρες που ασκείται το εκλογικό δικαίωμα με αυτοπρόσωπη ψήφο, ως εξής:

(1) Επιλέγεται ο αντίστοιχος σύνδεσμος στην ιστοσελίδα της ΕΑΑΝ, είτε μέσω Ηλεκτρονικού Υπολογιστή είτε Κινητού Τηλεφώνου.

(2) Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ψηφοφορίας καταχωρίζονται τα στοιχεία εισόδου, τα οποία διασφαλίζουν την ταυτότητα του ψηφοφόρου.

(3) Σε επόμενη καρτέλα, ζητείται από την εφαρμογή ο αριθμός του κινητού τηλεφώνου ή η ηλεκτρονική διεύθυνση του ψηφοφόρου, προκειμένου να ταυτοποιηθεί το πρόσωπο που κάνει χρήση της εφαρμογής.

(4) Μέσω της εφαρμογής στέλνεται με ηλεκτρονικό μήνυμα ή με μήνυμα κινητής τηλεφωνίας, ένας (1) τυχαίος κωδικός περιορισμένης χρονικής διάρκειας, τον οποίο ο ψηφοφόρος καταχωρίζει. ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΟ ΑΥΤΟ Η ΜΕ ΛΑΘΟΣ ΚΩΔΙΚΟ Ο ΕΚΛΟΓΕΥΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΨΗΦΙΣΕΙ. (σε περίπτωση καθυστέρησης του ηλεκτρονικού μηνύματος να ελεγχθεί μήπως έχει μεταφερθεί στην ανεπιθύμητη αλληλογραφία /Spam της ηλεκτρονικής διεύθυνσης του ψηφοφόρου). Διευκρινίζεται ότι τα στοιχεία των ψηφισάντων (ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΙΣΟΔΟΥ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΟ/Ε-MAIL) καταχωρίζονται στην πλατφόρμα και διαγράφονται από τον ηλεκτρονικό εκλογικό κατάλογο. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται ότι δεν μπορεί κάποιος να ψηφίσει δεύτερη φορά (**ΚΑΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙ ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΟΡΑ**) το ίδιο κινητό ή e-mail.

(5) Στο ψηφοδέλτιο της ΕΑΑΝ ο ψηφοφόρος καταχωρίζει την ψήφο του. Με μέριμνα του Δ.Σ., επί του ψηφοδέλτιου αναγράφονται σχετικές καθοδηγητικές εντολές χρήσης. Ο ψηφοφόρος, αφού καταχωρίσει την ψήφο του στο ηλεκτρονικό σύστημα, λαμβάνει μία ψηφιακή απόδειξη καταχώρισης ψήφου. Η απόδειξη αυτή αποτελεί τεκμήριο της συμμετοχής του στην ψηφοφορία και πρέπει να κατατίθεται μαζί με κάθε ένσταση του εκλογέα.

- (6) Μετά το πέρας της ψηφοφορίας, η ηλεκτρονική πλατφόρμα ψηφοφορίας παύει να είναι προσβάσιμη από τους εκλογείς.
- (7) Η ηλεκτρονική πλατφόρμα ψηφοφορίας η οποία έχει εκπονηθεί και λειτουργεί με την ευθύνη της EAAN και της αρμόδιας εταιρείας:
- (α) Δεν ταυτοποιεί την ψήφο με τον ψηφοφόρο. Ο διαχειριστής του συστήματος δεσμεύεται με προσωπική υπεύθυνη δήλωσή του προς την EAAN, να μην παρέχει σε κανέναν, καμία πληροφορία με την οποία προκαλείται ταυτοποίηση και διατήρηση αρχείου, αλλά μεταφέρει μόνο τα αναγκαία στοιχεία προκειμένου να εκδοθούν τα στατιστικά στοιχεία των εκλογών, καταστρέφοντας ταυτόχρονα όλες τις πληροφορίες που μπορούν να οδηγήσουν στην ταυτοποίηση του ψηφοφόρου ή στη διατήρηση σχετικού αρχείου. Κατά τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ψηφοφορίας, τηρούνται, με μέριμνα και ευθύνη της EAAN, όλες οι εκ του νόμου τιθέμενες προϋποθέσεις για την προστασία του ατόμου έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (οι χειριστές της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ψηφοφορίας δεν έχουν πρόσβαση σε προσωπικά στοιχεία των ψηφοφόρων, πέραν από αυτά που αναγράφονται στην ταυτότητα μέλους της EAAN), η εν λόγω πλατφόρμα διαθέτει κωδικούς ασφαλείας για απαγόρευση πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εξυπηρετείται από ηλεκτρονικό πρωτόκολλο ασφαλείας, ο εξυπηρετητής όπου τηρούνται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, έχει μόνο τα στοιχεία που απαιτούνται για τη διαδικασία της ψηφοφορίας κ.λπ.).
- (β) Λειτουργεί νομίμως σε εξυπηρετητή διαπιστευμένου για την υπηρεσία αυτή παρόχου, έχει όλες τις προβλεπόμενες δικλίδες ασφαλείας για προσβολή από εισβολείς και διαθέτει σχετικές αυτοματοποιημένες διαδικασίες για λήψη ανάκτησης.
- (γ) Η EAAN τηρεί μόνο ονομαστικά και αριθμητικά στοιχεία των ψηφοφόρων και του τρόπου ψηφοφορίας (αυτοπρόσωπη, επιστολική, ηλεκτρονική), καθώς και ξεχωριστό αρχείο ψήφων, χωρίς να προκαλείται ταυτοποίηση και διατήρηση αρχείου.
- (δ). Στην ιστοσελίδα της EAAN θα αναρτηθούν έγκαιρα λεπτομερείς και κατανοητές με εικόνες οδηγίες για την ηλεκτρονική ψήφο.

8. Διαδικασία Αποτελεσμάτων ψηφοφορίας – καταμέτρηση ψήφων

Μετά το πέρας της διαδικασίας ψηφοφορίας οι

επιτροπές της αυτοπρόσωπης και επιστολικής ψήφου αποσφραγίζουν τις κάλπες και προβαίνουν στην καταμέτρηση των ψήφων σύμφωνα με το σχετ. (α). Επίσης μετά το πέρας της διαδικασίας η επιτροπή της ηλεκτρονικής ψήφου με την χρήση του λογαριασμού χρήστη που τους έχει δοθεί, εισέρχεται στην πλατφόρμα και συντάσσει πρακτικό σύμφωνα με τα αποτελέσματα που εμφανίζονται στην οθόνη του υπολογιστή. Όλα τα πρακτικά με τα αποτελέσματα των επιτροπών παραδίδονται στην ΚΕΦΕ για την έκδοση του τελικού αποτελέσματος.

9. Σύντομα βιογραφικά σημειώματα υποψηφίων

Οι επιθυμούντες υποψήφιοι, δύνανται να αποστείλουν με την αίτηση υποβολής υποψηφιότητας και σύντομο βιογραφικό τους σημείωμα σε κείμενο με ή χωρίς φωτογραφία με πολιτική ενδυμασία, προκειμένου να αναρτηθεί στον πίνακα ανακοινώσεων του εντευκτηρίου της EAAN και των παραρτημάτων, για ενημέρωση και να δημοσιευθεί στο περιοδικό «Θαλασσινοί Απόηχοι» και να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της EAAN.

Το βιογραφικό αυτό σημείωμα θα πρέπει να είναι έως 120 λέξεις, (1/4 σελίδας Α4), μπορεί να συνοδεύεται από μία (1) φωτογραφία, μεγέθους ταυτότητας και πρόσφατης έκδοσης με πολιτική περιβολή. Βιογραφικά με περισσότερες λέξεις θα κόβονται στις πρώτες 120 λέξεις από την αρμόδια επιτροπή.

10. Κεντρική Εφορευτική Επιτροπή EAAN (ΚΕΦΕ)

Η Κεντρική Εφορευτική Επιτροπή EAAN (ΚΕΦΕ) αποτελείται από πέντε κανονικά και δύο αναπληρωματικά μέλη που δεν μπορεί να είναι υποψήφιοι ως σχετικό (α). Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της ΚΕΦΕ ορίζονται από το Δ.Σ., ενώ τα υπόλοιπα μέλη προκύπτουν κατόπιν κλήρωσης.

Επίσης συμμετέχει με συμβουλευτικό χαρακτήρα νομικός που επιλέγεται από το ΔΣ.

11. Εφορευτικές Επιτροπές Κεντρικής EAAN και Παραρτημάτων

Οι Εφορευτικές Επιτροπές Κεντρικής EAAN αποτελούνται από πέντε (5) τακτικά και τρία (3) αναπληρωματικά μέλη, ανάλογα με τον αριθμό των καλών που δεν μπορεί να είναι υποψήφιοι και που θα καθορισθούν διά κληρώσεως. Το ένα από τα 5 μέλη εκτελεί χρέη Προέδρου και ορίζεται με απόφαση του ΔΣ. Τυχόν περισσότεροι ενδιαφερόμενοι θα παραμείνουν ως αναπληρωματικοί.

Οι Εφορευτικές Επιτροπές Κεντρικής EAAN χωρίζονται σε «αυτοπρόσωπης ψήφου», «επιστολικής ψήφου» και «ηλεκτρονικής ψήφου».

Η σύνθεση (πρόεδρος και μέλη) προκύπτει κατόπιν κλήρωσης.

Σε κάθε Παράρτημα υπάρχει παρόμοια μόνο «αυ-

τοπρόσωπης ψήφου» εφορευτική επιτροπή. Σε περίπτωση που στο Παράρτημα δεν υπάρχει κανονική σελήχωση της εφορευτικής επιτροπής, τότε δεν διενεργούνται εκλογές σε αυτό. Οι εφορευτικές επιτροπές κεντρικής ΕΑΑΝ και των Παραρτημάτων θα διεξάγουν την όλη διαδικασία των εκλογών. Για οποιοδήποτε θέμα θα αναφέρονται στην ΚΕΦΕ. Για καθήκοντα των εφορευτικών επιτροπών, ενστάσεις κ.λπ., βλέπε σχετ. (α). Με δεδομένη την ιδιαίτερη και υπεύθυνη αποστολή των εφορευτικών επιτροπών, παρακαλούνται τα μέλη να υποβάλουν υποψηφιότητα, συμπληρώνοντας το σχετικό έντυπο, προσφέροντες έτσι σημαντική βοήθεια στην ΕΑΑΝ.

Αιτήσεις για συμμετοχή στις εφορευτικές επιτροπές θα πρέπει να έχουν περιέλθει στην ΕΑΑΝ **μέχρι 10 Ιανουαρίου 2025 και ώρα 12:00**, είτε δι' αποστολής του σχετικού εντύπου, ηλεκτρονικά είτε αποκόπτοντάς το, από το περιοδικό ή φωτοτυπώντας το, είτε προσερχόμενοι για συμπλήρωση στην ΕΑΑΝ.

Κατά τη διαδικασία ανοίγματος των φακέλων και της καταμέτρησης, απαγορεύεται να υπάρχουν στυλό χρώματος πλην κόκκινου.

«ΕΑΝ ΕΝΤΟΠΙΣΘΕΙ ΧΡΗΣΗ ΣΤΥΛΟ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΠΛΗΝ ΚΟΚΚΙΝΟΥ, ΤΟΤΕ Η ΚΑΛΠΗ ΣΦΡΑΓΙΖΕΤΑΙ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΜΕΣΑ ΔΕΝ ΠΡΟΣΜΕΤΡΩΝΤΑΙ ΜΕ ΜΕΡΙΜΝΑ ΤΗΣ ΚΕΦΕ».

12. Ενστάσεις

Κατά την ημέρα των εκλογών κάθε μέλος έχει δικαίωμα να υποβάλει έγγραφη ένσταση για τυπικούς και ουσιαστικούς λόγους ενώπιον της αρμόδιας εφορευτικής επιτροπής, η οποία αποφαινεται επ' αυτής πριν την έκδοση των συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων των εκλογών. Αν η ένσταση αφορά σε λόγο αναγόμενο στην ανάμειξη των ψηφοδελτίων της κάλπης της επιστολικής ψήφου και της αυτοπρόσωπης ψηφοφορίας, αρμόδια για την εξέτασή της είναι η ενιαία επιτροπή, η οποία αποτελείται από τα μέλη και των δύο εφορευτικών επιτροπών, στην οποία προεδρεύει ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής της κάλπης αυτοπρόσωπης

ψηφοφορίας, του οποίου η ψήφος λογίζεται διπλή σε περίπτωση ισοψηφίας. Κατά της απόφασης της ενιαίας επιτροπής και κατά του πρακτικού καταμέτρησης ψήφων οποιασδήποτε εφορευτικής επιτροπής, δύναται να ασκηθεί ένσταση, εντός δύο (2) ημερών, από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, στην Κεντρική Εφορευτική Επιτροπή, η οποία αποφαινεται εντός τριών (3) ημερών και εκδίδει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση τα αποτελέσματα των εκλογών, έχοντας παραλάβει τα πρακτικά καταμέτρησης ψήφων όλων των εφορευτικών επιτροπών.

13. Προτεινόμενοι χρόνοι προσελεύσεως συναδέλφων για ψηφοφορία την Κυριακή 30 Μαρτίου 2025 στα Γραφεία της ΕΑΑΝ

Για να μην παρατηρηθεί συνωστισμός, λόγω της συνήθους ταυτόχρονης προσέλευσης ψηφοφόρων 11:00 - 12:30, το ΔΣ/ΕΑΑΝ συνιστά το ακόλουθο πρόγραμμα προσελεύσεως, ανάλογα του αρχικού γράμματός επωνύμου:

Α έως Δ και Σ:	08.00 - 10.00
Ε έως και Κ:	10.00 - 12.00
Λ έως και Π:	12.00 - 14.00
Ρ έως Τ και Ω:	14.00 - 18.00

Ο ανωτέρω χρονικός προγραμματισμός είναι συμβουλευτικός και δεν απαγορεύει την προσέλευση των ψηφοφόρων, σε διαφορετικούς χρόνους.

14. Με μέριμνα της Ε.Α.Α.Ν. θα λάβει χώρα έγκαιρα προ των εκλογών παρουσίαση των υποψηφίων. Λεπτομέρειες θα γνωσθούν με νεότερο.

Για το ΔΣ

Ο Πρόεδρος

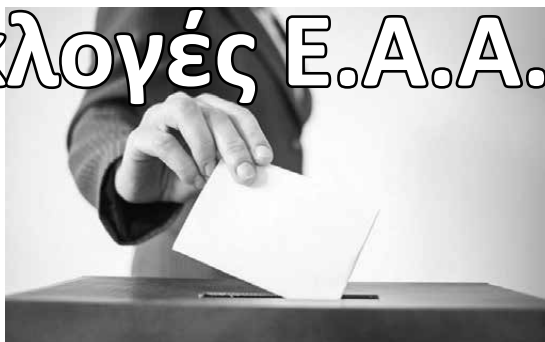
Αντιναύαρχος Θεόδωρος Γερούκης ΠΝ ε.α.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Πλοίαρχος (Ε) Εμμ. Αναγνωστάκης ΠΝ ε.α.

30 Μαρτίου 2025

ΕΚΛΟΓΕΣ Ε.Α.Α.Ν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β» ΣΤΟ ΘΕΜΑ -11- ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ ΕΑΑΝ 109/05.09.2024

ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ. / Ε.Α.Α.Ν.

Για τις εκλογές Ε.Α.Α.Ν. την Κυριακή 30 Μαρτίου 2025

Αποστέλλεται ταχυδρομικά ή ηλεκτρονικά ή κατατίθεται στην Ε.Α.Α.Ν. μέχρι 10.01.2025 ώρα 12:00. Εάν αποσταλεί ταχυδρομικά ή ταχυδρομικά δέον να έχει ληφθεί από την Ε.Α.Α.Ν. μέχρι 10.01.2025 ώρα 12:00 και με μέριμνα των υποψηφίων να ζητείται αριθμός πρωτοκόλλου κατάθεσης των δικαιολογητικών.

ΔΗΛΩΣΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ

Ο κάτωθι υπογράφων δηλώνω συμμετοχή στις εκλογές της 30ης Μαρτίου 2025, ως υποψήφιος για:

A) Πρόεδρος - Αντιπρόεδρος : (ΝΑΙ ή ΟΧΙ).....

B) Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Ε.Α.Α.Ν. στην κατηγορία :.....

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ :.....

ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΤΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ :.....

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ Ε.Α.Α.Ν. :.....

ΤΗΛ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ : .....

E-MAIL: .....

Δηλώνω υπεύθυνα ότι δεν έχω καταδικαστεί, μηδέ εκκρεμεί εις βάρος μου απιμωτικό αδίκημα, ως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

Ημερομηνία :.....

Ο/Η Δηλών / ούσα :.....

(Υπογραφή) :.....

Συνημμένα:

A) Σύντομο βιογραφικό (δυναμικό)

B) Φωτοαντίγραφο ταυτότητας Ε.Α.Α.Ν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :Οι κατέχοντες αποστρατευτικό βαθμό Ναυάρχου, Αντιναυάρχου, Υποναυάρχου, ανεξάρτητα κατηγορίας, δύνανται να δηλώσουν υποψηφιότητα και στην κατηγορία Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος, και ως μέλη του Δ.Σ. στην κατηγορία τους. Οι λοιποί, μόνο ως υποψήφιοι στην κατηγορία τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ» ΣΤΟ ΘΕΜΑ -11- ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ ΕΑΑΝ 109/05.09.2024

ΕΝΤΥΠΟ ΔΗΛΩΣΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Για τις εκλογές της Ε.Α.Α.Ν. την Κυριακή 30 Μαρτίου 2025

Αποστέλλεται ταχυδρομικά ή συμπληρώνεται στην Ε.Α.Α.Ν.
Να έχει ληφθεί από την Ε.Α.Α.Ν. μέχρι 10.01.2025 ώρα 12:00.

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Ο κάτωθι υπογράφων δηλώνω τη συμμετοχή μου στις Εφορευτικές Επιτροπές για τις εκλογές της Ε.Α.Α.Ν. στις 30 Μαρτίου 2025.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ : .....

ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΤΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ : .....

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΑΑΝ : .....

ΤΗΛ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ : .....

E-MAIL: .....

Ημερομηνία :.....

Ο/Η Δηλών / ούσα :.....

(Υπογραφή).....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Δ» ΣΤΟ ΘΕΜΑ -11- ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ ΕΑΑΝ 109/05.09.2024

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 30^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 2025	
Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Ανάρτηση στην ιστοσελίδα της ΕΑΑΝ και καταχώρηση στο Περιοδικό «Θ.Α.» Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου η Προκήρυξη εκλογών ΕΑΑΝ (30.03.2025) - Ανακοίνωση πρακτικού ΔΣ/ΕΑΑΝ με οδηγίες για τις εκλογές της 30ης.03.2025 για ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου & Υποδείγματα εντύπων, υποψηφιότητας για ΔΣ/ΕΑΑΝ και δήλωσης συμμετοχής στις Εφορευτικές Επιτροπές καθώς και ημερομηνία υποβολής αυτών.
Νοέμβριος 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Στο Περιοδικό «Θ.Α.» Νοεμβρίου - Οκτωβρίου : Ομοίως ως άνω.
Δεκέμβριος 2024	<ul style="list-style-type: none"> - 01.12.2024 ημερομηνία έναρξης αποστολής δηλώσεων πρόθεσης για συμμετοχή στην επιστολική ψήφο, με καταληκτική ημερομηνία λήψεως από ΕΑΑΝ την 04.02. 2025. - Ενοικίαση Ταχυδρομικής Θυρίδας για την επιστολική ψήφο.
Ιανουάριος 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Μέχρι 10.01.2025 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12:00 να έχουν κατατεθεί ή περιέλθει στην ΕΑΑΝ οι δηλώσεις των υποψηφιοτήτων για το ΔΣ/ΕΑΑΝ και συμμετοχής στις εφορευτικές επιτροπές. Μετά την ημερομηνία αυτή αιτήσεις καθυστερημένες για οποιοδήποτε λόγο δεν θα παραλαμβάνονται από την ΕΑΑΝ. - Έγκριση από ΔΣ/ΕΑΑΝ εφορευτικών επιτροπών. - Στις 13.01.2025 ημέρα Δευτέρα ανακήρυξη υποψηφιοτήτων για το νέο ΔΣ/ΕΑΑΝ από το ΔΣ/ΕΑΑΝ. Ανάρτηση υποψηφιοτήτων και βιογραφικών στην ιστοσελίδα της ΕΑΑΝ και στους πίνακες ανακοινώσεων της ΕΑΑΝ. - Μέχρι 17.01.2025 ημέρα Παρασκευή εκτύπωση ψηφοδελτίων. Από την ημερομηνία αυτή δεν θα υπάρξει τροποποίηση στα ψηφοδέλτια λόγω απόσυρσης υποψηφίων.
Φεβρουάριος 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Από 04.02.2025 αποστολή ψηφοδελτίων στα Παραρτήματα της ΕΑΑΝ. - Αποστολή εκλογικού υλικού επιστολικής ψήφου σε όσους έχουν δηλώσει στην ΕΑΑΝ έως στις 04.02.2025 την πρόθεσή τους να ψηφίσουν επιστολικά. Με την λήψη του εκλογικού υλικού, μπορεί να αρχίσει η διαδικασία ψηφοφορίας διά επιστολικής ψήφου σύμφωνα με τις οδηγίες, ώστε οι φάκελοι με τα ψηφοδέλτια να έχουν Ληφθεί / Περιέλθει στην Ταχυδρομική θυρίδα της ΕΑΑΝ, μέχρι Παρασκευή 28.03.2025 και ώρα 13:00. - Παραλαβή καταλόγου μερισματούχων από MTN (Εκλογικός κατάλογος)
Μάρτιος 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Κυριακή 30.03.2025 από 08:00-18:00 Εκλογές με αυτοπρόσωπη ψήφο στα γραφεία της ΕΑΑΝ και στα Παραρτήματα αυτής καθώς και απομακρυσμένα με ηλεκτρονική ψήφο για όσους το επιθυμούν.
Απρίλιος 2024	<ul style="list-style-type: none"> Περιοδικό «Θ.Α.» & Ιστοσελίδα ΕΑΑΝ, δημοσίευση αποτελεσμάτων εκλογών ΕΑΑΝ 2025.

Μάχη Μεγάλου Σπηλαίου.

Αναπαράσταση ιστορικής νικηφόρας μάχης Μεγάλου Σπηλαίου (24 Ιουνίου 1827) κατά την οποία η ηρωική άμυνα των Ελλήνων, υπό την ηγεσία των μοναχών και των οπλαρχηγών, κατάφερε να αποκρούσει τις επιθέσεις του Ιμπραήμ, επικεφαλής του Αιγυπτιακού στρατού. Η μάχη αυτή ενίσχυσε το ηθικό των Ελλήνων, ενώ έδειξε την αντίσταση και τη σημασία των μοναστηριών ως κέντρα του αγώνα για την ελευθερία. Από τη δραστηριότητα του Παραρτήματος ΕΑΑΝ ΝΔ Ελλάδας.

Ο Πρόεδρος Παραρτήματος Δημ. Μπούιλές, ο Υφυπουργός Πολιτισμού Ιάσων Φωτήλας με φουστανελοφόρο.

Βραδιά τιμητικής εκδήλωσης 20 Ιουνίου 2024, για τους διακριθέντες αθλητές/αθλήτριες και ομάδες όλων των αθλημάτων Ν. Αχαΐας για το χρονικό διάστημα 2023-2024 με μεγάλη συμμετοχή των τοπικών αρχών και παραγόντων του Νομού. Από τη δραστηριότητα του Παραρτήματος ΕΑΑΝ ΝΔ Ελλάδας.

Αντιναύαρχος (Ο) Δημήτριος Μπούιλές ΠΝ ε.α.

Ο Πρόεδρος Παραρτήματος Δημ. Μπούιλές, απονέμει Κύπελλο σε διακριθείσα ομάδα.

Με τον Μητροπολίτη Αγιαλείας και Καλαβρύτων, κ.ά.

Από την δραστηριότητα του Παραρτήματος ΕΑΑΝ Βορείου Ελλάδος. Την Δευτέρα 16 Σεπτεμβρίου 2024 στον φιλόξενο χώρο του Ναυτικού Σταθμού Βορείου Ελλάδος (ΝΑ.Σ.ΒΕ) κατόπιν προσκλήσεως, παρέστησαν στην τελετή αλλαγής της Διοικήσεως του ΝΑ.Σ.ΒΕ, τα μέλη του ΔΣ του Παραρτήματός μας, ο Αντχος (Ε) Κώστας Επιτρόπου ε.α. ΠΝ και ο Ανθστής (ΜΗΧ) Σάκης Δελιδιαμαντής ΠΝ. Η τελετή πραγματοποιήθηκε παρουσία πολιτικών και Στρατιωτικών φορέων της πόλεως της Θεσσαλονίκης στα πλαίσια παράδοσης-παραλαβής Δκτών ΝΑΣΒΕ από τον Πλοίαρχο Δ. Ζιώγα ΠΝ στον Πλοίαρχο Δ. Πατσικά ΠΝ. Ακολούθησε cocktail drink στον προαύλιο χώρο.

Εκ της Γραμματείας Παραρτήματος ΕΑΑΝ Βορείου Ελλάδος Αντιπλοίαρχος (Ε) Κ. Επιτρόπου ΠΝ ε.α.

Επιμέλεια: Πλοίαρχος (Ε) **Γρηγόριος Γεωργακόπουλος** ΠΝ ε.α. - Αξιωματικός Προϊστάμενος Παραθερισμού και Μηχανογράφησης Ε.Α.Α.Ν.
Σημαιοφόρος (Ε) **Βαρβάρα Αλλαντάλα** ΠΝ
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) **Δημήτριος Φώτου** ΠΝ

Παραθερίσαντες αξιωματικοί ε.α. και Ορφανικά Μέλη στα παραθεριστικά κέντρα ΠΝ όπως παρακάτω:

5η ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΘΑΝ: από 26-07-2024 έως 07-08-2024

ΛΕΚΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΝΕΡΑΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΚΑΣΜΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΖΑΝΝΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΡΑΦΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΣΤΑΥΡΙΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΤΟΜΑΡΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΚΟΥΤΣΟΝΙΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
ΤΣΟΝΑΚΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΦΕΛΕΚΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
ΤΣΟΥΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝΘΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΓΑΛΟΥΤΖΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΜΑΝΟΥΣΙΔΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΤΣΟΤΡΑ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ Χ/ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΥ
ΤΖΩΤΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
ΒΙΔΑΚΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
ΜΑΚΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΚΟΝΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (ΥΙ) ΠΝ
ΒΑΣΔΟΚΑ ΔΑΦΝΟΥΛΑ ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
ΜΠΕΛΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ ΠΝ

6η ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΘΑΝ: από 09-08-2024 έως 21-08-2024

ΛΙΣΜΑΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΜΩΡΑΤΖΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΤΣΑΠΡΑΖΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡ-ΕΥΑΓ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΡΗΓΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
ΧΑΤΖΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΚΑΚΑΡΝΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΑΡΦΑΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
ΓΚΟΥΝΙΔΗΣ ΣΙΔΕΡΗΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΝΤΙΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΜΕΓΑΛΟΓΕΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ

ΡΑΠΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΚΙΤΣΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΔΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΚΟΦΙΝΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΦΙΣΦΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ

7η ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΘΑΝ: από 23-8-2024 έως 04-09-2024

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΠΕΡΒΑΙΝΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΚΟΡΟΒΕΣΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΧΑΣΑΠΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΓΕΡΟΥΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΔΙΚΑΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΓΑΛΑΝΗΣ ΜΗΝΑΣ ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΓΟΝΑΤΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΘΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΜΑΡΓΕΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΚΑΣΤΟΡΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΟΥΖΟΥΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΣΜΥΡΛΗ ΜΑΡΙΑΝΘΗ Χ/ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΠΝ
ΑΒΡΑΜΑΚΗ ΚΑΜΑΡΙΝΕΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΛΙΑΜΤΣΙΑΣ ΗΛΙΑΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
ΚΑΛΦΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
ΑΝΑΔΙΩΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΤΖΕΒΕΛΕΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
ΧΑΛΑΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΞΕΝΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΚΑΤΣΙΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΚΟΛΟΝΤΟΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ

8η ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΘΑΝ: από 06-09-2024 έως 18-09-2024

ΣΟΛΩΜΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΣΦΟΥΓΓΑΡΗΣ ΕΥΣΤΑΘ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΒΑΡΒΕΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝ. Χ/ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΠΝ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΗΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΑΛΙΚΑΜΠΙΩΤΗ ΕΛΕΝ-ΜΑΡ. Χ/ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΥ ΠΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΔΗΜ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ ΡΕΓΓΙΝΑ Τ/ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΠΝ
ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ

ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΜΠΙΛΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΠΟΘΗΤΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΒΑΙΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΜΑΓΚΙΩΡΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΔΕΛΧΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤ. ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΚΑΛΑΜΠΟΚΗΣ ΔΗΜ. ΑΝΘΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΓΚΛΙΣΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΠΕΡΑΜΑΤΖΗΣ ΑΘΑΝ. ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΓΕΩΡΓ. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΚΑΠΕΛΕΡΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΚΑΝΤΖΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΤΣΙΑΓΓΙΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΛΑΠΠΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜ. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΙΤΣΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΘΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΛΟΥΙΖΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΜΑΡΙΑ Χ/ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ (Ε) ΠΝ
 ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΜΑΡΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΤΖΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝ. ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΖΑΦΕΙΡΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ Χ/ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΠΝ
 ΓΚΑΝΑΔΑΚΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡ. ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΦΑΚΙΡΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΜΑΡΙΝΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΚΑΤΣΑΜΠΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΣΤΑΥΡΙΝΟΥ ΕΛΕΝΗ Χ/ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΥ (Ε) ΠΝ
 ΠΑΝΕΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝ. ΑΝΘΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤ. ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΑΥΓΕΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΠΡΙΝΕΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΝΙΚΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ

9η ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΘΑΝ:

από 20-09-2024 έως 02-10-2024

ΣΑΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΜΑΝΤΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΗΜ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΧΟΖΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΨΑΡΡΑΣ ΧΑΡΙΣΙΟΣ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΚΑΤΣΙΚΙΝΗ ΡΕΒΕΚΚΑ Χ/ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΥ ΠΝ
 ΠΑΤΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ ΜΑΡΙΑ Χ/ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΥ ΠΝ
 ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ Χ/ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΠΝ
 ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΣΙΝΑΝΟΓΛΟΥ ΠΑΝΑΓ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΑΜ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΣΤΟΥΠΑΘΗΣ ΣΠΥΡ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΒΑΜΠΟΡΑΚΗ ΙΩΑΝΝΑ Χ/ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΥ
 ΚΟΥΤΣΟΥΡΑΣ Δ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ

ΕΥΤΣΑ ΠΟΠΗ Χ/ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΥ ΠΝ
 ΠΡΕΒΕΝΙΟΥ ΛΑΜΠΡ. ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΒΑΡΒΕΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛ. ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΧ. ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΧΡΥΣΑΪΤΗΣ Ι. ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΧΑΣΙΩΤΗ ΜΑΡΙΑ Χ/ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΥ ΠΝ
 ΓΚΙΝΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΚΟΥΚΟΥΛΗΣ Ν. ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ Α. Χ/ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΥ (Ε) ΠΝ
 ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Κ. ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
 ΤΕΚΤΟΝΙΔΗΣ Κ. ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΦΥΣΕΚΙΔΗΣ Β. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΠΕΤΡΟΓΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣ. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΛΑΜΠΙΡΗΣ ΜΙΧΑΗΛ ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
 ΜΕΡΙΑΝΟΥ Φ. Τ/ΠΛΩΤΑΡΧΟΥ (Ε) ΠΝ
 ΤΖΙΒΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΧΕΛΜΗΣ Ι. ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΛΙΑΠΗΣ Γ. ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Ι. ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΠΕΡΑΜΑΤΖΗΣ ΑΘΑΝ. ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΠΕΤΡΑΚΑΚΗΣ Π. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Π. ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΛΑΤΖΑΝΑΚΗΣ Ι. ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΑΛΙΚΑΚΟΣ Γ. ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
 ΛΑΣΠΙΤΑΣ Δ. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚ. ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΜΑΡΑΚΗΣ Ι. ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ ΠΝ
 ΠΟΛΥΜΕΡΗΣ Γ. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΔΟΥΜΕΝΗΣ Ν. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΜΠΕΡΟΥΚΑΣ Α. ΑΝΘΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΚΟΛΟΜΒΟΤΟΥ Μ. Χ/ΑΝΘΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΥ (Ε) ΠΝ
 ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ Μ. ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΖΑΧΑΡΑΚΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡ. Χ/ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΠΝ
 ΜΑΡΟΥΔΗΣ Γ. ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
 ΜΑΚΡΥΠΙΔΗΣ ΘΕΟΦ. ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) ΠΝ
 ΛΟΥΚΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΚΟΥΛΟΥΡΙΔΟΥ ΚΩΣΤ. Χ/ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΥ (Ε) ΠΝ
 ΓΚΕΛΤΗ ΒΑΪΑ Χ/ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΥ (Ε) ΠΝ
 ΜΠΕΝΙΑ ΙΩΑΝΝΑ Χ/ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΠΝ
 ΚΟΛΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΚΑΝΤΖΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΠΟΙΜΕΝΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΠΑΝΤΑΖΗΣ Κ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Μ. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΑΚΗ Σ. Χ/ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΥ (Ε) ΠΝ
 ΜΕΡΙΑΝΟΣ Σ. ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΣΚΥΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Σ. ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΓΑΛΑΝΟΣ Θ. ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΑΡΓΥΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
 ΙΣΑΡΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ

ΝΑΣΚΕ / ΘΑΝ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

(από 07/09/2024 έως 16/09/2024)

ΜΙΧΑΛΑΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ ΠΝ
ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΓΙΑΤΡΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΝ
ΚΕΛΛΑΡΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ

ΝΑΣΚΕ / ΘΑΝ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

(από 17/09/2024 έως 26/09/2024)

ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗ Ι. ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΠΝ
ΤΕΛΕΩΝΗΣ Ι. ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) ΠΝ

ΠΟΡΟΣ

1η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (22-06-2024 έως 29-06-2024)
ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ (Ε) Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΠΝ
3η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (06-07-2024 έως 13-07-2024)
ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ (Ε) Α. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΠΝ
4η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (13-07-2024 έως 20-07-2024)
ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ (Ε) Α. ΜΠΟΥΚΑΛΗ ΠΝ
5η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (20-07-2024 έως 27-07-2024)
ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ (Ε) Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΝ
7η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (03-08-2024 έως 10-08-2024)
ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ (Ε) Δ. ΔΑΒΙΩΤΗΣ ΠΝ
11η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (31-08-2024 έως 07-09-2024)
ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ (Ε) Ι. ΤΣΑΜΗΣ ΠΝ

ΦΑΡΟΣ ΑΡΚΙΤΣΑΣ

7η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (21-07-2024 έως 30-07-2024)
ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) Α. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΠΝ
8η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (30-07-2024 έως 08-08-2024)
ΠΛΩΤΑΡΧΗΣ (Ε) Β. ΒΑΡΥΤΙΜΟΣ ΠΝ
9η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (08-08-2024 έως 17-08-2024)
ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) ΕΜ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ ΠΝ
10η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (19-08-2024 έως 28-08-2024)
ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ Π. ΜΟΥΝΤΑΝΕΑΣ ΠΝ
11η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (28-08-2024 έως 06-09-2024)
ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) Γ. ΜΑΝΟΥΣΕΛΗΣ ΠΝ

12η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (06-09-2024 έως 15-09-2024)
ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) Ι. ΤΣΙΛΙΓΙΑΝΝΗΣ ΠΝ
13η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (15-09-2024 έως 24-09-2024)
ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) Α. ΒΥΤΙΝΙΔΗΣ ΠΝ
14η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (24-09-2024 έως 02-10-2024)
ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) Γ. ΚΙΟΥΡΑΝΑΣ ΠΝ

ΦΑΡΟΣ ΔΟΥΚΑΤΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

7η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (21-07-2024 έως 30-07-2024)
ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ Χ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ ΠΝ
8η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (30-07-2024 έως 08-08-2024)
ΑΝΘ/ΑΡΧΟΣ Κ. ΡΟΥΧΩΤΑΣ (Ε) ΠΝ
9η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (08-08-2024 έως 17-08-2024)
ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ Π. ΚΑΡΑΦΩΤΙΑΣ ΠΝ
10η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (19-08-2024 έως 28-08-2024)
ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ Κ. ΜΑΝΟΣ ΠΝ
11η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (28-08-2024 έως 06-09-2024)
ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ Ι. ΒΙΛΛΙΩΤΗΣ ΠΝ
12η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (06-09-2024 έως 15-09-2024)
ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΣ Α. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΠΝ

ΦΑΡΟΣ ΠΛΑΚΑ ΛΗΜΝΟΥ

5η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (03-07-2024 έως 12-07-2024)
ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ (Ε) Θ. ΤΖΕΛΑΣ ΠΝ
7η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (21-07-2024 έως 30-07-2024)
ΑΡΧΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ Κ. ΤΖΑΜΟΥΡΑΝΗΣ ΠΝ
8η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (30-07-2024 έως 08-08-2024)
ΑΝΤΙΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) Ι. ΣΑΒΒΑΚΗΣ ΠΝ
10η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (19-08-2024 έως 28-08-2024)
ΥΠΟΝΑΥΑΡΧΟΣ Η. ΛΑΔΑΣ ΠΝ
13η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (15-09-2024 έως 24-09-2024)
ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) Σ. ΧΑΖΛΑΡΗΣ ΠΝ
14η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (24-09-2024 έως 02-10-2024)
ΥΠΟΠΛΟΙΑΡΧΟΣ (Ε) Π. ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΠΝ

Επικήδειος στον Αντιναύαρχο Νικόλαο Θεμελίδη, Επίτιμο Αρχηγό Στόλου

Από τον Αντιναύαρχο Σπύρο Περβαινά Π.Ν. ε.α.

Ως συμμαθητής στη ΣΝΔ επιθυμώ να απευθύνω τον τελευταίο αποχαιρετισμό στον εκλιπόντα Αντιναύαρχο Νικόλαο Θεμελίδη Επίτιμο Αρχηγό Στόλου, εκφράζοντας και τα αισθήματα όλων των συμμαθητών και φίλων του. Αισθάνομαι όμως και την υποχρέωση και ανάγκη να αποχαιρετίσω έναν άνθρωπο με τον οποίο συνδέθηκα με στενή φιλία από το μακρινό 1957.

Το βιογραφικό που ακούσαμε πριν από λίγο αποδίδει επίσημα την σταδιοδρομία του εκλιπόντος. Ο Ναύαρχος Θεμελίδης είχε μία εξαιρετική σταδιοδρομία, ανάλογη των ικανοτήτων του, της αξίας και του ήθους του και έφτασε υψηλότερα από κάθε συμμαθητή μας. Συγκεκριμένα:

- Υπηρέτησε στην Κύπρο ως Κυβερνήτης Τορπιλλακάτου και Διοικητής της 2ης Μοίρας Τορπιλλακάτων το δύσκολο 1967-1968.
- Έλαβε μέρος στο κίνημα του Ναυτικού το 1973 με αποτέλεσμα την απόταξή του.
- Μετά την επάνοδό του στο Ναυτικό το 1974 τοποθετήθηκε Υπασπιστής του Υφυπουργού Εθνικής Άμυνας.
- Υπηρέτησε σε πλοία του Π.Ν. με αποκορύφωμα ως Κυβερνήτης της Φ/Γ ΛΗΜΝΟΣ την περίοδο 1982-85 την οποίαν παρέλαβε ως νεότευκτο πλοίο στην ΟΛΛΑΝΔΙΑ.
- Υπηρέτησε σε κρίσιμες θέσεις στο ΓΕΝ και σε Διοικήσεις Αντιτορπιλικών στο Στόλο και ως Ναύαρχος Δ.Δ.Μ.Ν.
- Αποκορύφωμα ήταν η υπηρεσία του ως Αρχηγός Στόλου την περίοδο 1993-1995, σε δύσκολη εποχή για το Π.Ν.

Από Ν. Δόκιμος έδειξε τις δυνατότητες και το ατίθασο πνεύμα του και κυρίως τις ναυτικές ικανότητές του, οι οποίες του απέφεραν την καθολική αναγνώριση και τον τίτλο «Καπετάν Νικόλας».

Η μεγάλη αγάπη του για την θάλασσα τον οδήγησε να μπαρκάρει δύο φορές, την πρώτη ως Αξιωματικός μετά την απόταξή του το 1973 και την δεύτερη ως Καπετάνιος μετά την οριστική αποστρατεία του το 1995. Μετά ως υποκατάστατο είχε την αγαπημένη του Ηρακλεία από όπου αγνάντευε το πέλαγος και αναπολούσε θαλασσινά ταξίδια.

Προσωπικά υπήρξα στενός φίλος του από την πρώτη στιγμή που βρεθήκαμε στη ΣΝΔ και γνωρίζω πολύ καλά λεπτομέρειες της ζωής του και τις μύχιες σκέψεις του. Πέραν των άλλων είχαμε την ευκαιρία να συνταξιδεύσουμε μαζί 30 καλοκαίρια με το ιστιοφόρο που είχα, να επισκεφθούμε τα πιο δύσκολα μέρη υπό την καθοδήγησή του και να αναλώσουμε ατέλειωτες ώρες σε συζητήσεις και να σχολιάζουμε και να αναλύουμε τα πάντα. Έτσι έχω αποκρυσταλλώσει την άποψη ότι επρόκειτο περί σπανίου ανθρώπου με αρχές που ουδέποτε παρέβη, εξαιρετικός Αξιωματικός, με τετράγωνη λογική, πιστός φίλος και πάνω από όλα υποδειγματικός οικογενειάρχης με την σύντροφό της ζωής του την αγαπητή ΣΟΥΛΑ, που πάντα ήταν στο πλευρό του στις καλές και στις κακές στιγμές.

Αγαπητέ Νικόλα, όλοι οι συμμαθητές σε αποχαιρετούμε με ανείπωτη θλίψη.

ΚΑΛΟ ΤΑΞΕΙΔΙ. ΑΣ ΕΙΝΑΙ ΕΛΑΦΡΥ ΤΟ ΧΩΜΑ ΠΟΥ ΘΑ ΣΕ ΣΚΕΠΑΣΕΙ. Θα μας λείψεις. Ο ΘΕΟΣ ΝΑ ΔΩΣΕΙ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΣΟΥ ΣΟΥΛΑ, στα παιδιά σου ΒΑΣΙΛΗ και ΧΡΗΣΤΟ στον αδελφό σου ΣΤΡΑΤΟ στις νύφες και τα εγγόνια σου ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΩΛΕΙΑ ΣΟΥ.

28-09-2024

Τελευταίος χαιρετισμός στον Αρχιπλοίαρχο (Μ) Νικόλαο Λαμπρόπουλο ΠΝ

Από τον Αντιναύαρχο Σ. Κεχρή ΠΝ ε.α.

Φίλε και συμμαθητή Νίκο,

Τρίτη βράδυ χτύπησε το τηλέφωνό. Ήταν ένας συνάδελφος. Δεν έχω καλά νέα, μου είπε. Έφυγε ο Νίκος ο Λαμπρόπουλος.

Η θλίψη ήρθε μαζί με τις αναμνήσεις. Ξεθωριασμένες μεν από τα 66 χρόνια που πέρασαν, αλλά έντονες. Οι συμμαθητές από το Ναυτικό, μπορεί να είμασταν μακριά και να μην βλέπομασταν συχνά, αλλά είμασταν πάντα δεμένοι με ναυτικούς κόμπους, με αυτές τις κοινές αναμνήσεις.

Ήρθαμε λοιπόν όλοι εδώ σήμερα για τον τελευταίο ασπασμό και για να συλλυπηθούμε και να συμπαρασταθούμε στο πόνο της αγαπημένης σου οικογένειας, της συζύγου σου Πόπης, των παιδιών σου Αναστασίας και Ανδρέα, του εγγονού σου, και των λοιπών συγγενών.

Πάλεψες σκληρά Νίκο το «κακό», αλλά δεν μπόρεσες να το αποφύγεις, όσο και να κατέφευγες, σαν καταφύ-

γιο στην αγαπημένη σου Σύρο, ούτε τελικά να το νικήσεις. Σε λύγισε. Και έφυγες αδόκητα. Έφυγες για εκεί που δεν υπάρχει λύπη, πόνος και στεναγμός!

Έτσι ξύπνησαν και θέριεψαν οι αναμνήσεις της κοινής πορείας μας στο Ναυτικό.

Μνήμες που ξεκινάνε από τα πρώτα χρόνια της μάθησης και της παιδείας μας στη Σχολή, από τα μετέπειτα έντονα χρόνια της υπηρεσίας μας στα καράβια και τα επιτελεία, μέχρι που τελικά ολοκληρώσαμε την καριέρα μας.

Όλα αυτά τα χρόνια γνωριστήκαμε καλύτερα Νίκο. Ήσουν ήρεμος, τυπικός, ευγενικός και αγαπητός φίλος και συμμαθητής.

Υπηρέτησες το Ναυτικό με ευπρέπεια και αξιοπρέπεια τιμώντας τους κανονισμούς και τις παραδόσεις του.

Έδωσες και εσύ τη φιλότιμη συνεισφορά σου στο Ναυτικό, όπου και να υπηρέτησες. Άφησες το δικό σου αποτύπωμα.

Ήσουν αγαπητός συμμαθητής σε δύο τάξεις. Όλοι σε αγαπούσαμε και σε εκτιμούσαμε.

Σε κατευοδώνω λοιπόν σήμερα εκ μέρους όλων.

Έφυγες εσύ έχοντας εκπληρώσει την αποστολή σου, τόσο ως Αξιωματικός όσο και ως καλός οικογενειάρχης και αφήσες σε όλους εμάς τις θύμησες μιας ολόκληρης ζωής και τη θλίψη.

Ευχόμαστε ο Θεός να δίνει κουράγιο και να απαλύνει τον πόνο της οικογένειάς σου που σε αγάπησε και σου συμπαραστάθηκε στην περιπέτειά σου.

Καλό σου ταξίδι Νίκο. Και κοίτα. Πες χαιρετίσματα και στους άλλους που θα βρεις εκεί πάνω.

Δεν τους ξεχάσαμε.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που θα σε σκεπάσει.

Εκ μέρους των συμμαθητών σου

05/09/2024

Εκτελούμε το θλιβερό καθήκον της δυσάρεστης περιοδικής ενημέρωσης...

Αυτοί που έφυγαν...

Βαθμός	Όνοματεπώνυμο	Ημέρα θανάτου	Έτος γεννήσεως
Πλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Νικόλαος Μαυρονάσιος	18 Αυγούστου 2024	1949
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Παναγιώτης Παναγιωτόπουλος	18 Αυγούστου 2024	1940
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Ευκλείδης Εσιτέκογλου	18 Αυγούστου 2024	1959
Ανθυπασπιστής ε.α. ΠΝ	Κωνσταντίνος Κροκόδειλος	21 Αυγούστου 2024	1945
Αντιναύαρχος (Ο) ε.α. ΠΝ	Παναγιώτης Πήγας	23 Αυγούστου 2024	1945
Υποναύαρχος ε.α. ΠΝ	Αθανάσιος Κωνσταντίνου	29 Αυγούστου 2024	1934
Πλωτάρχης ε.α. ΠΝ	Απόστολος Θεοδώρου	30 Αυγούστου 2024	1946
Πλωτάρχης (ΥΝ) ε.α. ΠΝ	Ιωάννα Κόλβερη	31 Αυγούστου 2024	1939
Αρχιπλοίαρχος (Μ) ε.α. ΠΝ	Νικόλαος Λαμπρόπουλος	3 Σεπτεμβρίου 2024	1941
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Αλέξανδρος Αβραάμ	5 Σεπτεμβρίου 2024	1955
Σημαιοφόρος (Ε) ε.α. ΠΝ	Νικόλαος Περράκης	5 Σεπτεμβρίου 2024	1936
Πλωτάρχης (Ε) ε.α. ΠΝ	Νικόλαος - Σταμάτιος Μπούμπαλος	12 Σεπτεμβρίου 2024	1931
Πλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Δαμιανός Δελλής	14 Σεπτεμβρίου 2024	1950
Πλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Ιωάννης Ρούμπας	14 Σεπτεμβρίου 2024	1944

Ενημέρωση

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ναυτικής Αεροπορίας (Ε.Σ.Ν.Α) κατέθεσε αντί στεφάνου, χρηματικό ποσό, εις μνήμη του Ανθυπασπιστού (ΜΗΧ) Κωνσταντίνου Κροκοδείλου ε.α., στο ΤΑΜΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ. Γεννηθείς το 1945, αποστρατεύτηκε το 1981, απεβίωσε 21/08/2024. Ο εκλιπών ήταν από τα ιδρυτικά μέλη του Ε.Σ.Ν.Α. Αιώνια του η Μνήμη.

Παράδοση-Παραλαβή Διοικητών 116 Π.Μ
Άραξος, Πέμπτη 4 Ιουλίου 2024
Πρόεδρος και Μέλος Παραρτήματος Νικόλαος Πλώτας, με παραλαμβάνοντα και παραδίδοντα Διοικητή 116 Π.Μ κ.ά.

50 ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (1974-2024)
Εκδήλωση μνήμης και τιμής για τους ήρωες που πολέμησαν κατά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974. Οργανώθηκε από την Ι.Μ. Πατρών, την Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας και την Ένωση Κυπρίων Ν. Αχαΐας στην Ι. Μονή Προφήτη Ηλία. Παρέστησαν θρησκευτικές, πολιτικές και στρατιωτικές αρχές.

Στιγμιότυπα από την Παραλαβή καθηκόντων Διοικητή Διοίκησης Ταχέων Σκαφών και Σχολής Ταχέων Σκαφών.

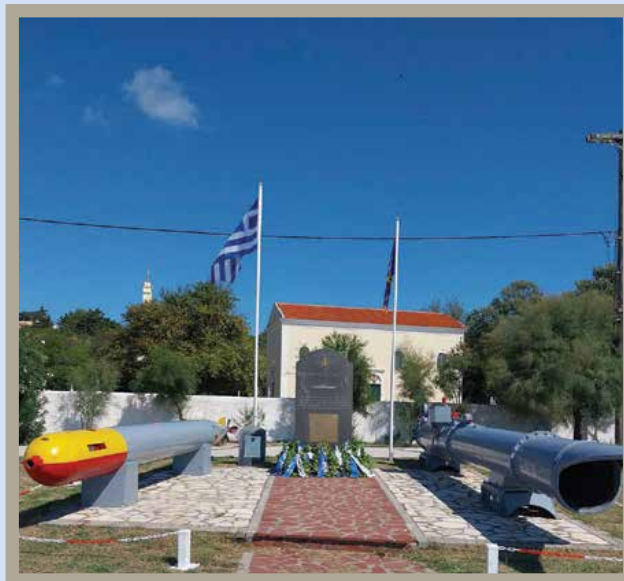

Στην τελετή αλλαγής της Διοικήσεως του ΝΑ.Σ.ΒΕ, ο Αντχος (Ε) Κώστας Επιτρόπου ε.α. ΠΝ, Γενικός ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Παραρτήματος ΕΑΑΝ Θεσσαλονίκης 16 Σεπτεμβρίου 2024.

Επιμνημόσυνη Δέηση ημέρας Εθνικής Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Μ. Ασίας από το Τουρκικό κράτος.

Στιγμιότυπα από το Ετήσιο Μνημόσυνο μνήμης των νεκρών-μελών του πληρώματος «Υ/Β Πρωτεύς»

Στιγμιότυπα από την συνάντηση με τον Υφυπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Στέφανο Γκίκα.

Ένωση Αποστράτων
Αξιωματικών Ναυτικού
ΝΠΔΔ

Ι. Παπαρρηγοπούλου & Π.Π. Γερμανού,
Πλατεία Κλαυθμώνος 105 61 Αθήνα
www.eaan.gr
Τηλ: 210-33.10.430,
210-33.10.431
e-mail: info@eaan.gr

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας 517/92

ΚΩΔΙΚΟΣ 012037

Κατάπλους φρεγάτας «ΨΑΡΑ» στο Ναύσταθμο Σαλαμίνας, περατούμενης της συμμετοχής της στην ευρωπαϊκή επιχείρηση «EUNAVFOR ASPIDES» στις 22 Σεπτεμβρίου 2024

